LUMEA

Săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

43 (573)

17 octombrie 1974

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

Egalitatea în drepturi a statelor — condiție fundamentală a păcii și securității internaționale. George Serafin 2

Economia occidentală. Între inflație și recesiune. Ilie Șerbănescu 9

New York. Accente noi în dezbaterile generale ale O.N.U. 12

Varșovia. Vizita lui Edward Gierek în Statele Unite. Gheorghe Ciobanu 13

Londra. Urnele i-au preferat pe laburiști. Nicolae Plopeanu 14

Orientul Apropiat. Turneu exploratoriu. Rodica Georgescu 15

Washington. „Inamicul public numărul unu"... 20

Repere mexicane. Ion Madoșa 21

Roma. Centrul-stînga : posibila și imposibila întoarcere. Rodica Dumitrescu 24

ANCHETA INTERNAȚIONALĂ „ROMÂNIA ÎN CONȘTIINȚA LUMII"

Stanko Todorov, Yasser Arafat, Fumi Vongvicit, David Combe, John Samuel Malecela, Othman Feik Tawfik 4–8

REPORTAJ PE GLOB

Imagini din Uzbekistan. Vasile Brăiloiu 16

Hanovra. Stelian Țurlea 18

1 000 + 1 22–23

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

Rinascită, Jeune Afrique, Agenția France Presse, Die Presse 25–28

PROFIL

Abdel Aziz Hegazi, prim-ministru al guvernului egiptean 28

FOȘTA REDACȚIEI 29–32

SAPTAMINA

9 — 15 octombrie

miercuri

— Guvernul Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud a dat publicității o declarație în care să arată că, **după 20 de luni de la semnarea Acordului de la Paris, pacea în Vietnamul de Sud nu a fost restabilită, administrația Thieu continuînd să încalce prevederile Acordului cu privire la Vietnam și ale comunicatului comun din 13 iunie 1973.**

— La Atena s-a publicat acordul privind crearea „Stîngii Unite" (E.A.), ca grupare politică unică, în cadrul căreia vor participa la alegeri comuniștii, socialiștii, membrii vechi sau noi ai E.D.A., precum și o seamă de personalități politice de stînga independente.

— În cadrul sesiunii comune a Senatului și a Camerei Reprezentanților, președintele Statelor Unite, Gerald Ford, a prezentat un program economic care cuprinde, în esență, măsuri privind economisirea energiei și combaterea inflației.

joi

— Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, s-a întîlnit cu delegația Organizației pentru Eliberarea Palestinei, în frunte cu Yasser Arafat, președintele Comitetului Executiv al Organizației, care a făcut o vizită oficială în țara noastră, la invitația C.C. al P.C.R.

— Primul ministru Indira Gandhi a procedat la o remaniere a cabinetului indian. Principalele posturi sînt ocupate de Y.B. Chavan, ministru al afacerilor externe, Swaran Singh, ministrul apărării, Chidambaram Subramaniam, ministru de finanțe, Brahmanada Reddy, ministru de interne.

— Bülent Ecevit a fost din nou însărcinat de președintele Turciei cu formarea guvernului țării.

— Președintele Republicii Arabe Egipt, Anwar Sadat, l-a primit pe secretarul de stat al S.U.A., Henry Kissinger, care i-a înmînat o scrisoare din partea șefului statului american, Gerald Ford.

vineri

— La invitația primului ministru al Guvernului Republicii Socialiste România, Manea Mănescu, a sosit în țara noastră, într-o vizită oficială de prietenie, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Bulgaria, Stanko Todorov.

— Alegerile pentru Camera Comunelor din Marea Britanie au fost cîștigate de Partidul Laburist, căruia îi revin 319 din cele 635 de locuri ale Camerei.

— Președintele Portugaliei a numit un nou membru în Consiliul de Stat în persoana lui Teixeira Ribeiro, rectorul Universității din Coimbra.

— La Tokio, au luat sfîrșit lucrările Conferinței Uniunii Interparlamentare. A fost adoptată propunerea grupului român de a se organiza la București un colocviu cu tema „Un nou sistem al relațiilor economice internaționale".

simbătă

— S-au încheiat convorbirile între tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și Yasser Arafat, președintele Comitetului Executiv al Organizației pentru Eliberarea Palestinei. A fost dat publicității un comunicat comun.

— De la Amman — cea de-a treia etapă a turneului său — unde a avut o primă întrevedere cu regele Hussein al Iordaniei în probleme de interes comun, secretarul de stat american, Henry Kissinger, a sosit la Tel Aviv.

— La Belgrad s-au încheiat convorbirile oficiale la nivel înalt iugoslavo-birmaneze.

duminică

— La Lisabona s-a anunțat că, în urma convorbirilor avute, separat, la Kinshasa, de reprezentanți ai guvernului portughez cu lideri ai mișcărilor de eliberare din Angola, **Frontul de Eliberare Națională a Angolei (F.L.N.A.) a hotărît să suspende toate activitățile militare pe teritoriul țării, începînd cu 15 octombrie.** Cealaltă principală mișcare de eliberare din Angola, Mișcarea Populară pentru Eliberarea Angolei, M.P.L.A., a hotărît, de asemenea, sistarea operațiunilor militare pe teritoriul angolez în urma demisiei lui Antonio de Spinola.

— Islanda a semnat un acord cu Marea Britanie, valabil pe doi ani, în conformitate cu care traulerele engleze capătă dreptul de a pescui în anumite porțiuni situate în interiorul zonei naționale de pescuit islandeze, stabilită de guvernul acestei țări la 50 de mile.

— Henry Kissinger a sosit la Riad pentru convorbiri cu regele Feisal al Arabiei Saudite și cu ministrul de externe al acestei țări, Omar Sakkaf.

luni

— La Helsinki au început convorbirile oficiale dintre președintele Finlandei, Urho Kekkonen, și N. V. Podgornii, președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., șeful delegației de stat sovietice, care se află într-o vizită de prietenie la Helsinki.

— La invitația C.C. al P.C. din Cehoslovacia și a guvernului R. S. Cehoslovace **a sosit la Praga, într-o vizită oficială de prietenie, delegația de partid și guvernamentală a R. D. Germane, condusă de Erich Honecker, prim-secretar al C.C. al P.S.U.G.**

— Liderii comunităților greacă și turcă din Cipru — președintele interimar, Glafkos Clerides, și, respectiv, vicepreședintele Rauf Denktaș — **au hotărît ca schimbul de prizonieri între cele două comunități „să fie reluat foarte curînd".**

— Președintele Italiei, Giovanni Leone, l-a însărcinat pe Amintore Fanfani, secretar național al Partidului Democrat Creștin, cu formarea unui nou guvern.

marți

— Cu mare majoritate de voturi, Adunarea Generală a O.N.U. a adoptat rezoluția care cere invitarea Organizației pentru Eliberarea Palestinei (O.E.P.) pentru a participa la dezbaterile în problema palestiniană.

— Sub conducerea premierului Harold Wilson, a avut loc prima ședință a guvernului britanic după alegerile de la 10 octombrie. Cu acest prilej, au fost discutate „prioritățile" legislative care urmează să fie înaintate spre aprobare parlamentului, după ce acesta își va începe noua sesiune, la 22 octombrie.

Egalitatea în drepturi a statelor — condiție fundamentală a păcii și securității internaționale

De un număr de ani încoace, comunitatea internațională este martora unui fenomen îndreptățit la atributele ce sînt proprii numai trăsăturilor distincte, caracteristice, ale unei anume epoci istorice — participarea mereu mai largă a statelor, indiferent de mărime sau potențial, la dezbaterea și identificarea căilor ce pot duce la reglementarea marilor probleme ale lumii contemporane. Această participare, care implică recunoașterea egalității tuturor țărilor, este impusă de evoluțiile produse în cei 30 de ani de la încheierea ultimului război mondial, de modificările survenite în raportul de forțe, de gradul înalt de interdependență a țărilor într-o vastă arie de activități, de caracterul indivizibil al păcii și securității lumii.

Că lumea de astăzi nu mai este ceea ce a fost ieri, iată un adevăr la îndemîna înțelegerii oricui. Atîta doar că s-ar cuveni o mai explicită și convingătoare dovadă a acestei înțelegeri prin punerea ei de acord cu modificările de conduită și mentalitate pe care le reclamă datele lumii de astăzi. Pentru că, de pildă, și Europa de după Napoleon era diferită de cea din perioada împăratului, sau pentru că și Europa, sau lumea, de după Congresul de la Berlin era diferită de cea existentă în timpul Congresului de la Viena. Diferența consta, însă, exclusiv într-o nouă schemă a echilibrului de putere și cîtuși de puțin într-o schimbare de fond a naturii relațiilor dintre state. Se păstra, așadar, intact principiul care a dominat istoria acelei lumi, de la imperiile sclavagiste și pînă la cel de-al doilea război mondial, principiul impunerii prin forță a voinței celui mai puternic asupra celui mai slab. Și chiar dacă nu era consemnat și recunoscut ca atare în documente internaționale, principiul era din plin aplicat în activitatea curentă.

După cel de-al doilea război mondial, statele socialiste, urmînd un drum rapid și constant de dezvoltare economică au adus și o viziune nouă, total diferită asupra a ceea ce trebuie să fie relațiile interstatale, cînd din fostele imperii coloniale s-au desprins, rînd pe rînd, o serie de state noi pentru care independența și afirmarea suverană a personalității proprii reprezintă rațiunea de a fi după secole de împilare și dominație străină, cînd în structurile societăților occidentale s-au petrecut mutații de bogată substanță, clasa muncitoare — la un înalt grad de conștiință și responsabilitate — cîștigînd noi aliați în straturile cele mai diverse, abia atunci problema unor alte raporturi pe arena politică internațională s-a putut pune într-o nouă lumină, într-o nouă perspectivă. Și, trebuie subliniat, cu o nouă eficiență. Căci, acum, îndelungata experiență istorică găsea, într-adevăr, pentru prima dată, acel mod de gîndire nou și acea voință nouă în măsură a-i valorifica învățămintele. Un mod de gîndire care a făcut breșe adînci și în acea parte a lumii în care s-a născut, a proliferat și s-a dilatat pînă la proporții inumane concepția dreptului forței. Un produs al acestei concepții avea în vedere esența relațiilor dintre state, așezate artificial pe raportul state de elită și... restul lumii. Primele își extrăgeau calificativul din potențialul economic și, mai ales, militar. Pentru restul statelor, rolul rezervat era acela de pioni pe marea tablă de șah în care partidele erau angajate de cancelariile imperiilor — să le spunem clasice, sau ale marilor state imperialiste.

Imperiile, însă, s-au dus ; au mai rămas concepții pe care le-au generat. Împotriva acestora se duce azi lupta comună a celor mai înaintate forțe ale contemporaneității. Afirmarea eglității depline și suverane a statelor este unul din principalele obiective ale acestei lupte. Încă acum aproape 30 de ani, cînd au ieșit victorioase din marea bătălie împotriva fascismului, Națiunile Unite, creînd O.N.U., au definit scopul acesteia ca fiind dezvoltarea de relații prietenești între națiuni, bazate pe respectarea strictă a egalității în drepturi. Carta O.N.U. prevede, în mod expres, că „Organizația este întemeiată pe principiul egalității suverane a tuturor membrilor săi". Istoria ultimelor decenii a confirmat cu tărie valoarea acestui principiu. O viață calitativ mai bună, pe plan material ca și spiritual, a umanității nu se poate realiza în afara sau prin nesocotirea și încălcarea sa. Mai mult, egalitatea suverană a statelor constituie unul din componenții principali, expresia tendinței de democratizare a vieții politice internaționale. Fără ea nu se poate vorbi de securitate, nu se poate acționa pentru cooperare. Iar securitatea și cooperarea sînt imperative formulate de însuși stadiul actual, cu progresele și dificultățile sale, ale dezvoltării de ansamblu a lumii în care trăim. În această rezidă esența ideilor expuse de tovarășul Nicolae Ceaușescu la sesiunea jubiliară a O.N.U., cînd sublinia în fața înaltului for internațional necesitatea ca **„toate statele să-și asume obligația de a-și întemeia relațiile dintre ele pe deplina egalitate în drepturi, pe respectarea reciprocă a independenței și suveranității naționale, pe neamestecul în treburile interne și avantajul reciproc. Numai apărarea și respectarea cu strictețe de către toate statele a acestor principii pot asigura o colaborare și cooperare internațională sănătoasă, pot oferi deplina garanție de securitate fiecărui stat"**.

Și, pentru că am evocat poziția României față de principiul egalității statelor, este potrivit să amintim și că, fidelă practicii sale constante de a întări vorba prin faptă, țara noastră a propus elaborarea și adoptarea de către O.N.U. a unei Declarații referitoare la principiile de drept internațional privind relațiile prietenești și colaborarea dintre state, declarație care a și fost adoptată de Adunarea Generală a O.N.U. la sesiunea jubiliară din toamna lui 1970. Declarația prevede că „toate statele se bucură de egalitate suverană. Ele au drepturi și obligații egale și sînt membri egali ai comunității internaționale, indiferent de deosebirile de ordin economic, social, politic sau de altă natură. În special, egalitatea suverană cuprinde următoarele elemente : a) statele sînt egale din punct de vedere juridic ; b) fiecare stat se bucură de drepturile inerente ale deplinei sale suveranități ; c) fiecare stat are obligația de a respecta personalitatea altor state ; d) integritatea teritorială și independența politică a statului sînt inviolabile ; e) fiecare stat are dreptul de a-și alege și dezvolta în mod liber sistemul său politic, social, economic și cultural ; f) fiecare stat are obligația de a se achita pe deplin și cu bună-credință de obligațiile sale internaționale și de a trăi în pace cu alte state".

Consacrat de către O.N.U., principiul egalității statelor este reafirmat în numeroase alte documente, internaționale sau bilaterale, ceea ce mărturisește însemnătatea pe care el o capătă în zilele noastre. Și cum ar putea fi altfel, cînd fiecare țară se găsește, într-un fel sau altul, implicată sau vizată de o anume evoluție într-un domeniu sau altul, cînd fiecare țară și popor nu numai că doresc să-și afirme punctul de vedere, dar cînd există și probe concludente că sînt în măsură să-și aducă o contribuție din cele mai valoroase la reglementarea situațiilor ce confruntă comunitatea internațională.

Dacă O.N.U. a cîștigat în autoritate, dacă eficiența Organizației crește, aceasta se datorează tocmai faptului că activitatea sa este desfășurată de toate statele membre, fără discriminări, că finalizarea uneia sau alteia din aceste activități reprezintă produsul comun al membrilor săi, că a înlesnit dialogul și depistarea punctelor convergente. O.N.U. nu este, sau nu mai este, forul unor state privilegiate, nu mai este terenul de întîlnire, amicală sau antagonică, a unor zone de influențe și interese reprezentate de liderii acestora. O.N.U. apare astăzi din ce în ce mai mult, deși mai are o cale de parcurs, ca oglindă a lumii contemporane, o lume în care trăiesc alături și se dezvoltă state cu orînduiri social-politice diferite, o lume în care, odată cu apariția noilor state independente, afirmarea dreptului la o existență suverană de sine stătătoare, la îndeplinirea idealurilor naționale pe căile alese în baza unei opțiuni libere, cîștigă tot mai multă și mai autoritară recunoaștere. De aici, și prestigiul unor acțiuni sau hotărîri ale O.N.U., în domeniul principiilor relațiilor interstatale, al decolonizării, al cooperării economice și tehnico-științifice.

Securitatea internațională este un deziderat general. Nu se pot lipsi de ea în existența cotidiană și de prespectivă nici popoarele mari, nici cele mijlocii, nici cele

CONTRIBUȚIE LA TRANSFORMAREA PE BAZE NOI A OMENIRII

„Rezolvarea marilor probleme care preocupă astăzi omenirea, democratizarea vieții internaționale se pot asigura numai cu participarea egală a tuturor țărilor lumii. Viața demonstrează că în etapa actuală marile probleme ale vieții internaționale nu mai pot fi soluționate de un grup de state ; găsirea unor soluții viabile și trainice impune participarea tuturor statelor interesate, a tuturor popoarelor la lupta pentru colaborare și pace".

(Din PROIECTUL PROGRAMULUI PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN)

mici. Abordarea acestei probleme și adoptarea măsurilor pentru rezolvarea ei devin, ca atare, de competența tuturor, devin obligația și dreptul tuturor. Reglementarea ei nu poate fi apanajul unei formule în doi, în patru, în cinci și așa mai departe. Pentru că, într-un asemenea caz, în mod inevitabil vor fi nesocotite, într-o măsură mai mare sau mai mică, interesele celor rămași „în afara schemei". Și care sînt cei mai mulți și care vor avea tot dreptul să nu se împace cu soluțiile oferite de alții pentru propriile lor probleme și interese.

Să luăm exemplul Europei. Dacă evoluția lucrărilor Conferinței europene pentru securitate și cooperare — din momentul convocării ei și pînă la stadiul actual al definitivării documentelor ce urmează a fi supuse fazei finale, la nivel înalt — nu ar fi fost opera comună a statelor continentului, nu s-ar fi ajuns la nici un rezultat. Probă, experiența din perioadele precedente. S-au realizat progrese astăzi deși Europa este un continent atît de disparat sub raportul statelor ce o compun : state socialiste și state capitaliste, state aparținînd unor grupări militare și economice și state în afara acestora, state mai mari și state mai mici, unele dezvoltate din punct de vedere economic, altele în curs de dezvoltare. Și, totuși, participînd împreună la dezbaterea problemelor, acceptînd principiul egalității în drepturi, manifestînd respectul cuvenit pentru punctul de vedere al celuilalt, statele Europei reușesc să identifice interese comune, să recunoască prevalența acestora și să cadă de acord asupra căilor ce le pot duce spre securitate. Răsfoind dosarele conferinței, va fi foarte ușor de remarcat contribuția prețioasă pe care au adus-o în opera de defrișare și netezire a terenurilor accidentate acele state care pînă mai ieri se aflau ținute la periferia treburilor europene. Desigur, în Europa există tradiții comune, experiențe în bine și în rău împărtășite împreună, se asistă în toate statele la dezvoltări economice care adîncesc interesul pentru cooperare și fructificarea reciproc-avantajoasă a bunurilor materiale și spirituale, ca și a tuturor celorlalte produse ale inteligenței umane. Dincolo, însă, de toate aceste date ce se constituiau ca premise favorabile, factorul hotărîtor în cucerirea etapelor spre obiectivul final îl constituie participarea în baza deplinei egalități a tuturor statelor continentului la dezbaterea problemelor în cauză.

Dezarmarea, cu imensul său dosar cam dezamăgitor, nu se poate sustrage, la rîndul său, principiului participării depline și egale a statelor la dezbaterea sa. S-ar putea ca, aparent, în cazul de față lucrurile să se prezinte puțin diferit : nu toate statele dispun de același potențial militar, nu toate bugetele naționale sînt grevate în aceeași măsură de cheltuieli militare. Ca atare, s-ar putea spune, dezarmarea privește statele ce se înarmează. Un asemenea raționament a costat mult omenirea în trecut și o va costa și mai mult dacă nu i se vor recunoaște acestui raționament marile sale vicii de fond. Dezarmarea privește, fără îndoială, statele ce se înarmează, dar nu numai pe ele. Înarmarea este o boală endemică, ea stimulează o spirală primejdioasă. Întreține suspiciunea și generează argumente și motivări pentru proliferarea armelor. Au fost, inițial, două puteri atomice. Apoi trei, cifra crescînd curînd la cinci, pentru ca, astăzi, lista țărilor în măsură (sau tentate) de a fabrica armament termonuclear să ia proporții alarmante. Ce garanție au statele neînarmate că nu vor fi victima celorlalte ? Sabia lui Damocles în varianta modernă ? Desigur, există acorduri și tratate internaționale, dar fragilitatea lor în fața unei încercări de forță s-a adeverit în nu puține rînduri. Și, în plus, dacă privim spre războaiele care au avut loc după ultima conflagrație mondială, ele nu s-au purtat cu armele fabricate de beligeranți, ci cu cele „importate". În ce privește consecințele economice ale înarmărilor s-au publicat tomuri întregi. Vom aminti aici doar că una din concluziile majorității studiilor elaborate se referă la efectul categoric negativ, la prelungirea acestui efect atît asupra țărilor ce s-au păstrat în afara cursei înarmărilor, cît și asupra schimburilor economice internaționale în ansamblul lor.

Prea e lungă bătaia armelor de astăzi pentru ca dezarmarea, nucleară și totală, să poată privi numai un grup de state. Să ne amintim de conferința care a dus la încheierea Tratatului de neproliferare a armelor nucleare. Au participat la elaborarea sa un număr mult mai mare de țări decît cele posesoare de arme nucleare. Și este notorie contribuția celor dintîi care, prin amendamentele aduse, au îmbunătățit în mod substanțial termenii și prevederile acestui tratat, tocmai în lumina necesității garanțiilor pentru statele neproducătoare de armament nuclear, a menținerii ca obiectiv primordial a dezarmării generale și totale, deci în lumina condițiilor pentru realizarea securității internaționale. Nu se poate pretinde ca dezarmarea să fie realizată peste noapte, că nu sînt necesari pași progresivi și măsuri parțiale. Dar obiectivul fundamental trebuie să rămînă dezarmarea generală și totală. Este pozitiv apreciat faptul că la Viena se discută despre dezangajarea militară în centrul Europei. Ceea ce nu înseamnă, firește, că Europa se reduce la centrul ei, că nu mai sînt zone care așteaptă dezbateri și obiective similare ; ceea ce, mai ales, nu înseamnă că evoluțiile din centrul Europei nu afectează îndeaproape regiunile limitrofe și că modul în care se rezolvă problema într-o parte a continentului nu privește direct și țările aflate dincolo de această parte. Cert este că, oricum ai privi-o, dezarmarea reclamă participarea egală a tuturor statelor, că realizarea ei autentică este condiționată de dreptul recunoscut al tuturor statelor de a se considera parte implicată în orice fază a procesului ei.

Cooperarea economică internațională, preocupare arzătoare a lumii contemporane, apare ca o noțiune lipsită de sens, absurdă chiar, dacă din principiile ce fac activitatea ei operațională ar fi absent principiul egalității statelor. Ultimele desfășurări în acest plan o demonstrează din plin. Acordurile de diferite tipuri se înmulțesc : fiecare are ceva de dat și de primit, fiecare resimte necesitatea amplificării circuitului de bunuri. Împinge spre aceasta dezvoltarea rapidă, în condițiile progresului în știință și tehnică, a statelor ; îndeamnă la aceasta răsturnarea raportului dintre dezvoltați și rămași în urmă, cei dintîi realizînd, pentru prima oară, propriul lor grad de dependență de ceilalți. Criza energetică o demonstrează. Și aici nu este vorba de revanșă, de întoarcerea roții, ci de necesitatea de a se recunoaște că, în condițiile de astăzi, popoarele depind unele de altele și că, pentru ca această dependență să poată fi valorificată pozitiv și să nu genereze conflicte și confruntări, se impune o reconsiderare radicală a conceptului și termenilor ce acționează în sfera schimburilor internaționale, a cooperării economice mondiale. Și aici egalitatea între state se impune ca un argument determinant, egalitatea fiind reclamată, în acest caz, mai ales de necesitatea găsirii în comun a soluțiilor, pe fundalul recunoașterii dreptului fiecăruia la apărarea și promovarea intereselor și obiectivelor naționale proprii. Ca atare, găsirea acelor căi și metode care, selecționate în spiritul eticii internaționale, să contribuie la progresul fiecărei țări în parte și a comunității mondiale în ansamblu.

Egalitatea deplină a statelor se impune astăzi ca un principiu și ca o condiție hotărîtoare ale evoluției internaționale. Cînd însuși gradul înalt de civilizație al lumii contemporane îndepărtează și anihilează vechile concepte privind ierarhizarea statelor, cînd descătușarea unei serii întregi de popoare creează cîmp liber afirmării lor și le oferă posibilitatea de a contribui la îmbunătățirea atmosferei internaționale, recunoașterea afirmării egale a statelor în toate compartimentele vieții internaționale se constituie ca un pilon viguros al unei lumi mai bune și mai drepte, al lumii spre care năzuiesc toate popoarele Pămîntului.

George Serafin

„Întrevederea cu tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut o foarte mare importanță"

Stanko Todorov

președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Bulgaria

Președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Bulgaria, tovarășul Stanko Todorov, a făcut, în zilele de 11 și 12 octombrie, o vizită oficială în țara noastră, în fruntea unei delegații guvernamentale, la invitația tovarășului Manea Mănescu, prim-ministru al Guvernului Republicii Socialiste România. În cursul vizitei, înaltul oaspete bulgar a fost primit de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România. În timpul întrevederii a fost exprimată satisfacția pentru cursul mereu ascendent al relațiilor de prietenie și colaborare multilaterală dintre cele două partide, state și popoare, subliniindu-se că întîlnirile și convorbirile fructuoase dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov, hotărîrile adoptate cu aceste prilejuri au constituit momente deosebit de importante pe linia adîncirii acestei rodnice prietenii.

Convorbirile oficiale cu primul ministru al guvernului român au avut drept obiect examinarea ansamblului relațiilor bilaterale, fiind evidențiate, cu acest prilej, noi posibilități de dezvoltare a lor și convenindu-se asupra unor măsuri și acțiuni concrete de lărgire a colaborării și cooperării economice, tehnico-științifice și culturale româno-bulgare, în interesul celor două popoare, al unității țărilor socialiste, al cauzei păcii. În centrul tratativelor s-au situat problemele colaborării multilaterale dintre cele două țări, subliniindu-se evoluția lor continuu ascendentă.

În ultima zi a vizitei sale în România, președintele Consiliului de Miniștri al R. P. Bulgaria, tovarășul Stanko Todorov, a avut amabilitatea să acorde, în exclusivitate, un interviu revistei „Lumea".

Convorbirea a debutat cu aprecierea înaltului oaspete privind primirea sa de către secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

— Pentru mine — ne-a declarat tovarășul Stanko Todorov — întrevederea cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a avut o foarte mare importanță și a prezentat un foarte mare interes, deoarece, în cadrul acestei întîlniri, am avut posibilitatea să efectuăm un schimb de păreri în legătură cu dezvoltarea și adîncirea, în continuare, a relațiilor multilaterale dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Bulgaria. După aprecierea noastră comună, aceste relații se dezvoltă cu succes și, an de an, înregistrează noi progrese.

Convorbirile mele cu primul ministru al guvernului Republicii Socialiste România, tovarășul Manea Mănescu, au avut loc după convorbirile dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Todor Jivkov, în luna mai a.c., în localitatea Voden, din Republica Populară Bulgaria. La această întîlnire, cei doi conducători ai partidelor și statelor noastre au fixat direcțiile dezvoltării, în viitor, a colaborării noastre și au trasat șefilor de guvern ai celor două țări sarcina de a întreprinde cele necesare pentru crearea tuturor condițiilor în vederea transpunerii în fapte concrete a hotărîrilor primilor noștri conducători. De altfel, în timpul întîlnirii de la București dintre mine și tovarășul Mănescu, noi ne-am străduit să realizăm tocmai acest obiectiv.

— Cum apreciați stadiul actual și perspectivele de dezvoltare ale relațiilor româno-bulgare ?

— După aprecierea conducerii noastre de partid și de stat, relațiile bulgaro-române se dezvoltă foarte bine. În domeniul economic, se îndeplinesc cu succes acordurile încheiate pentru cincinalul în curs. Se conturează posibilitatea ca, în actualul cincinal, volumul schimburilor de mărfuri dintre Republica Populară Bulgaria și Republica Socialistă România să se dubleze în comparație cu cincinalul anterior.

În timpul vizitei, am analizat posibilitățile în vederea unei noi dublări a volumului schimbului de mărfuri în perioada 1976–1980. Țările noastre dispun de reale posibilități pentru îndeplinirea acestei sarcini trasate la întîlnirea dintre tovarășii Todor Jivkov și Nicolae Ceaușescu, din mai a.c., din Bulgaria. O manifestare importantă a colaborării noastre o constituie încheierea tuturor lucrărilor pregătitoare de proiectare a Complexului hidrotehnic „Nicopol-Turnu Măgurele", astfel ca, în anul 1975, să înceapă construcția acestui complex hidrotehnic, important pentru România și Bulgaria. Am analizat, de asemenea, posibilitățile de cooperare și specializare, în continuare, în domeniile construcțiilor de mașini, chimie, metalurgie și industriei ușoare și se poate spune că se conturează perspective bune pentru dezvoltarea continuă a specializării și cooperării între țările noastre. Aceasta constituie o expresie reală a eforturilor pe care Bulgaria și România le depun pentru realizarea Programului complex de integrare economică socialistă, adoptat de Consiliul de Ajutor Economic Reciproc.

— Vă rugăm, tovarășe președinte, să vorbiți cititorilor noștri despre activitatea și preocupările Partidului Comunist Bulgar în opera de construire a societății socialiste dezvoltate în Republica Populară Bulgaria.

— Eforturile Partidului Comunist Bulgar și ale guvernului popular din Bulgaria sînt îndreptate spre îndeplinirea cu succes a hotărîrilor Congresului al X-lea al Partidului Comunist Bulgar, care a avut loc în anul 1971 și care a adoptat programul privind construirea societății socialiste dezvoltate în Republica Populară Bulgaria, precum și directivele celui de-al șaselea cincinal, 1971–1975. În primăvara acestui an, a avut loc Conferința Națională a partidului, care a făcut bilanțul îndeplinirii hotărîrilor Congresului al X-lea al partidului. Pot să vă spun că acest bilanț este favorabil. În general, în cursul celor trei ani și jumătate care au trecut din actualul cincinal, hotărîrile Congresului al X-lea al partidului se realizează cu succes și, indiferent de unele greutăți pe care le-am avut în acest an din cauza condițiilor climaterice nefavorabile — este vorba de marea secetă —, precum și de reflectarea pe care o are marea criză internațională de energie și materii prime, se prefigurează ca planul cincinal, care se încheie în anul 1975, să fie îndeplinit cu succes. Aceasta creează condițiile pentru creșterea continuă a nivelului de trai al poporului nostru, pentru întărirea economiei și forței Bulgariei socialiste, constituind contribuția noastră la cauza comună a socialismului mondial.

— Ce impresii v-a lăsat această vizită în România ?

— Impresiile mele sînt foarte bune, deoarece constat că Republica Socialistă România se dezvoltă dinamic, iar oamenii muncii din România socialistă participă, în modul cel mai activ, la îndeplinirea planului cincinal, se pregătesc să întîmpine cu angajamentele îndeplinite apropiatul Congres al Partidului Comunist Român. Astăzi, am avut posibilitatea să vizităm trei mari uzine românești : Întreprinderea de mașini grele București, Întreprinderea constructoare de utilaj petrolier „1 Mai" din Ploiești și Combinatul Petrochimic de la Brazi. Acestea sînt combinate industriale mari și moderne, care ar constitui o mîndrie pentru oricare țară dezvoltată.

Ne bucurăm de succesele României socialiste frățești.

Interviu realizat de Constantin Ionescu

„Exprim cele mai profunde mulțumiri președintelui Nicolae Ceaușescu"

Yasser Arafat

președintele Comitetului Executiv al Organizației pentru Eliberarea Palestinei

— Pentru început, vă rugăm să vă referiți la convorbirile pe care le-ați avut cu președintele Nicolae Ceaușescu în timpul vizitei dv. în România, la relațiile dintre Partidul Comunist Român și Organizația pentru Eliberarea Palestinei.

— Vizita pe care am făcut-o în România ne-a lăsat o impresie cu totul deosebită. Am simțit că sîntem între prieteni dragi, prieteni care înțeleg problema palestiniană, problema poporului palestinian. Din primele clipe ale dialogului purtat, atît în timpul acestei vizite, cît și cu prilejul celorlalte întîlniri pe care le-am avut pînă acum, am simțit că președintele Nicolae Ceaușescu, precum și ceilalți membri ai conducerii de partid și de stat, înțeleg foarte bine problemele noastre și apreciază revoluția palestiniană, lupta poporului palestinian. Recentele convorbiri pe care le-am avut cu prietenul nostru Nicolae Ceaușescu au fost constructive, s-au desfășurat într-o atmosferă de cordialitate, o atmosferă frățească, tovărășească. Aceste convorbiri au dus la rezultate bune, ale căror roade se vor vedea în curînd.

În numele meu, al revoluției palestiniene, al poporului palestinian, exprim cele mai profunde mulțumiri președintelui Nicolae Ceaușescu, tuturor tovarășilor cu care am luat contact, întregului popor român, pentru tot ce am simțit și am găsit în timpul șederii noastre în România. Aceste sentimente și-au găsit expresia și în frumoasa ospitalitate românească. Încă o dată aduc mulțumirile mele și îmi exprim dorința ca relațiile dintre noi să se dezvolte și în viitor, ca legăturile noastre să devină și mai puternice, ca, odată cu trecerea timpului, relațiile dintre poporul palestinian și poporul român să devină și mai strînse. Poporul palestinian duce o luptă grea, dar sprijinul popoarelor prietene, acest sprijin pe care l-am simțit aici, atît din partea președintelui Nicolae Ceaușescu personal, cît și a partidului și a guvernului, a întregului popor român, acest popor ale cărui realizări minunate le-am văzut, constituie un imbold deosebit pentru lupta noastră.

— Cum apreciați faptul că, pentru prima oară, actuala sesiune a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite va discuta problema palestiniană ? Ce așteptați de la aceste dezbateri ?

— Din 1952, forțele imperialiste au reușit să scoată de pe agenda Națiunilor Unite discutarea problemei palestiniene, înlocuind-o cu problema „refugiaților palestinieni". După războiul din 1967, a fost eliminată și problema refugiaților, discutîndu-se problema Orientului Apropiat. Succesul pe care l-am obținut, cu ajutorul prietenilor noștri, de a include problema palestiniană pe ordinea de zi a Adunării Generale este, de fapt, revenirea la rădăcinile problemei, deoarece problema palestiniană nu se referă la granițele dintre Egipt și Israel, sau Siria și Israel, sau Iordania și Israel, ci este vorba de poporul palestinian, care a fost alungat de pe pămînturile sale în 1948.

Reluarea în discuție a problemei palestiniene la Națiunile Unite este, de fapt, îndreptarea unei greșeli. Ne exprimăm profunda mulțumire pentru rolul important pe care România socialistă, președintele Nicolae Ceaușescu l-au avut în evoluția spre această nouă etapă a problemei palestiniene, pentru sprijinul activ acordat înscrierii problemei poporului palestinian pe ordinea de zi a Adunării Generale a O.N.U.

Noi știm cît vom reuși să realizăm la O.N.U., cu atît mai mult cu cît am văzut că nimic din ceea ce s-a hotărît la O.N.U., în 1947 și 1948, nu a fost, din păcate, pus în aplicare. Dar noi am deschis totdeauna larg ușile în fața opiniei publice, știind că prietenii noștri vor fi alături de noi și sîntem convinși că dreptatea va învinge în cele din urmă. Pînă nu demult, nimeni nu credea că teritoriile coloniale portugheze vor reuși să-și cucerească independența într-un timp atît de scurt. Dar au avut loc evenimentele din Portugalia, a venit la putere un guvern progresist și iată că aceste colonii portugheze își obțin una după alta independența. Deci, popoarele care duc o luptă susținută, încrezătoare în cauza lor, fără îndoială își realizează obiectivele. Poporul nostru, alungat de pe pămînturile sale, luptă de 27 de ani, dar cauza noastră este dreaptă și, sînt sigur, vom reuși. Cred că prietenii noștri, frații noștri, oamenii cinstiți din lumea întreagă trebuie să sprijine cauza noastră dreaptă, atît la Națiunile Unite, cît și în alte organizații internaționale.

— Care este atitudinea Organizației pentru Eliberarea Palestinei față de Conferința de la Geneva ? Ce rezultate credeți că vor aduce lucrările ei ?

— Din păcate, nu sînt prea optimist în ce privește conferința. În primul rînd, pentru că Israelul nu dorește ca această conferință să se țină ; în al doilea rînd, pentru că la lucrările care s-au ținut pînă acum nu s-a discutat problema palestiniană, care a fost, de fapt, motivul războaielor din 1948, 1956, 1967 și 1973. De aceea, nu sînt prea optimist în ce privește această conferință.

— Care sînt principalele obiective ale Organizației pentru Eliberarea Palestinei în momentul de față ?

— Trebuie să continuăm lupta noastră, și aceasta pentru că omenirea și-a dat seama de faptul că poporul palestinian are o problemă numai după ce poporul nostru a dus lupte îndelungate și grele pentru a-și cuceri drepturile sale legitime. De 27 de ani așteptăm să fie puse în aplicare rezoluțiile O.N.U. și alte rezoluții. Într-o asemenea situație, nu avem de ales, nu avem altceva de făcut decît să continuăm lupta noastră, așa cum ați făcut și dv. în trecut de multe ori, aici, în România, pentru a lupta împotriva cotropitorilor. Poporul palestinian nu are altă soluție decît să lupte pentru a-și realiza aspirațiile.

În același timp, ne lărgim continuu activitatea diplomatică și politică la toate nivelurile pentru a ajunge la victorie. Depunem eforturi mari și în alte domenii, care urmăresc, de fapt, același scop. De pildă, cred că știți că poporul palestinian are un sistem de învățămînt extrem de dezvoltat, în unele domenii atingînd un procentaj mai ridicat decît în multe țări europene. De exemplu, la o populație de 3,5 milioane palestinieni avem 84—86 mii de studenți în învățămîntul superior. Este un procentaj extrem de ridicat, cu atît mai mult cu cît trăim în condiții deosebit de grele, în lagăre, în corturi. Și, cu toate aceste condiții vitrege, poporul nostru și-a dezvoltat nivelul de instruire. Este comoara noastră, comoara revoluției noastre. Al doilea obiectiv al organizației palestiniene este cel hotărît la ultima sesiune a Consiliului Național, desfășurată la Cairo în primăvara acestui an. Unul din cele zece puncte ale comunicatului adoptat atunci a fost cel referitor la faptul că vom constitui o putere națională independentă pe orice bucată de pămînt de pe care se va retrage Israelul.

— Deși vizita dv. în România a fost scurtă, fără îndoială că păstrați unele impresii, pe care vă rugăm să ni le împărtășiți.

— Există în limba arabă un dicton : „Cînd întîlnești un om care îți este prieten, simți că îl cunoști de ani de zile". Nu este important timpul pe care îl petreci cu un om, ci faptul că simți că îți este prieten. Deși vizita a fost scurtă, a fost o vizită cuprinzătoare, am simțit legăturile care există între noi și poporul dv., care înțelege lupta altor popoare, lupta poporului palestinian.

Interviu realizat de Mioara Georgescu

„Sprijinul României a contribuit enorm la consolidarea prieteniei între popoarele noastre"

Fumi Vongvicit

viceprim-ministru și ministru al afacerilor externe al Guvernului Provizoriu de Uniune Națională din Laos

În timpul escalei pe care a făcut-o la Moscova, pe drumul de întoarcere în țară de la New York, unde a participat la lucrările actualei sesiuni a O.N.U., vicepremierul și ministrul afacerilor externe FUMI VONGVICIT a avut deosebita amabilitate de a răspunde întrebărilor adresate de revista „Lumea".

— Cum apreciați relațiile dintre România și Laos și perspectivele lor de dezvoltare ?

— De mult timp relațiile dintre România și Laos continuă să se îmbunătățească. Guvernul și poporul român au ajutat poporul laoțian atunci cînd el era în dificultate și pînă la restabilirea păcii în Laos. Sprijinul amical și ajutorul despre care vă vorbesc au contribuit enorm la consolidarea și intensificarea prieteniei dintre popoarele român și laoțian.

În măsura în care acum în Laos revine pacea și țara noastră se pregătește să abordeze problemele propășirii ei, consider că va fi necesar să se dezvolte și mai mult relațiile dintre guvernul laoțian și guvernul român, astfel încît această intensificare a dialogului nostru să creeze condiții favorabile care să permită guvernului român să înțeleagă tot mai bine complexitatea situației din Laos și să continue să acorde un sprijin suficient și adecvat țării noastre. De altfel, sînt convins că prin instalarea ambasadei române — eveniment așteptat cu viu interes de poporul laoțian — în capitala noastră, la Vientiane, crearea acestor condiții favorabile care să permită o mai bună înțelegere reciprocă a situației din țările noastre și o strîngere a relațiilor de prietenie dintre cele două popoare vor primi un serios imbold.

— Excelență, cum apreciați această importantă perioadă din viața poporului laoțian, care a început odată cu semnarea Acordului de pace și înțelegere națională, la 21 februarie 1973, și al cărui reper esențial l-a constituit formarea — în urmă cu șase luni — a organismelor comune de conducere : Guvernul Provizoriu de Uniune Națională și Consiliul Politic de Coaliție Națională ?

— A fost o perioadă în care cele două părți laoțiene s-au străduit să pună în aplicare prevederile Acordului și Protocolului de la Vientiane, din 21 februarie 1973, respectiv 14 septembrie 1974, în vederea consolidării păcii, înțelegerii naționale și obținerii unei independențe veritabile pentru țara noastră.

Pe plan național, Consiliul Politic de Coaliție Națională și-a ținut prima sesiune în urmă cu aproximativ o lună de zile și a adoptat trei documente de mare însemnătate : reglementările interioare ale Consiliului, programul politic de pace și înțelegere națională și principiile privind libertatea democratică a poporului. După această sesiune, Consiliul a transmis membrilor săi sarcina de a lua legătura cu populația și organizațiile de masă din orașele Vientiane și Luang Prabang pentru a explica semnificațiile și spiritul acestor documente în scopul ridicării conștiinței politice a maselor și pentru a le face să înțeleagă sarcinile care stau în fața națiunii noastre.

În ceea ce îl privește, de la formarea sa, Guvernul Provizoriu de Uniune Națională s-a întrunit, în mod regulat, o dată pe săptămînă și a colaborat strîns cu Consiliul Politic de Coaliție Națională și cu Comitetul mixt central de execuție a acordurilor.

Rezultatele acestei colaborări demonstrează că încetarea focului este relativ efectivă în întreaga țară; deși se mai înregistrează anumite încălcări în spațiul aerian și terestru, ele au un caracter extrem de limitat, neputînd, în nici un caz, conduce la reluarea ostilităților în Laos. Stabilirea limitelor de încetare a focului este un proces ce se desfășoară lent, dar progresează favorabil. Neutralizarea orașelor Vientiane și Luang Prabang, în ansamblu, se desfășoară în conformitate cu dispozițiile Acordului de pace. Precizarea efectivului forțelor neafectate apărării celor două orașe și dizolvarea organizațiilor a căror activitate vizează, premeditat, sabotarea Acordului de pace nu sînt însă complet realizate. Dacă cele două părți vor adopta însă o atitudine comună și fermă în îndeplinirea Acordului, aceste chestiuni vor fi rezolvate și ele.

O altă problemă : schimbul persoanelor capturate și-a găsit aplicarea, într-o primă etapă, începînd de la 29 septembrie a.c., și ea va continua pînă cînd toți prizonierii vor fi eliberați.

În ce privește retragerea trupelor și a personalului militar străin în afara granițelor laoțiene, guvernul american și cel tailandez au declarat că ele s-au conformat acestei prevederi, dar vești sosite din diferite regiuni militare atestă că, în Laos, continuă să existe trupe și personal militar străin. Noi nu putem, deci, da crezare declarațiilor amintite, decît, eventual, după ce o anchetă — efectuată pe teren de Comitetul mixt central de executare a Acordurilor și de Comisia Internațională de Control (C.I.C.) — va confirma dispariția totală a trupelor și personalului militar străin. Retragerea completă din Laos a soldaților și personalului militar american și tailandez, adică a trupelor străine de pe teritoriul laoțian, va favoriza progresul procesului de consolidare a păcii și înțelegerii naționale.

Pe plan internațional, în perioada amintită Guvernul Provizoriu de Uniune Națională a stabilit noi relații bune cu o serie de state. Țările care, odinioară, și-au rechemat ambasadorii au decis să-și retrimită reprezentanții diplomatici la Vientiane. În prezent, purtăm negocieri cu diverse state, cu orînduiri și vederi diferite, care au intenția să stabilească relații cu țara noastră. Toate acestea constituie un rezultat satisfăcător al activității Consiliului Politic de Coaliție Națională și Guvernului Provizoriu de Uniune Națională și converg în sensul executării Acordului de pace.

Dacă cele două părți laoțiene își vor intensifica eforturile într-o atmosferă de încredere reciprocă, dificultățile care mai persistă vor putea fi depășite, pentru a face din Laos o țară pașnică, independentă, neutră, unită și prosperă.

— Care este principala sarcină actuală a procesului de normalizare a situației interne în Laos ?

— Sarcinile imediate ale organismelor colective de conducere privesc urmărirea aplicării Acordului și a Protocolului de la Vientiane, realizarea corectă și integrală a tuturor problemelor în suspensie, în așa fel încît să fie consolidate, într-o manieră durabilă, pacea și înțelegerea națională și să fie îmbunătățite condițiile de trai ale poporului. Pentru realizarea acestor sarcini, cele două părți laoțiene trebuie să uite trecutul, să construiască viitorul împreună, în prietenie și încredere reciprocă.

— Care sînt coordonatele esențiale ale politicii externe a statului laoțian ?

— După cum se stipulează în Acordul de pace, ca și în Programul politic mai sus amintit, politica externă adoptată de Guvernul Provizoriu de Uniune Națională este o politică de neutralitate, ceea ce înseamnă că țara noastră stabilește și dezvoltă relații de prietenie cu toate țările, în special cu țările vecine, în conformitate cu principiile coexistenței pașnice. Laosul va încerca să se dezvolte, în primul rînd, prin mijloace proprii, dar ajutorul și asistența țărilor prietene, indiferent de regimul lor politic, îi vor fi foarte necesare, totuși.

— Cum ați caracteriza situația actuală din Indochina ?

— În această perioadă, în care Laosul intră într-o eră de pace și se îndreaptă spre realizarea unei largi concilieri naționale, mărturisesc că sînt profund neliniștit de situația care se desfășoară, în prezent, în Indochina, în urma ingerințelor neocolonialiste.

În Cambodgia, războiul se extinde primejdios, provocînd moartea a mii de persoane și distrugînd o cultură de mare vechime și frumusețe și aceasta într-un mod cutremurător.

În ceea ce privește Vietnamul de Sud, deși Acordul de la Paris a fost semnat în urmă cu 20 de luni, războiul nu a luat încă sfîrșit.

Prelungirea războiului în țările vecine îi neliniștește mult pe laoțieni, deoarece aceasta ar putea avea repercusiuni asupra păcii și înțelegerii naționale din Laos. Totuși, cred că cele două părți în confruntare în Cambodgia, ca și în Vietnamul de Sud vor ști să găsească o soluție rațională pentru rezolvarea problemelor lor și aceasta pe cale pașnică, perioada politică actuală fiind o perioadă în care dorința de pace o domină pe cea de război și în care utilizarea armelor, în oricare loc de pe glob, are drept final inevitabil tot negocierea pașnică.

Interviu realizat de Mihai Chebeleu

„Vom acționa pentru contacte sporite cu România"

David Combe

secretar general federal al Partidului Laburist Australian

— Vă rugăm să ne vorbiți despre vizita dv., despre contactele și convorbirile avute în țara noastră.

— În primul rînd, aș dori să spun că aceasta este prima vizită în țara dumneavoastră a unei delegații a partidului nostru, partidul de guvernămînt al Australiei, și, cu siguranță, că nu va fi ultima. În timpul cît ne-am aflat aici, am avut ocazia să discutăm cu conducători ai sindicatelor, reprezentanți ai Ministerului de Externe, reprezentanți ai Ministerului Comerțului Exterior, cu reprezentanți ai Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

Momentul cel mai important al vizitei noastre a fost, însă, întîlnirea cu președintele României, secretarul general al partidului, Nicolae Ceaușescu. Președintele Ceaușescu are o capacitate remarcabilă de a înțelege realitățile relațiilor internaționale, iar noi, cei din Australia, care eram în cunoștință de evoluția politicii externe a României, sîntem de mult impresionați de atitudinea hotărîtă a președintelui Ceaușescu și a țării dumneavoastră de a stabili relații cu toate țările, în special cu acelea care au guverne progresiste, guverne democratice și de eliberare națională. Am avut minunata ocazie de a discuta la București perspectivele dezvoltării relațiilor politice, economice și culturale dintre Australia și România.

— Care sînt principalele coordonate ale activității internaționale ale guvernului format, începînd din 1972, de Partidul Laburist Australian ?

— În ultimii doi ani, guvernul condus de Gough Whitlam a reușit să asigure Australiei un rol mult mai independent în problemele internaționale, iar noi ne mîndrim cu aceasta. Partidul nostru nu s-a mai aflat la conducerea Australiei din perioada 1941—1949. El a guvernat țara într-o perioadă dificilă, perioada celui de-al doilea război mondial, precum și în timpul reconstrucției postbelice. În 1949, partidul nostru a fost înfrînt în alegeri și a urmat o perioadă de 23 de ani de guvernare conservatoare, care a dus o politică externă legată de cea a Statelor Unite ale Americii, ceea ce a făcut ca Australia să participe și să fie implicată direct în războiul din Vietnam.

În 1972, cînd am venit la conducere, în domeniul politicii externe ne-am orientat, după cum spuneam, spre o politică independentă, de dezvoltare a relațiilor cu toate țările lumii. Astfel, noi am acționat în favoarea recunoașterii Republicii Populare Chineze, a Republicii Democrate Germane, a Republicii Democrate Vietnam și a Republicii Populare Democrate Coreene și a stabilirii de relații diplomatice cu aceste state.

În domeniul intern, ne preocupă recuperarea resurselor naționale, care se află în mîna unor companii multinaționale, și exploatarea lor în interesul național. Ne preocupă, de asemenea, reducerea decalajului existent între cei foarte bogați și cei foarte săraci.

— Cu ce impresii părăsiți România, acum, după primul contact pe care l-ați avut cu țara noastră ?

— Pot să vă spun că eu și colegii mei am fost profund mișcați de căldura și ospitalitatea cu care am fost primiți de către poporul român. În timpul acestei vizite, am întîlnit o mulțime de personalități, la diferite niveluri, și sîntem, într-adevăr, recunoscători pentru căldura și ospitalitatea care ni s-au arătat.

Cînd ne vom întoarce acasă, vom împărtăși impresiile noastre despre țara dumneavoastră. De asemenea, vom acționa în direcția promovării unor contacte sporite cu România, atît la nivel diplomatic, cît și la nivel comercial și cultural. De altfel, în timpul vizitei, noi am discutat probleme ale relațiilor dintre țările noastre, modul cum putem să dezvoltăm aceste relații.

Am avut prilejul să aducem președintelui Ceaușescu salutări călduroase din partea premierului nostru și conducătorului partidului, Gough Whitlam, și sîntem fericiți că ducem domnului Whitlam urările cordiale și salutul personal al președintelui României.

Interviu realizat de Mihai Cutuș

„Poporul nostru este deosebit de impresionat de personalitatea președintelui Ceaușescu"

John Samuel Malecela

ministrul afacerilor externe al Republicii Unite Tanzania

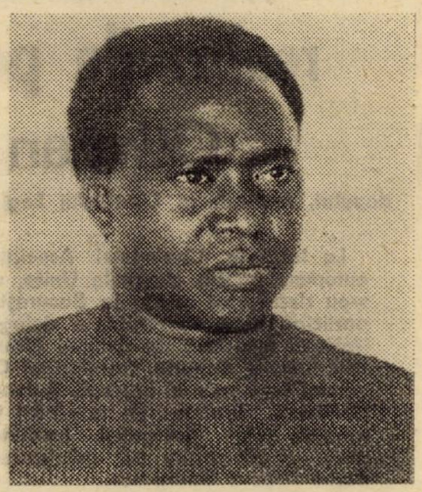

— Ce ne puteți declara după convorbirea dumneavoastră cu președintele Nicolae Ceaușescu ?

— Aș vrea să spun că am fost foarte impresionat de personalitatea președintelui Nicolae Ceaușescu, pe care l-am cunoscut deja cu prilejul vizitei Excelenței sale în Tanzania, în 1972, cînd a avut convorbiri cu președintele țării noastre, Julius K. Nyerere, și pot să vă asigur că poporul Tanzaniei a fost deosebit de impresionat de personalitatea președintelui Ceaușescu și de modul cum domnia-sa își conduce națiunea. Scurta întrevedere pe care am avut-o, acum, la București, a confirmat convingerea pe care o avem noi, în Tanzania, că președintele Ceaușescu este un mare conducător.

— Cum apreciați stadiul actual al relațiilor româno-tanzaniene și perspectivele lor de dezvoltare?

— Relațiile româno-tanzaniene sînt foarte bune. Mai întîi, țin să repet, ele au căpătat o amplă dezvoltare în urma vizitei președintelui Nicolae Ceaușescu în Tanzania : după vizita domniei-sale a fost formată o comisie mixtă româno-tanzaniană la nivel ministerial, comisie care s-a reunit o dată la Dar Es Salaam și a doua oară, aici, în România, hotărînd asupra unui număr de proiecte pentru extinderea colaborării noastre, atît în domeniul industrial, cît și în alte domenii. Deci, după cum se vede, relațiile noastre se dezvoltă în diverse domenii de cooperare și noi, în Tanzania, sîntem deosebit de satisfăcuți de cooperarea dintre cele două țări ale noastre.

Desigur, după cum știți, nu există o limită pentru relațiile dintre două țări și popoare; ele pot să fie permanent îmbunătățite și, de aceea, este convingerea noastră că actualele relații bune pe care le avem pot să fie, în continuare, îmbunătățite și extinse ; ne exprimăm convingerea că dezvoltarea continuă

a cooperării bilaterale este în interesul celor două țări.

Noi, în Tanzania, dăm o înaltă apreciere politicii externe a României, principiilor pe care le promovează în viața internațională. În primul rînd, din punctul nostru de vedere, România a fost și este puternic angajată în acordarea unui sprijin multilateral — moral, politic, material — mișcărilor de eliberare națională de pe continentul african. De asemenea, România a jucat un rol de frunte în alte forme de sprijinire a mișcărilor de eliberare națională, ca, de pildă, prin poziția adoptată de țara dumneavoastră la Națiunile Unite și în alte foruri internaționale. Aceasta este rațiunea pentru care noi, în Tanzania, dăm o înaltă apreciere politicii externe promovate de România. Și, trebuie să spun din nou, aceasta se datorează, cu certitudine și mai presus de orice, bunei conduceri pe care poporul român o are în partidul său comunist, în persoana Excelenței sale, președintelui Nicolae Ceaușescu.

— Care considerați că sînt cele mai puternice tendințe social-politice ce se manifestă astăzi în viața politică a continentului african ?

— Tendințele care s-au manifestat în evoluția situației de pe continentul african, în special anul acesta, sînt, după părerea mea, foarte bune. Aceasta, pentru că, pentru prima dată pe continentul nostru, a fost înfrînt regimul fascist portughez. Și, aici, aș vrea să subliniez, încă o dată, deschis și foarte clar, cît de mult apreciem în Tanzania ajutorul pe care ni l-a oferit România, ca și alte țări socialiste — ajutor de mare preț pentru mișcările de eliberare națională africane. Sîntem însă convinși că, de fapt, nu numai noi, în Africa, am avut de cîștigat de pe urma luptei împotriva fascismului, ci, cu siguranță, putem afirma că războaiele de eliberare au ajutat și poporul Portugaliei să se elibereze.

Declararea independenței Guineei-Bissau a fost salutată de întregul continent african. Ne bucură că în Mozambic există, cel puțin, un guvern de tranziție și sîntem absolut siguri că, pînă la 25 iunie 1975, și Mozambicul va deveni independent. Este un pas mare pentru noi, deoarece Mozambicul se învecinează cu Tanzania.

Ne exprimăm credința că România, țările socialiste vor continua să ajute Mozambicul, care, după obținerea independenței, trebuie să treacă în faza următoare a reconstrucției, a revenirii la viața normală a miilor de oameni alungați de război din căminele lor.

— Care sînt liniile directoare ale politicii externe a Tanzaniei ?

— Pe plan african, principala noastră preocupare este eliberarea totală a continentului. Deci, primul și cel mai important principiu al politicii noastre externe în Africa este sprijinirea forțelor care luptă pentru eliberare ; nu întîmplător, sediul Comitetului pentru Eliberare al O.U.A. se află la Dar Es Salaam. Un alt principiu al politicii noastre externe pe plan continental este susținerea și consolidarea Organizației Unității Africane, la toate nivelurile. De asemenea, ne pronunțăm pentru cooperarea regională, cu vecinii noștri. Pe plan internațional, aparținem grupului țărilor nealiniate, care are de jucat un rol important. Totodată, considerăm că Tanzania trebuie să coopereze cu celelalte forțe iubitoare de pace din lume, pentru a lupta pentru construirea socialismului și împotriva imperialismului, neocolonialismului și colonialismului.

Interviu realizat de Constantin Badea

„Sînt demne de admirat realizările poporului român"

Othman Feik Tawfik

deputat, membru al Consiliului Legislativ al Regiunii Autonome Kurdistan din Irak

La lucrările Conferinței Asociațiilor europene pentru Națiunile Unite, care s-au desfășurat recent la București, a participat ca observator o delegație irakiană, condusă de domnul Othman Feik Tawfik, deputat, membru al Consiliului Legislativ al Regiunii Autonome Kurdistan. Înainte de a părăsi țara noastră, șeful delegației irakiene a avut o convorbire cu colaboratorul nostru Mioara Georgescu.

Convorbirea a debutat cu abordarea unor aspecte privind dezvoltarea relațiilor dintre România și Irak. Referindu-se la vizita întreprinsă, în primăvara acestui an, de președintele Nicolae Ceaușescu la Bagdad, interlocutorul nostru a declarat :

„Această vizită a constituit un moment deosebit de important în evoluția relațiilor dintre România și Irak, contribuind în mod hotărîtor la dezvoltarea și consolidarea unor legături trainice între cele două țări, pe drumul luptei împotriva imperialismului, în folosul celor două popoare ale noastre, pentru dezvoltare și progres. În acest sens, vizita președintelui Nicolae Ceaușescu a fost deosebit de fructuoasă, prilejuind un schimb de păreri asupra problemelor internaționale, pentru o mai bună cunoaștere reciprocă. Președintele Nicolae Ceaușescu este cunoscut în Irak drept șeful unui stat socialist care luptă împotriva imperialismului, a colonialismului, a reacțiunii, pentru pace și progres în lumea întreagă".

Răspunzînd, apoi, la o întrebare privind preocupările actuale prioritare pe plan intern ale Irakului, domnul Othman Feik Tawfik a arătat :

„Parcurgem, în momentul de față, o etapă de o deosebită importanță, martoră a unor măsuri menite să ducă la transformări radicale în direcția construirii unui Irak democratic, progresist, prosper. Au fost luate o serie de măsuri economice, printre care îmbunătățirea situației muncitorilor prin elaborarea unor legi privind reducerea orelor de lucru, garantarea asigurărilor sociale, în vederea ridicării nivelului de trai al muncitorilor în conformitate cu perioada prin care trece țara noastră. Au fost luate, de asemenea, măsuri cu caracter politic, fiind eliberați deținuții politici, deschizîndu-se largi posibilități în fața forțelor democratice pentru a-și desfășura activitatea în mod deschis. De asemenea, au fost oprite acțiunile întreprinse împotriva poporului kurd, considerîndu-se că acestea sînt îndreptate și împotriva poporului irakian, avînd în vedere că în țara noastră trăiesc o serie de naționalități. A fost găsită o soluție pașnică și democratică, ale cărei premise sînt bazate pe principii umanitare, de înțelegere a naturii transformărilor care au loc în societatea noastră, care evoluează spre o lume a stabilității, păcii și prieteniei. În acest sens, a fost emis decretul din martie 1970, care a pus capăt fratricidului și a deschis noi orizonturi în fața poporului kurd. Au fost luate o serie de măsuri în interesul poporului kurd, printre care posibilitatea reîntoarcerii tuturor kurzilor la vechile locuri de muncă și acordarea unor despăgubiri materiale. A început reconstrucția regiunii afectate de luptele ce au avut loc. Deosebit de important este faptul că, au fost luate măsuri pentru participarea kurzilor la exercitarea puterii în conducerea statului. Astfel, au fost numiți kurzi în posturi de răspundere în ministere, în administrația centrală sau locală, nu numai în regiunea kurdă dar și în alte regiuni ale Irakului, pornindu-se de la ideea că posibilitatea de a servi interesele societății este deschisă tuturor cetățenilor, indiferent de naționalitate sau de convingerile lor politice, cu condiția ca aceste convingeri să fie democratice și progresiste. Este important să amintesc și o serie de măsuri referitoare la viața culturală a populației kurde. Astfel, pentru prima dată, a fost deschisă la Suleimania o universitate cu limba de predare kurdă.

A fost promulgată legea autodeterminării, pornind de la necesitatea acordării maselor largi a posibilității de a se pronunța liber asupra destinelor lor. S-au format primul Consiliu legislativ și, apoi, Consiliul executiv al regiunii autonome, organisme formate din elemente patriotice și democratice, legate de interesele generale ale întregului popor irakian. În preajma alegerilor, au fost organizate vizite în regiunea kurdă, purtîndu-se discuții libere, legate de dorințele și propunerile locuitorilor cu privire la evoluția viitoare a acestei regiuni. Ulterior, Consiliul executiv se va ocupa de alegerea organelor administrative pe diverse sectoare — cultural, învățămînt, probleme sociale. Toate aceste măsuri deschid în fața poporului kurd perspective mari, necunoscute pînă acum în istoria sa.

Printre cele mai importante măsuri luate de Irak a fost eliberarea bogățiilor naționale, a petrolului, realizîndu-se deziderатul întregului nostru popor de a-și exploata singur întreaga sa avuție. A fost realizată, de asemenea, reforma agrară, care permite țăranilor să-și lucreze pămîntul în condiții mai bune, deci să-și îmbunătățească nivelul de trai. Toate aceste realizări s-au obținut prin participarea celor mai înaintate forțe ale poporului, în bătălia pentru construirea unui Irak democratic și înfloritor. Un moment deosebit în această acțiune l-au constituit realizarea acordului cu Partidul Comunist Irakian și constituirea Frontului Național Progresist, deschis tuturor elementelor democratice".

În încheierea convorbirii, domnul Othman Feik Tawfik a ținut să-și împărtășească impresiile culese din scurta sa vizită în România :

„Este pentru prima dată cînd vizitez România. O țară prietenă, cu o tradiție seculară de luptă pentru libertate. Am constatat că poporul român prieten este un popor muncitor, plin de perseverență în activitatea sa de construire a unei țări înfloritoare, iubește pacea, democrația. Sînt demne de admirat realizările pe care le-a obținut acest popor și care îi deschid perspective luminoase în viitor".

Între inflație și recesiune

„Niciodată țările industrializate din Occident nu s-au aflat într-o situație atît de dificilă. Mișcarea inflaționistă s-a accelerat și a atins proporții alarmante. Deficitul balanțelor comerciale este îngrijorător și nu va putea fi eliminat înainte de cîțiva ani. În același timp, frînarea — chiar dacă necesară — a conjuncturii economice, prin intermediul restricțiilor impuse creditului, comportă pericolul unei recesiuni. În consecință, nava economiei occidentale navighează în ape furtunoase și numai colaborarea dintre guverne îi va putea permite să ajungă în port. Dar pericolul recesiunii amenință toate țările".

Acestea sînt concluziile experților Organizației de Cooperare și Dezvoltare Economică (O.C.D.E. — cuprinzînd țările vest-europene, precum și Statele Unite, Canada, Japonia, Australia și Noua Zeelandă) într-un recent raport asupra situației economiei occidentale — caracterizată, actualmente, prin prezența concomitentă a unei virulențe, larg răspîndite și mereu accelerate inflații, precum și a unor puternice tendințe spre recesiune. De la numai cîteva procente (în general, între 1 și 5 la sută) în deceniul trecut, rata anuală inflaționistă — din ce în ce mai „cadențată" — a ajuns, în țările industriale apusene, să fie exprimată, fără excepție, prin două cifre, variind între 10 și chiar peste 20 la sută. Totodată, ritmul creșterii economice tinde, în ultimul timp, să se încetinească sensibil, urmînd a coborî, în acest an, pe ansamblul statelor occidentale, sub 1,5 la sută, față de un ritm mediu de aproximativ 5 la sută în perioada 1960—1970.

„Mai bine inflație decît șomaj ?"

Tocmai această concomitență — a proliferării fenomenului inflaționist și a cursului spre depresiune economică — provoacă autorităților guvernamentale, oamenilor politici și economiștilor din Occident cea mai adîncă îngrijorare. Potrivit unei concepții care a prevalat, în rîndul acestora, în perioada postbelică, asemenea manifestări nu ar fi putut exista simultan, întrucît inflația era considerată un însoțitor al „suprasolicitării" la care ar fi supuse resursele într-un regim de creștere economică ridicată, în timp ce „subsolicitarea" resurselor, cu care ar echivala încetinirea creșterii economice, era apreciată ca fiind de natură să ducă, dimpotrivă, la o frînare a inflației. S-a mers chiar mai departe, emițîndu-se opinia că o strategie inflaționistă, al cărei „cost social" ar fi o majorare a prețurilor, ar antrena creșterea economică și că, dimpotrivă, o strategie deflaționistă, al cărei „cost social" ar fi tocmai o reducere a activității economice, ar determina redobîndirea stabilității prețurilor. S-au pus la punct, în acest sens, chiar diverse scheme — s-au formulat și anumite „legi" — care, în esență, puneau problema în termenii „ori inflație, ori șomaj", cu alte cuvinte, sau inflație și, deci, creștere economică (prin urmare șomaj redus, „tolerabil") sau stabilitate, cu orice chip, a prețurilor și, deci, încetinirea creșterii economice (prin urmare șomaj ridicat). Un timp, de-a lungul deceniilor postbelice, mișcarea economiei occidentale a părut să confirme aprecierile economiștilor apuseni. Era, însă, perioada în care acțiunile de politică economică întreprinse în țările capitaliste potrivit tezei „ori inflație, ori șomaj" — care, în practică, devenise „mai bine inflație decît șomaj" — determinau acumularea unor dezechilibre, care, mai devreme sau mai tîrziu, aveau să iasă, și au ieșit, la iveală.

Crizele economice de supraproducție anterioare puseseră în fața politicii economice postbelice din țările capitaliste problema centrală de a reduce pe cît posibil subfolosirea resurselor la care era condamnată, pe o perioadă, economia din momentul în care apărea discrepanța între posibilitățile ofertei (producției) și cele limitate ale cererii solvabile. În condițiile dezvoltării și întăririi structurilor monopolist-statale — ale sporirii intervenției statului în economie, ale amplificării gradului de concentrare și centralizare a capitalului și producției — menținerea deliberată a unei stări inflaționiste „moderate" și „controlate" a fost considerată instrumentul capabil să ducă la înfăptuirea acestui obiectiv. După cum arătam, concepția era aceea că un excedent, în doze mici dar permanent, al cererii (în expresie monetară) asupra ofertei ar avea ca efect atragerea ofertei la nivelul cererii și ar „antrena", astfel, creșterea producției, stimularea activității economice în general.

Trecîndu-se la acțiune, a fost practicată pe perioade îndelungate o politică de „bani ieftini" — larghețe în acordarea creditelor și menținerea dobînzilor la un nivel redus — a fost promovat deficitul monetar voit și sistematic, iar, pe calea îndatorării publice, autoritatea statală a efectuat cheltuieli mai mari decît veniturile sale curente. Într-un cuvînt, au fost inoculate continuu economiei doze monetare stimulatoare. Un important efect inflaționist l-a avut cursa înarmărilor. Politica de înarmare reprezintă o deturnare de fonduri, de energii creatoare de la activitatea productivă. Orientarea în scopuri militare a unor sume imense — sustrase, prin intermediul canalelor bugetare, din circuitul productiv — acționează în sensul limitării ofertei potențiale de bunuri și servicii utile societății. In schimb, fondurile respective, rămînînd în circuitul monetar, mențin la un nivel comparativ mai ridicat cererea în expresie monetară, ceea ce, creînd un dezechilibru între curentele monetare și cele reale din economie, generează tendințe inflaționiste. La rîndu-le, marile monopoluri și-au adus, în avantajul propriu, contribuția directă la menținerea și amplificarea climatului inflaționist. Într-o poziție crescînd dominantă pe piață și aproape excluzînd reducerea prețurilor ca armă a luptei de concurență, ele au avut posibilitatea să fixeze niveluri ridicate ale prețurilor, însușindu-și o parte importantă din rezultatele economice ale creșterii productivității muncii. Fixarea unui preț care conține, de regulă, și un supliment peste valoarea produselor a avut un efect inflaționist ; monopolurile au încasat beneficiile, iar, în cele din urmă, consumatorul a suportat consecințele inflației.

Se relevă că inflația nu este un fenomen pur monetar, deși el apare în sfera circulației bănești. Dezechilibrul între fluxurile monetare și cele reale din economie, pe care îl reprezintă și exprimă inflația, nu-și află resorturile — așa cum încearcă să acrediteze ideea unii economiști occidentali — numai în politica de expansiune „exagerată" a masei monetare, dusă, deliberat sau nu, de autoritățile din țările apusene în perioada postbelică, sau (și) în distorsiunile sistemului valutar (deși acestea constituie cauze dintre cele mai importante ale inflației actuale). Cauza profundă a acestui dezechilibru își are originea înainte de toate în însești mecanismele capitalismului monopolist de stat, în contradicțiile lui interne, legate de modul de producere și însușire a venitului, în disproporțiile globale și structurale între producție și consum, între cerere și ofertă, între ramuri, între regiuni, în practicile monopoliste, în dezechilibrele antrenate de deplasările nereglementa-

ÎNCETINIREA CREȘTERII ECONOMICE ȘI ACCELERAREA INFLAȚIEI

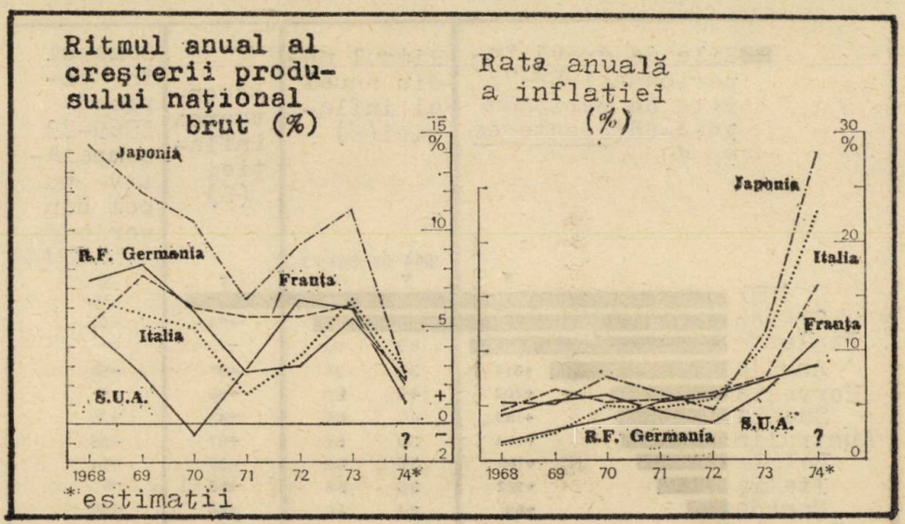

te din structura populației active ca urmare a dinamicilor diferite ale diverselor sectoare economice, sub impulsul revoluției științifico-tehnice, în disparitățile flagrante dintre venituri, în ultimă instanță, în obstacolele pe care proprietatea privat-capitalistă le ridică în calea unei reglări sociale, adecvate și eficiente, a proceselor și fenomenelor economice.

„Și inflație, și șomaj"

Rezultatul, după o perioadă mai îndelungată, a fost că fenomenul inflaționist, acumulîndu-se, a scăpat de sub control, depășind limitele inflației „tîrîtoare", „moderate", considerată „creatoare", intrînd într-o fază de inflație excesivă, galopantă, rezistentă la un întreg arsenal de terapeutici antiinflaționiste și avînd, dimpotrivă, efecte de dezechilibrare a structurilor economice și monetare. Mijloacele de combatere a inflației au fost puse în mișcare în cadrul unor repetate campanii antiinflaționiste. Politica „banului scump" a luat locul celei a „banului ieftin". Rata scontului a fost majorată. Nivelul dobînzilor a urcat cu frenezie, fiind, de pildă, în prezent, de 2—3 ori mai ridicat în comparație cu cel din anii '60. Creditul bancar a fost îngrădit, cheltuielile bugetare au fost plafonate. Dar fenomenul inflaționist s-a dovedit imun la orice presupus antidot. „Inflația — remarca revista «Entreprise» — seamănă cu un fluviu năvalnic care se umflă an de an și care, în cele din urmă, dă peste cap toate stăvilarele pe care guvernele i le pun în față". În schimb, angajarea acestor măsuri restrictive împotriva inflației — care, nereceptivă, a continuat în ritmuri înalte și chiar accelerate — a afectat activitatea economică.

Acest fapt a complicat foarte mult stabilirea unei strategii economice, punînd autoritățile în fața unei probleme dificile, cu caracterul unui adevărat cerc vicios. În timp ce măsurile antiinflaționiste înainte de a ajunge să jugulеze inflația lovesc puternic activitatea economică, sporind șomajul, orice măsuri de relansare a creșterii economice dau un nou avînt fenomenului inflaționist. Așa a apărut și tinde să cuprindă o arie geografică din ce în ce mai largă „stagflația" (reducere importantă a activității economice într-un regim de inflație persistentă), adică exact situația ce caracterizează în prezent economia țărilor occidentale. Dacă, pînă în urmă cu cîțiva ani, în fața autorităților din aceste țări, problema se punea, în general, în termenii „ori inflație, ori șomaj", acum problema se pune în termenii „și inflație, și șomaj", sarcina dificilă fiind aceea de a găsi, în politica economică, formula capabilă de a înfrunta, în același timp, și inflația, și șomajul. Într-o atare situație, autoritățile occidentale ezită, în vremea din urmă, în angajarea politicii economice, neluînd o opțiune fermă într-o anumită direcție, de teamă amplificării consecințelor negative ce ar putea veni din direcția opusă. Pragurile considerate „critice", de o parte și de alta, restrîng reciproc spațiul disponibil de acțiune. O simplă ambalare a conjuncturii, ce apare necesară în urma unei răciri a acesteia, redă economiei combustibil inflaționist, obligînd autoritățile occidentale să reapese, după o scurtă perioadă, pe frînele antiinflaționiste: încetinirea creșterii economice, determinată de măsurile restrictive, reclamă, la scurt timp, o nouă ambalare a conjuncturii ș.a.m.d. Și, în lipsa unei acțiuni energice într-un sens sau altul, „stagflația" se instalează mai puternic: inflația progresează — creșterea economică regresează.

„STAGFLAȚIA" ȘI AMPLIFICAREA MIȘCĂRII GREVISTE

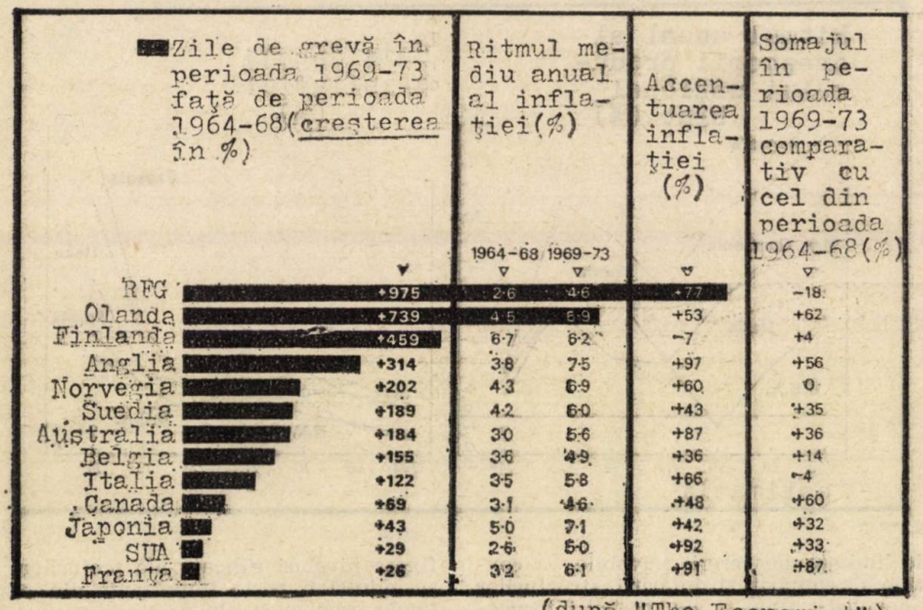

(după "The Economist")

Realitatea este că, pe acest fundal, au intervenit alte două elemente care au adîncit înrăutățirea conjuncturii și au complicat, încă și mai mult, formularea unei strategii economice: agravarea crizei valutare și declanșarea bruscă a crizei energetice. Dacă la „crearea" inflației, contribuția crizei valutare poate fi considerată mai puțin importantă, în schimb se arată a fi esențială contribuția ei la accelerarea și generalizarea inflației pe ansamblul țărilor occidentale, precum și la compromiterea diverselor programe și campanii antiinflaționiste angajate de aceste țări. Prin peregrinările ei continue, masa de monedă americană lăsată în străinătate de deficitul prelungit al balanței de plăți a S.U.A. — masă monetară ce constituie o ipotecă a vechiului sistem valutar asupra stabilității monetare — a transferat, ani la rînd, inflația de pe o piață pe alta. Mișcările dolarilor externi ca și cele ale altor capitaluri speculative au făcut ineficiente măsurile de restrîngere sau relaxare a creditului, adoptate, în funcție de situație, într-o țară sau alta. Iar piața eurodevizelor — piață de capitaluri paralelă celor naționale, ce scapă controlului autorităților statale (în fond, o altă ipotecă a vechiului sistem valutar) — a oferit permanent un resort care a permis diverselor companii și monopoluri să se sustragă, negociind fonduri pe aceste piețe, strategiei economice urmărite în țările lor.

În ce privește criza energetică, aceasta a acționat pe multiple căi în direcția accentuării „stagflației". Efectul cel mai important al acesteia îl constituie creșterea de 4—5 ori a prețului petrolului. Pe de o parte, o asemenea majorare a alimentat în mod direct climatul inflaționist, reflectîndu-se, după cum se estimează, într-o creștere de 2—3 la sută a nivelului general al prețurilor pe piețele occidentale. Pe de altă parte, ea a fost și este în continuare de natură să determine deficite importante în balanțele de plăți ale țărilor apusene consumatoare și importatoare de petrol. Nota de plată suplimentară, în 1974, este estimată, pe ansamblul țărilor O.C.D.E., la 40—50 miliarde dolari, cea din 1985 putînd ajunge chiar la 160—170 miliarde (în condițiile unor noi creșteri ale prețurilor). Procurarea din resurse exclusiv interne a fondurilor necesare achitării unei asemenea note de plată este apreciată ca o sarcină imposibil de realizat pe termen scurt pentru aproape fiecare din statele occidentale, costul suplimentar al aprovizionărilor cu țiței dintr-un singur an depășind, în cazul multor țări, cuantumul disponibilităților valutare actuale ale acestora. În principiu, din punctul de vedere al unei țări, capacitatea sa de plată ar putea spori printr-o eventuală expansiune a exporturilor. Dar problema debușeelor nu pare a fi simplă, în condițiile în care partenerii comerciali, din motive asemănătoare, încearcă, la rîndu-le, să-și mărească exporturile și, dimpotrivă, să-și diminueze în mod relativ importurile, cu scopul de a ridica nivelul propriei lor solvabilități financiare. În această situație, se caută o formulă care, într-un fel sau altul, să permită finanțarea deficitului chiar cu fondurile ce vor fi plătite în plus pentru achiziționarea petrolului.

Se apreciază că statele producătoare de petrol vor încasa suplimentar, în 1974, peste 60 miliarde dolari. La nivelul lor actual de dezvoltare, economiile acestor țări nu vor putea absorbi intern decît o mică parte din fondurile respective. Ca urmare, nici importurile lor de pe piața mondială, în ciuda oricărei creșteri posibile, nu vor putea depăși anumite limite. În acest sens, unele calcule estimează că, pe calea achizițiilor industriale ale statelor producătoare de pe piețele apusene, Occidentul poate conta pe reintoarcerea a numai 15—20 din cele 40—50 miliarde dolari, ce vor fi plătite în plus, în 1974, pentru aprovizionarea cu țiței la noile prețuri. Ceea ce se urmărește este tocmai faptul ca restul celorlalte 20—30 miliarde dolari să reintre pe o altă cale în circuitul monetar și economic occidental, fie prin determinarea deținătorilor de a-și plasa fondurile respective în sistemele bancare din țările apusene sau de a efectua investiții în aceste țări, fie prin obținerea de împrumuturi etc.

Multiple dificultăți sînt, însă, întîmpinate în această privință. Țările producătoare de petrol tind să-și plaseze capitalurile în bănci pe termen scurt, avînd, astfel, dublul avantaj de a putea retrage fondurile, teoretic, în orice moment și de a beneficia de dobînzi mai ridicate. Iar băncile apusene, în actuala situație conjuncturală, nu-și permit să transforme, însă, aceste depuneri pe termen scurt, oricînd pasibile de a fi retrase, în împrumuturi pe termen lung, o asemenea acțiune putînd comporta riscul unor falimente. În plus, însăși problema dobînzii, în cazul reciclării capitalurilor petroliere, reprezintă o presiune financiară greu de neglijat. Ca atare, majoritatea țărilor oc-

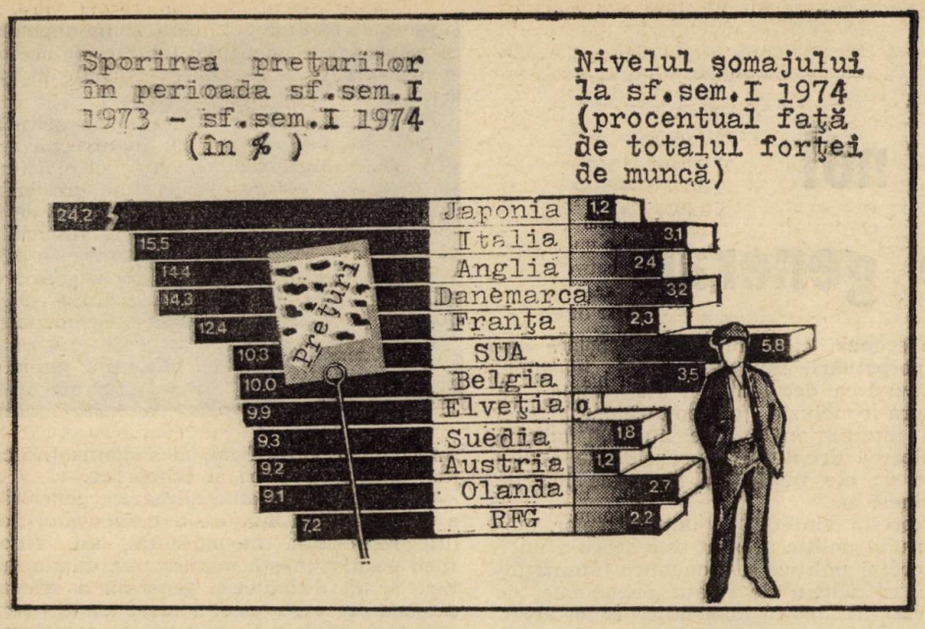

cidentale par decise să-și reducă, din considerente financiare, achizițiile externe de țiței, prin restrîngerea consumului intern, astfel de măsuri fiind deja anunțate într-o serie de țări. Chimia și automobilul sînt doar primele industrii afectate de o diminuare a aprovizionărilor cu petrol, pentru că efectele limitării producției în aceste ramuri se propagă în amonte și în aval, în ramurile furnizoare și în cele consumatoare. Cu alte cuvinte, efectului inflaționist al creșterii prețului la petrol i se adaugă efectul de slăbire a conjuncturii, generat de o anumită restrîngere a activității economice datorită diminuării achizițiilor de țiței.

„Mai bine șomaj decît inflație ?"

În ciuda tendințelor marcate spre recesiune, pe care unii economiști occidentali le compară cu cele din anii '30 — cu atît mai mult cu cît se observă și alte similitudini (instabilitate monetară internațională, crahuri bancare, scăderi bruște de cursuri la burse etc.) —, economiștii occidentali tind să considere, totuși, că pericolul mai mare l-ar constitui continuarea inflației, deja intrată într-o fază galopantă (pe ansamblul țărilor O.C.D.E. ritmul inflaționist situîndu-se, în prezent, în jurul a 15 la sută). Consecințele menținerii ritmului actual al inflației — se afirmă — ar fi dezastruoase pentru echilibrul economic și social. Puterea de cumpărare a monedei ar scădea în continuare vertiginos, grevînd din ce în ce mai puternic asupra situației materiale a salariaților și, în special, a acelor categorii sociale cu venituri relativ fixe. Climatul inflaționist ar accentua euforia artificială a cererii, întrucît, în condițiile unei inflații accelerate, consumatorul este împins la cumpărări masive pe baza devizei „mîine totul va fi mai scump" și, mai ales, la utilizarea crescîndă a creditului de consum, în speranța că ceea ce va avea de rambursat în viitor va „valora" mai puțin datorită deprecierii inflaționiste a banilor.

Stimulată în acest mod de cererea artificială, producția ar urma să crească un timp pînă la punctul în care dezechilibrul dintre producție și consum ar izbucni și, treptat sau brusc, s-ar instala o puternică recesiune. Mai mult, scăderea nivelului economisirii, descurajată progresiv de inflație, ar reduce resursele investițiilor, creșterea economică fiind și în acest fel afectată. Pe scurt, acumularea inflaționistă conține în sine pericolul real al unei adînci deteriorări a echilibrului economic, precum și al celui social.

Ca atare, economiștii occidentali propun ca autoritățile să abandoneze oscilațiile în formularea strategiei economice și să ia o opțiune fermă în direcția combaterii inflației, indiferent de „costul economico-social" al acestei operații, întrucît, altfel, continuarea în ritmul actual a inflației ar comporta, pe termen lung, „costuri" oricum mai ridicate. Se afirmă deschis, confirmîndu-se eșecul politicii economice postbelice : „mai bine șomaj decît inflație".

Deprecierea monetară*)

Moneda	Puterea de cumpărare în comparație cu cea din 1960, considerată egală cu 100	
	1970	1973
dolarul american	72	57
dolarul canadian	73	57
marca vest-germană	73	55
francul belgian	70	53
francul elvețian	67	42
francul francez	60	40
coroana suedeză	60	39
lira italiană	61	38
florinul olandez	58	35
coroana norvegiană	55	34
lira sterlină britanică	59	33
marca finlandeză	50	22
coroana daneză	41	17
yenul japonez	42	15

*) Calculată, pe baza datelor O.C.D.E., în raport cu creșterea prețurilor la bunurile de consum (media anuală în perioada 1960—1970 și, respectiv, în perioada 1970—1973)

Dezbaterea organizată de președintele Ford la televiziunea americană pe tema combaterii „inamicului public nr. 1" (inflația) este semnificativă în acest sens. La această dezbatere au participat 28 dintre cei mai cunoscuți economiști americani, dintre care patru — Samuelson, Heller, Friedmann, Galbraith — considerați a se număra printre cei mai reputați reprezentanți ai gîndirii economice burgheze contemporane. Cu toate că s-a mai manifestat ideea de a se încerca, pe mai departe, o „strategie mixtă" — Samuelson afirmînd, de pildă, că „pericolul inflaționist trebuie combătut cu o strategie flexibilă care să evite pericolul de recesiune" — a prevalat tendința pe care Friedmann a formulat-o dur și laconic „șomajul este singurul remediu" și pe care Galbraith a exprimat-o doar în puțin mai multe cuvinte : „Pericolul cel mai grav este, astăzi, pericolul inflației ; de aceea, trebuie combătută inflația, fără să ne preocupăm de pericolele viitoarei recesiuni". Opinia este împărtășită și de unele oficialități, așa cum este Arthur Burns, președintele Biroului federal de rezerve : „Un anumit timp, trebuie să fim pregătiți să acceptăm un ritm de creștere economică mai lent, cu un procent de șomaj mai mare decît am dori. Pericolul principal ce se află astăzi în fața noastră este reprezentat de efectele de subminare pe care le are inflația".

Desigur, numai evoluțiile ulterioare vor conferi acestor cuvinte semnificația cuvenită, dar, în actuala situație, ele par să constituie o recunoaștere în planul teoriei și să consemneze, în planul practicii, că s-a încheiat o perioadă în care inflația a fost considerată și folosită ca un pretins remediu la dezechilibrele economiei capitaliste și, în special, la combaterea șomajului, dezechilibre pe care nu numai că nu le-a atenuat, dar, în bună măsură, le-a și accentuat. „Mai bine șomaj decît inflație" înseamnă, practic, o politică puternic restrictivă, de reducere a cheltuielilor bugetare, de restrîngere a creditului, de control al prețurilor și salariilor etc. — ale cărei prime semne au și început să se arate.

O perioadă de austeritate pare să se întrevadă. Anunțînd-o, revista britanică „The Economist" își intitulează articolul în care analizează actuala conjunctură a economiei occidentale, incidențele ei și evoluțiile previzibile ulterioare, preluînd expresia de avertizare folosită în cazul oricărui decolaj aviatic, ce se dovedește deosebit de pertinentă în contextul „decolajului antiinflaționist" : „Legați-vă centurile!".

Pe un plan cu semnificații mult mai largi, actuala situație a economiei occidentale este interpretată de înșiși economiștii și sociologii apuseni ca indicînd amurgul unei perioade de expansiune ce s-a sprijinit pe o serie de elemente care nu mai operează sau tind să nu mai opereze. Epoca aprovizionării din exterior cu materii prime din abundență și la prețuri reduse este depășită. Structurile raporturilor cu țările în curs de dezvoltare, care au asigurat, decenii la rînd, statelor capitaliste industrializate avantaje unilaterale, sînt supuse unui proces ireversibil de reconsiderare pe baze de echitate. În contact cu realitățile, și-au relevat artificialitatea conceptele „societății de consum", în baza cărora a fost condusă expansiunea occidentală postbelică și care n-au făcut decît să acumuleze, mascînd și amînînd un timp, dezechilibrele : consumul de bunuri inutile, impus și stimulat artificial prin campanii de persuasiune publicitară, risipa, falsa imagine asupra dezvoltării economico-sociale, prezentată abuziv și exclusiv ca „afluență materială", concepție ce este considerată răspunzătoare de neglijarea „bunurilor colective", a „realizărilor sociale" etc. Sociologul și viitorologul vest-german, R. Jungk, vorbește, în acest sens — într-un interviu acordat ziarului „Süddeutsche Zeitung" — de „caracterul extravagant și limitat al modului occidental de viață", arătînd că „obiectivele de pînă acum — creșterea permanentă a produsului, paralel cu un venit tot mai mare — s-au dovedit a fi, în perspectivă, nerealiste". Nu s-a promovat — spune Jungk — decît o „falsă bunăstare" în cadrul căreia nu domnește abundența ci lucrurile de prisos : al doilea autoturism personal, bunurile de consum care se demodează rapid, mărfurile făcute din punct de vedere calitativ astfel încît să nu poată fi reparate. Această «bunăstare», care ne-a fost impusă, conchide Jungk, nu ne-o mai putem permite, abdicările de la preceptele societății de consum urmînd a fi dureroase.

Ilie Șerbănescu

O. N. U.

Accente noi în dezbaterile generale

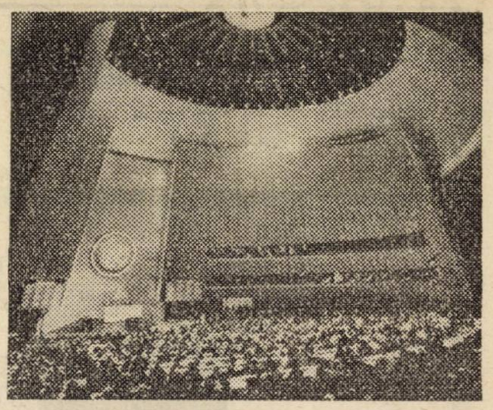

La încheierea dezbaterilor generale din această toamnă, prima concluzie care se impune este aceea că Adunarea Generală a abordat cea mai cuprinzătoare ordine de zi de pînă acum, o ordine de zi realmente corespunzătoare momentului prezent în relaţiile internaţionale. Probleme care ocoleau, pînă acum, cadrul Organizaţiei Naţiunilor Unite — problema Palestinei, problema coreeană — şi-au ocupat locul cuvenit între preocupările prioritare ale acestei Organizaţii care îşi propune, prin Cartă, ca obiectiv primordial, consolidarea păcii şi securităţii în lume pe calea dialogului politic. Problemele dezvoltării, dezarmării, decolonizării au fost reexaminate într-o dezbatere creatoare, impulsionată de exprimarea tot mai generală a dezideratului instituirii unei noi ordini economice şi politice. A fost, aşadar, prezent, în această primă lună a dezbaterilor Adunării Generale, spiritul acelui nou curs, pe care popoarele îl doresc ireversibil, apărut în relaţiile internaţionale.

Organizaţia Naţiunilor Unite a reflectat, întotdeauna, în activitatea ei, starea generală a dialogului internaţional. Egală cu suma membrilor ei, Organizaţia a înregistrat succese sau eşecuri în funcţie de succesul sau eşecul acţiunii de mobilizare a voinţei politice a statelor membre. În anii „războiului rece", O.N.U. a fost condamnată să consemneze confruntări sterile, a resimţit abordarea orientată spre evidenţierea divergenţelor. Destinderea a reclamat, în mod firesc, neproliferarea dialogului neproductiv, a determinat recunoaşterea adevăratelor priorităţi, orientarea dezbaterii internaţionale spre problematica reală a lumii contemporane. Problema dezvoltării economice, completare necesară a emancipării politice produsă pe zone vaste ale globului, este recunoscută ca o problemă a întregii comunităţi internaţionale. Dezarmarea apare ca un imperativ evident, ca o necesară abolire a deturnării de resurse preţioase spre scopuri care nu pot fi asociate decît perpetuării sau creării de tensiune. Desăvîrşirea decolonizării s-a impus ca singura concluzie corespunzătoare unei etici internaţionale care nu mai admite încălcarea dreptului popoarelor de a dispune de ele însele, de resursele lor, de destinele lor.

Expresia sintetică a imperativelor momentului politic prezent este aceea a unei noi ordini politice şi economice internaţionale, ca sistem de relaţii principiale, de aplicat în toate domeniile raporturilor între state. Aceasta implică excluderea din viaţa internaţională a forţei şi ameninţării cu forţa, promovarea consecventă a dialogului paşnic, pe baza egalităţii şi respectului reciproc, în abordarea fiecărei probleme politice. Aceasta implică statornicirea unor practici echitabile, nediscriminatorii, orientate ferm spre lichidarea decalajelor, în raporturile economice între state. O lume mai dreaptă şi mai bună este o lume care, depăşind atît reţelele blocurilor militare, cît şi îngrădirile grupărilor economice închise, să ofere fiecărui stat, fiecărui popor, garanţii ferme de securitate şi accesul neîngrădit la cooperare.

Aceste deziderate au fost prezente în dezbaterile Adunării Generale a O.N.U. Faptul este întru totul firesc. Mai aproape de obiectivul universalităţii decît oricînd pînă în prezent, Organizaţia este în măsură să favorizeze identificarea, prin dialog, a priorităţilor mondiale. Problematica lumii contemporane este tot mai sistematic abordată — un exemplu oferindu-l, în acest an, cele trei reuniuni consacrate energiei şi resurselor, populaţiei şi, respectiv, resurselor alimentare — sub egida şi în formele organizate ale Naţiunilor Unite. Această „onusizare" a temelor majore corespunde, cu toată acurateţea, dorinţei popoarelor de a-şi exercita dreptul şi datoria de a participa la dezbaterea problemelor de interes general. Ea evidenţiază, totodată, potenţialul, încă nu complet valorificat, al Organizaţiei ca instrument de pace şi cooperare.

Prezenţa, în recenta dezbatere generală, a problematicii majore a prezentului politic reprezintă, incontestabil, un fenomen pozitiv, atestă maturizarea Organizaţiei. Şi tot dezbaterea generală a relevat direcţia în care este necesar să se facă noi paşi, pentru ca potenţialul menţionat al O.N.U. să fie pus în valoare conform exigenţelor actualului moment politic.

Este necesară creşterea rolului O.N.U. în asigurarea raporturilor noi, principiale, între state ; ecoul general favorabil de care s-a bucurat propunerea României, adoptată la precedenta sesiune a Adunării Generale, confirmă actualitatea acestui deziderat. Este necesar ca Naţiunile Unite să fructifice, într-o măsură sporită, schimbul de idei pe care îl ocazionează în legătură cu marile probleme, mobilizînd voinţa politică a statelor în vederea unor soluţionări constructive. Este necesar ca — valorificînd toate modalităţile cunoscute şi, la nevoie, convenind asupra altora, noi — Naţiunile Unite să-şi extindă acţiunea politică în favoarea democratizării vieţii internaţionale, să devină un instrument de consolidare a cursului nou, pozitiv, de instaurare a noii ordini economice şi politice. Conformă dezideratelor frecvent exprimate la actuala sesiune a Adunării Generale, precum şi altor luări de poziţie ale unor factori politici responsabili, evoluţia în această direcţie, a acţiunii clarvăzătoare şi eficiente, este de natură să ateste Organizaţiei, aflată la încheierea celui de-al treilea deceniu de la întemeiere, vîrsta maturităţii creatoare.

M. M.

Ministrul de externe al R.F.G., Hans-Dietrich Genscher (în stînga), a făcut, recent, o vizită oficială la Tokio. În imagine, împreună cu omologul său japonez Toshio Kimura (în dreapta) în timpul ceremoniei semnării unor acorduri de cooperare ştiinţifică

La Paris au avut loc lucrările Congresului special al Partidului Socialist Francez, la care au participat aproximativ 1500 de delegaţi — membri ai Partidului Socialist, ai Partidului Socialist Unificat, şi ai altor organizaţii. A fost adoptată o „Declaraţie finală", în care se evidenţiază că alianţa cu comuniştii permite întregii mişcări de stînga franceze să-şi consolideze rîndurile. În imagine, tribuna Congresului ; al doilea din stînga, François Mitterrand, secretarul general al Partidului Socialist Francez

VARŞOVIA

Vizita lui Edward Gierek în Statele Unite

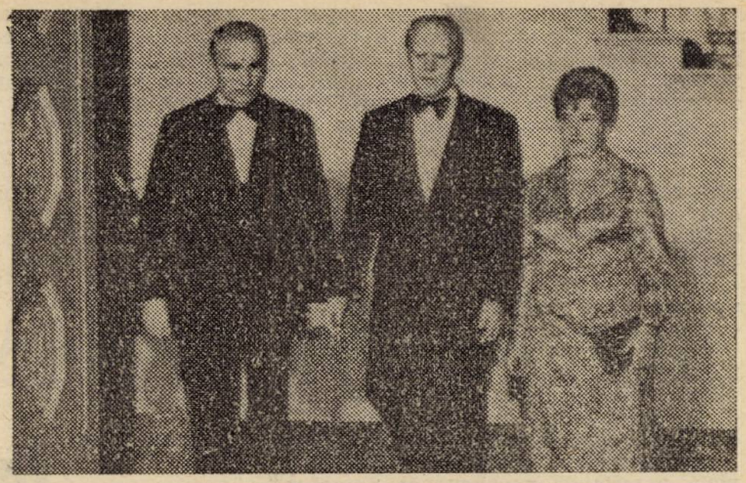

Casa Albă. În timpul dineului oferit în cinstea lui Edward Gierek şi a soţiei sale de către preşedintele Gerald Ford

Corespondenţă de la Gheorghe Ciobanu

Săptămîna care a trecut a înscris în cronica relaţiilor polono-americane un eveniment de seamă : vizita oficială în S.U.A. a lui Edward Gierek, prim-secretar al C.C. al P.M.U.P. Însoţit de o importantă delegaţie — membrii Biroului Politic al C.C. al P.M.U.P., M. Jagielski, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri, şi S. Olszowski, ministrul afacerilor externe, precum şi de R. Frelek, membru al Secretariatului C.C., şeful secţiei externe a C.C. al P.M.U.P. — Edward Gierek este primul conducător polonez oaspete oficial al Statelor Unite după cel de-al doilea război mondial.

În opinia comentatorilor capitalei de pe malurile Vistulei, noua fază a contactelor polono-americane reprezintă o continuare firească a dezvoltării colaborării bilaterale, pentru care vizita întreprinsă în capitala Poloniei, în 1972, de preşedintele Nixon a fost de o însemnătate deosebită. Convorbirile, începute în mai 1972, au fost continuate, în toamna aceluiaşi an, la Washington, de ministrul afacerilor externe polonez, S. Olszowski, şi secretarul de stat W. Rogers, iar apoi, de ministrul comerţului exterior K. Olszewski şi de F. Dent, secretarul american pentru problemele comerţului. O serie de vizite importante ale reprezentanţilor americani — printre care vizita la Varşovia a lui D. Rockefeller, preşedintele Consiliului de administraţie al „Chase Manhattan Bank", fratele actualului vicepreşedinte al S.U.A, vizita grupului de senatori americani, a ministrului sănătăţii, ministrului comerţului exterior — sînt tot atîtea exemple ale contactului permanent dintre cele două capitale.

Totodată, în ultimii ani s-a înregistrat o dinamică accentuată a schimburilor comerciale şi tehnico-ştiinţifice. Astfel, schimburile de mărfuri au crescut, în 1973 faţă de 1972, cu 200 la sută (atingîndu-se cifrele de 192 milioane dolari exporturi poloneze şi 350 milioane dolari — valoarea importurilor). În acest an, se aşteaptă ca această creştere să fie de 300 la sută. („Zolnierz Wolnosci").

O contribuţie de seamă la această sporire continuă au adus-o comisia mixtă pentru problemele comerţului, instituită de mai mulţi ani, precum şi reducerea de către S.U.A a listei de embargouri, creşterea posibilităţilor de credit în cadrul „Exim-Bank". Au fost încheiate, de asemenea, acorduri de cooperare în producţie cu participarea firmelor „International Harverst", „Koehring", „Clark", iar ambele părţi au creat o serie de facilităţi pentru firmele lor în cadrul „Business Facilities" care, în opinia agenţiei „Interpress", determină „noi posibilităţi pentru deschiderea la Varşovia a unor reprezentanţe comerciale permanente pentru numeroase firme din S.U.A.". O colaborare intensă a fost notată şi în alte domenii, cum este cel al schimburilor culturale, accentuîndu-se, totodată, legăturile cu comunitatea americană de origine poloneză, care, potrivit statisticilor oficiale, numără 5,1 milioane de persoane.

Începîndu-şi sub aceste auspicii vizita în S.U.A., Edward Gierek declara în cadrul ceremoniei primirii la Casa Albă: „Sînt profund convins, domnule preşedinte, că există condiţii bune, că există o bună perioadă pentru dezvoltarea colaborării polono-americane pe o nouă treaptă şi în toate domeniile. Totodată, sînt convins că putem conlucra mai strîns pentru măreaţa cauză a păcii. Acesta este ţelul vizitei mele şi mă bucură faptul că împărtăşiţi aceeaşi năzuinţă".

Firesc, momentul culminant al agendei deosebit de bogate a vizitei — din care desprindem întîlnirile tovarăşului Edward Gierek cu congresmenii americani, cu membrii Cabinetului, cu reprezentanţii cercurilor de afaceri, cu ziariştii la Clubul presei, precum şi cu conducă rii P.C. din S.U.A., cuvîntarea rostită de la tribuna O.N.U. — l-au con-

Declaraţia comună cu privire la principiile relaţiilor polono-americane

— text integral —

„Edward Gierek, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Unit Polonez, şi Gerald R. Ford, preşedintele Statelor Unite ale Americii,

în urma întîlnirii desfăşurate într-o atmosferă cordială, de lucru şi constructivă, care a permis efectuarea unui schimb de păreri util şi multilateral,

ţinînd seama de tradiţiile îndelungate şi bogate ale relaţiilor dintre cele două popoare şi de sentimentele de prietenie şi stimă reciprocă,

nutrind convingerea că dezvoltarea continuă a relaţiilor polono-americane, ca şi extinderea colaborării economice sînt în interesul celor două popoare şi servesc cauzei păcii şi securităţii în lume,

au pus de acord următoarea declaraţie comună cu privire la principiile relaţiilor prieteneşti şi ale colaborării dintre Republica Populară Polonă şi Statele Unite ale Americii.

I

Primul secretar şi preşedintele au confirmat că relaţiile dintre Republica Populară Polonă şi Statele Unite ale Americii se bazează pe scopurile şi principiile Cartei Naţiunilor Unite şi ale dreptului internaţional şi, îndeosebi, pe următoarele principii, aflate în strînsă legătură între ele : egalitatea suverană ; renunţarea la ameninţarea sau folosirea forţei ; intangibilitatea graniţelor ; integritatea teritorială a statelor ; soluţionarea paşnică a conflictelor ; neamestecul în treburile interne ; respectarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale ; drepturile egale ale popoarelor şi drepturile lor la autodeterminare; colaborarea dintre state ; realizarea de bună-credinţă a obligaţiilor care rezultă din dreptul internaţional.

II

Primul secretar şi preşedintele au dat expresie hotăririi lor de a dezvolta relaţiile dintre cele două ţări în spiritul colaborării şi respectului reciproc.

Ei au hotărît să extindă şi să sprijine, pe baza principiului avantajului şi obligaţiilor reciproce, prin aplicarea unor mijloace corespunzătoare pe termen lung, dezvoltarea colaborării comerciale, economice, culturale şi tehnice între cele două ţări, îndeosebi în domeniul agriculturii, industriei, transportului, sănătăţii şi ocrotirii mediului.

Au hotărît, de asemenea, să sprijine, prin intermediul Comisiei polono-americane pentru problemele comerţului, dezvoltarea continuă a colaborării dintre organizaţii, instituţii şi firme, aşa cum stipulează «Declaraţia comună cu privire la dezvoltarea colaborării economice, industriale şi tehnologice, dintre Republica Populară Polonă şi Statele Unite ale Americii», semnată la 9 octombrie 1974. Au afirmat că relaţiile economice reciproc avantajoase favorizează bunele relaţii politice.

Vor facilita şi vor acorda sprijin, prin toate modalităţile corespunzătoare, acordurilor referitoare la schimbul de experţi, studenţi şi alte persoane, ca şi ale celor referitoare la schimburile în domeniul ştiinţei, culturii, artei, educaţiei şi din alte domenii, pe linie interguvernamentală sau direct între organizaţii de cercetare, instituţii şi firme, ca şi între oameni.

Apreciind importanţa colaborării culturale şi ştiinţifice, ca mijloc care duce la o înţelegere şi încredere reciprocă, ei au hotărît să sprijine dezvoltarea relaţiilor culturale, creînd

stituit convorbirile oficiale cu președintele S.U.A., Gerald Ford. Desfășurate într-o atmosferă de prietenie și înțelegere reciprocă, ele au prilejuit, după cum arăta agenția PAP, „abordarea problemelor relațiilor polono-americane, în primul rînd a celor economice. S-a procedat, de asemenea, la un schimb de păreri asupra problemelor legate de procesul de destindere internațională și asupra colaborării economice internaționale".

La încheierea convorbirilor au fost semnate două documente — Declarația comună privind principiile relațiilor polono-americane, precum și Declarația comună cu privire la dezvoltarea colaborării economice, industriale și tehnologice dintre R. P. Polonă și S.U.A. (primul document îl reproducem alăturat — N.R.)

Cea de-a doua declarație trece în revistă o serie de probleme de natură să asigure dezvoltarea colaborării economice. Se afirmă că există perspective pentru dezvoltarea rapidă a schimburilor comerciale bilaterale, „volumul lor putînd să atingă un miliard de dolari în 1976 și să crească pînă la două miliarde dolari, în 1980". Un accent deosebit este pus pe cooperarea industrială, fiind exprimat angajamentul ambelor părți de a facilita colaborarea între întreprinderile și organizațiile economice poloneze cu firmele americane, conform normelor și prescripțiilor existente în fiecare țară, mai ales prin acorduri de lungă durată privind producția și construirea unor noi instalații industriale, modernizarea celor existente. După ce relevă necesitatea examinării unor noi forme și metode de cooperare industrială, documentul se ocupă, totodată, de modalitățile de extindere a conlucrării științifice și tehnologice. În încheiere, se exprimă speranța că declarația „va constitui o contribuție practică importantă pentru folosirea posibilităților dezvoltării colaborării economice, industriale, științifice și tehnologice dintre R. P. Polonă și S.U.A."

Paralel cu cele două declarații, în timpul vizitei au mai fost semnate de reprezentanții celor două țări o serie de acorduri de colaborare în diverse domenii de activitate: finanțarea colaborării tehnico-științifice, colaborarea în sfera ocrotirii sănătății, în domeniul impozitelor, dezvoltarea comerțului cu produse agrare, colaborarea în domeniul industriei carbonifere, în domeniul ocrotirii mediului ambiant. De asemenea, în prezența lui Edward Gierek, a fost semnat un acord între Camerele de Comerț ale celor două țări, în baza căruia va lua ființă Consiliul Economic polono-american, format din reprezentanții cercurilor economice și bancare ale Poloniei și S.U.A.

Referindu-se la acest bilanț bogat, „Trybuna Ludu" nota că el reprezintă un rezultat al „atmosferei bune, de lucru și prietenești în care s-a desfășurat vizita și care caracterizează relațiile polono-americane", relații ce marchează, în opinia lui Edward Gierek, „startul unei noi etape".

pentru cetățenii celor două țări posibilitatea de a cunoaște limba celeilalte țări și de a asimila cunoștințe mai largi despre succesele reciproce și realizările spirituale.

Ei vor sprijini dezvoltarea contactelor între cetățenii celor două țări, inclusiv prin intermediul turismului, și între reprezentanții autorităților centrale și locale și ai organizațiilor de tineret și profesionale.

Au confirmat angajamentul lor în favoarea dezvoltării continue a relațiilor dintre cele două țări pe calea unor consultări mai frecvente la diferite niveluri, în probleme vizînd relațiile bilaterale, inclusiv aplicarea principiilor amintite, precum și în ce privește principalele probleme internaționale care constituie obiectul interesului reciproc.

III

Primul secretar și președintele și-au exprimat satisfacția față de progresul realizat, în ultimii ani, în sfera destinderii generale și a dezvoltării relațiilor pașnice între țări cu sisteme social-economice diferite. În legătură cu cele de mai sus, au subliniat importanța conferirii unui caracter ireversibil acestui proces. Au exprimat hotărîrea de a depune, în continuare, eforturi în vederea întăririi acestor transformări pozitive, la care toate țările, indiferent de mărimea și potențialul lor, pot și trebuie să-și aducă contribuția, în interesul păcii și securității tuturor popoarelor.

Vor continua eforturile în vederea întăririi securității europene, îndeosebi prin contribuția la succesul Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa și al tratativelor în problema reducerii reciproce a forțelor armate și înarmărilor și a măsurilor adiacente în Europa centrală.

Au subliniat importanța realizării unor mijloace eficace în domeniul dezarmării, pentru întărirea păcii și securității în lume.

Au exprimat hotărîrea de a colabora în diverse probleme internaționale legate de consolidarea păcii, securității internaționale și a progresului economic, social și cultural, în vederea aducerii unei contribuții proprii la soluționarea principalelor probleme internaționale în spiritul bunăvoinței și al încrederii reciproce.

Au considerat, de asemenea, necesitatea întăririi eficienței activității Organizației Națiunilor Unite în sfera menținerii și consolidării păcii internaționale, ca și în domeniul dezvoltării colaborării între toate popoarele, pe baza principiilor Cartei Națiunilor Unite.

Au confirmat că prezenta declarație comună nu încalcă obligațiile Republicii Populare Polone și ale Statelor Unite ale Americii față de alte țări".

Edward Gierek
prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Unit Polonez

Gerald R. Ford
președintele Statelor Unite ale Americii

Washington, 9 octombrie 1974

LONDRA

Urnele i-au preferat pe laburiști

Corespondență de la Nicolae Plopeanu

„Acum, cînd bătălia alegerilor s-a încheiat, trebuie să ne pregătim pentru viitoarea confruntare". Astfel sintetizează revista londoneză „The Economist" situația în care se află guvernul laburist condus de Harold Wilson, după victoria obținută în alegerile de la 10 octombrie. Ieșit cu un „succes relativ" din bătălia electorală, guvernul se vede confruntat cu „cea mai gravă criză economică pe care a cunoscut-o Anglia în ultimele trei decenii". Tocmai de aceea, chiar din primele zile, cabinetul s-a angajat „în război contra inflației".

Alegerile generale de la 10 octombrie au fost convocate de primul ministru Wilson la numai șapte luni și jumătate de la precedentul scrutin, care, după cum se știe, se soldase cu un rezultat indecis. Atunci, nici unul din partidele politice britanice nu obținuse majoritatea necesară constituirii unui guvern. Dispunînd, totuși, de mai multe mandate în Camera Comunelor, laburiștii au format un guvern minoritar. Astfel se explică de ce, în repetate rînduri, cabinetul a fost înfrînt în Parlament (totuși, nu în probleme care să-l oblige să ceară un vot de încredere). Se ajunsese la o asemenea stare de lucruri, încît orice proiect de lege inițiat de guvern era alterat de opoziție.

Socotind situația intolerabilă, premierul Wilson a dizolvat Parlamentul și a anunțat noi alegeri, la mijlocul lunii septembrie. În acest fel se repeta, în istoria parlamentarismului britanic, cazul petrecut în 1910 cînd, într-un singur an, au avut loc două alegeri generale.

Confruntarea electorală de la 10 octombrie a fost scurtă (trei săptămîni), dar deosebit de acerbă. Afuurile erau de partea laburiștilor, care, deși au avut de înfruntat o situație economică destul de dificilă, au reușit, totuși, să adopte o serie de măsuri care s-au bucurat de un asentiment mai larg. În același timp, și-au anunțat intenția de a extinde naționalizările și de a impune controlul statului în economie.

Rezultatele alegerilor au dat cîștig de cauză laburiștilor. După cum s-a anunțat, din cele 635 locuri în Camera Comunelor, laburiștii dispun de 319, conservatorii de 277, iar liberalii de 13 ; restul sînt repartizate între partidele din Scoția, Irlanda de Nord și Țara Galilor. Potrivit „calculului hîrtiei", laburiștii dispun de o majoritate absolută de numai trei voturi, considerată a fi suficientă pentru a se constitui un guvern viabil, după cum a spus premierul Wilson, care să-și ducă activitatea „pînă își va îndeplini programul pentru care a fost ales" (o legislatură de cinci ani). Dar, potrivit părerii comentatorilor, această perioadă ar putea fi mai scurtă. Nu se exclude repetarea formulei din 1964, cînd guvernul laburist, care dispunea de o majoritate de cinci voturi, a stat la putere doar doi ani și, apoi, a organizat noi alegeri (pe care le-a cîștigat cu o marjă suficientă).

Frămîntările politice din Marea Britanie sînt o urmare directă a înrăutățirii

situației economice. Criza economică, fenomen care a cuprins atîtea alte țări occidentale, se face tot mai simțită și în Marea Britanie, fiind agravată de criza de pe piața internațională a materiilor prime și a celor agroalimentare. Ca urmare, asistăm la o înaltă rată a inflației, la creșteri masive de prețuri, la reducerea standardului de viață al maselor populare, la un deficit record al balanței de plăți. De aceea, chiar din primele momente de după alegeri, guvernul Wilson și-a reluat activitatea în mod susținut, în vederea combaterii inflației, a redresării economiei. „Pentru guvernul Wilson — scrie «The Guardian» — această confruntare s-a anunțat a fi mult mai grea și mai acerbă decît bătălia alegerilor". Au avut loc o serie de consultări ministeriale, precum și întrevederi cu reprezentanții patronatului și ai sindicatelor. Luni, primul ministru a adresat o cuvîntare națiunii.

În ceea ce îi privește pe conservatori, alegerile de la 10 octombrie ar putea juca un rol important în evoluția lor. În unele cercuri conservatoare s-a cerut chiar schimbarea liderului partidului,

Harold Wilson, de zece ani la conducerea laburiștilor, va încerca, pe perioada unui nou mandat, să ducă la îndeplinire programul de reforme al partidului său

Edward Heath, care „a pierdut trei din cele patru alegeri", organizate în timpul cît s-a aflat în fruntea conservatorilor (spre deosebire de Wilson, care a cîștigat patru din cele cinci alegeri organizate în perioada de cînd a fost desemnat lider al laburiștilor). Deosebit de nemulțumiți se arată liberalii, care se consideră „nedreptățiți" de rezultatul alegerilor. Ei aruncă întreaga vină pe sistemul electoral care permite ca, pentru 5 332 143 voturi, liberalii să aibă doar 13 deputați (adică un deputat pentru cca 410 mii voturi), în timp ce laburiștii au 319 deputați pentru 11 462 314 (respectiv un deputat pentru aproape 36 mii voturi).

Comentariile presei londoneze, după anunțarea rezultatelor alegerilor, sînt îndreptate în două direcții: ziarele conservatoare insistă asupra faptului că guvernul laburist, care nu a primit decît 39,3 la sută din voturile alegătorilor, nu ar avea mandatul să-și pună în aplicare programul său, întrucît peste 60 la sută din alegători au respins acest program și au votat cu alte partide; există, însă, un mare număr de comentarii care, avînd în vedere situația dificilă pe care trebuie să o parcurgă Marea Britanie, cer să se acționeze de urgență, în vederea repunerii economiei țării „pe propriile picioare". Tocmai acest lucru — a declarat primul ministru Wilson — caută să-l facă guvernul său. Și prima acțiune în această direcție va fi bugetul pe care ministrul finanțelor, Denis Healey, îl pregătește pentru începutul lunii noiembrie.

ORIENTUL APROPIAT

Turneu exploratoriu

Noua călătorie a secretarului de stat Henry Kissinger în 7 țări din Orientul Apropiat și Africa de nord (Egipt, Siria, Iordania, Israel, Arabia Saudită, Algeria și Maroc) este calificată de purtătorul de cuvînt american Robert Anderson ca avînd un caracter exploratoriu. Afirmația pare verosimilă dacă avem în vedere, între altele, că Henry Kissinger va reveni în zonă în prima parte a lunii noiembrie, deci după conferința arabă la nivel înalt, de la Rabat, din 26 octombrie și după propria lui vizită în Uniunea Sovietică, prevăzută tot pentru 26 octombrie, cît și faptul că, de data aceasta, secretarul de stat american nu a mai făcut naveta între Tel Aviv și capitalele arabe, deși în decursul celor șase zile cît a durat turneul (9—15 octombrie) a vizitat în două reprize Cairo și Damasc.

În cursul convorbirilor cu toate personalitățile cu care s-a întîlnit, arăta Kissinger, au fost evocate modalitățile de a conduce Orientul Apropiat spre o pace justă și durabilă, fiind abordate, în principal, probleme privind procedurile și mijloacele negocierilor de pace între Israel și țările arabe, inclusiv locul și data lor ; viitorul convorbirilor de pace de la Geneva ; concesiile teritoriale din Sinai pe care Israelul ar fi dispus să le propună Egiptului ; clarificarea pozițiilor în legătură cu Iordania.

Prima concluzie la care ar fi ajuns Henry Kissinger — afirmă cotidianul egiptean „Al Ahram" — este necesitatea unei a doua replieri israeliene din teritoriile egiptene și siriene ocupate, ca și a unei dezangajări a forțelor pe frontul iordanian. De altfel, toți șefii de stat arabi întîlniți au ținut să atragă atenția secretarului de stat american că orice progres pe calea păcii este condiționat de retragerea Israelului din toate teritoriile arabe ocupate. „Al Ahram" preciza că „acest lucru poate fi realizat printr-o retragere graduală, potrivit unui calendar precis, cuprinzînd măsuri militare pentru toate părțile în cauză". În sfîrșit, conform opiniei aceluiași cotidian, o eventuală nouă retragere israeliană în Sinai, Golan sau Cisiordania ar putea interveni doar după reuniunea la nivel înalt de la Rabat, în urma căreia ar urma să se precizeze poziția arabă în această problemă.

La Cairo, discuțiile s-ar fi axat în jurul a trei mari probleme : examinarea detaliată a crizei și etapele pentru a ieși din actualul impas ; posibilitatea reluării convorbirilor de la Geneva ; analiza relațiilor egipteano-americane. „Am discutat esența problemei Orientului Apropiat — arăta președintele Sadat — dar nu a sosit încă timpul pentru a oferi detalii mai precise în această chestiune. Am studiat, totodată, modalitățile cele mai propice în vederea consolidării relațiilor dintre țările noastre". În ce privește problema conflictuală din zonă, în optica Egiptului, ea apare, în același timp, foarte simplă și foarte complicată. Foarte simplă, deoarece este vorba de o nouă retragere a Israelului în Sinai. Foarte complicată, deoarece Cairo dorește ca acest eventual nou acord să fie strict militar și însoțit de avantaje pentru Siria și palestinieni. În absența unei declarații de nebeligeranță din partea Egiptului — cerută de Israel — se presupune că Henry Kissinger ar fi depus eforturi pentru a determina guvernul israelian să accepte „aranjamente militare" în schimbul unor „propuneri egiptene de măsuri concrete de bunăvoință".

Revista „Newsweek" releva că Israelul este dispus ca, în cursul celei de-a doua faze a negocierilor de pace, să propună o retragere de 50 de km de la liniile actuale de dezangajare cu Egiptul de-a lungul Golfului Suez. Egiptul, precizează săptămînalul, cere o retragere mai adîncă, pentru a proceda la redeschiderea canalului Suez.

Discuțiile de la Damasc s-au concentrat asupra chestiunii prelungirii mandatului forțelor O.N.U. din Golan — al cărui termen expiră la 30 noiembrie — și reluarea negocierilor de la Geneva, cu accent pe problema reprezentării Organizației pentru Eliberarea Palestinei.

Analizînd împrejurările în care se desfășoară actualul turneu al secretarului de stat american, presa israeliană emite părerea că el nu se va solda cu rezultate concrete imediate. Acestea ar putea interveni abia după conferința de la Rabat, obiectivul actualelor contacte ale lui Kissinger fiind de a stabili opțiunile în vederea unor noi inițiative. În cercurile din anturajul guvernului se crede că Israelul, care, în principiu, cere o declarație de nebeligeranță în schimbul unei replieri a forțelor sale, ar putea accepta, în cele din urmă, măsuri precise militare, politice și economice.

Convorbirile din capitala iordaniană sînt, de fapt, continuarea celor purtate de regele Hussein, în august, la Washington. Statele Unite se angajaseră atunci să favorizeze încheierea unui acord de separare a forțelor iordaniano-israeliene. Pentru moment, singurul lucru ce poate fi afirmat cu certitudine este că, pe agenda discuțiilor actuale de la Amman, la loc de frunte a figurat problema viitorului malului vestic al Iordanului.

Deși scurtă, escala Riad a turneului a fost calificată de observatori drept foarte importantă. Înainte de a părăsi capitala Arabiei Saudite, Henry Kissinger a declarat că întrevederile s-au referit la „eforturile depuse, în momentul de față, în favoarea păcii, precum și la relațiile americano-saudite și politica petrolieră viitoare a regatului saudit". Atitudinea regelui Feisal a fost „plină de înțelegere și încurajatoare", a adăugat el.

La încheierea turneului său de informare și clarificare, Kissinger se declara optimist. „Există indicii pozitive — arăta el — că progresăm spre o pace justă în Orientul Apropiat".

Rodica Georgescu

REPORTAJ PE GLOB

Imagini din UZBEKISTAN

Vasile Brăiloiu

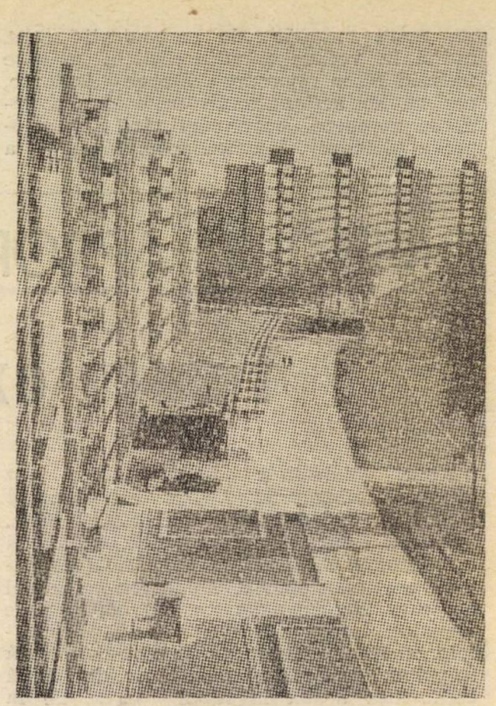

Noul Taşkent, renăscut după puternicul cutremur din 1966

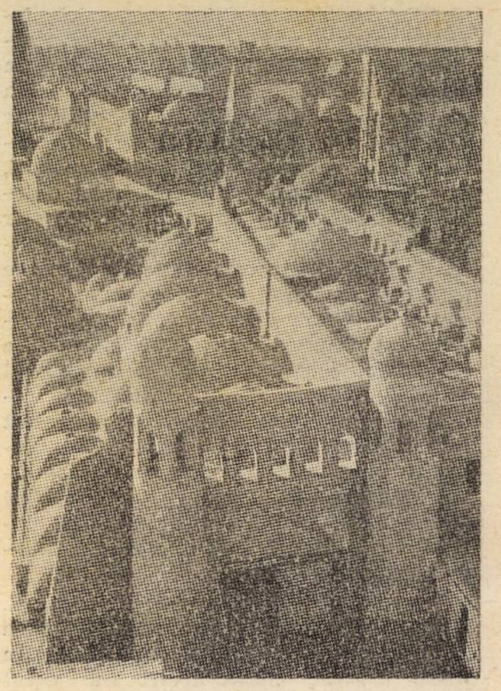

Vestigii ale trecutului

Am parcurs cei 3 300 km ce despart Moscova de Taşkent, capitala Uzbekistanului, în aproape 3 ore, într-un confortabil IL-62. De la fereastra avionului urmărim cu interes desfăşurarea peisajului. Se distinge bine Volga, iar Marea Aral pare o pată de ultramarin. Survolarea deşertului Kizil Kum ne vesteşte că sfîrşitul călătoriei este aproape. Denumit şi „republica soarelui", datorită celor peste 250 de zile însorite pe an, Uzbekistanul este situat în partea de sud-est a U.R.S.S., între marile cursuri de apă Amu Daria şi Sîr-Daria, în inima Asiei centrale. Teritoriul cuprinde aproape 500 000 kmp, înglobînd cea mai mare parte din deşertul Kizil Kum, iar după numărul de locuitori se situează pe locul patru printre republicile sovietice. Bogăţiile acestei regiuni uimitoare sînt imense, fapt ce pare paradoxal la prima vedere, deoarece, pînă nu de mult, patru cincimi din teritoriul său erau ocupate de pustiuri. Visul de secole al locuitorilor acestor ţinuturi a fost apa. Pentru ea s-a dus o luptă tenace.

Azi, o largă reţea de amenajări hidrotehnice a transformat întinse zone deşertice în cîmpii înfloritoare. Peste 900 de sisteme de irigaţii, mai mult de 30 000 lucrări hidrotehnice, zeci de lacuri artificiale şi numeroase alte lucrări fac din Uzbekistan un ţinut al bumbacului, al cîmpurilor de orez, al livezilor şi viilor, al unei agriculturi moderne. Sînt greu de redat în cuvinte aceste impresii copleşitoare ale unei activităţi umane titanice. Privite de sus, prin fereastra avionului, aceste cîmpii, imense forme geometrice net delimitate, cu rîndurile lor drepte, verzi, de plante strălucind în soare, scăldate în apa binefăcătoare, contrastează puternic cu nisipurile galbene din jur.

Peste 6 000 de varietăţi de plante cresc în această regiune, în solul fertilizat şi irigat. Subsolul Uzbekistanului ascunde bogăţii ce situează această republică în rîndul primelor cinci din U.R.S.S. Imense resurse de gaz natural, printre cele mai importante din lume, au fost descoperite în regiunile Buhara — Hiva şi bogate zăcăminte de petrol în valea Fergana.

În ultimii ani, în centrul pustiului Kizil Kum, în munţii Muruntan, geologii au descoperit zăcăminte de aur ce situează Uzbekistanul printre cele mai bogate regiuni aurifere din U.R.S.S. La acestea se adaugă cărbunele, cuprul, plumbul, zincul, tungstenul şi alte minerale rare.

Capitala republicii, oraşul Taşkent, ne primeşte într-o zi foarte călduroasă şi senină de septembrie, cu obişnuita forfotă din marile aeroporturi. Din maşină, în drum spre hotel, privim cu interes şi curiozitate mai ales la oameni. Îmbrăcămintea ne atrage imediat atenţia. Bărbaţii, majoritatea tineri, nu se deosebesc de semenii lor de pe alte meridiane. Portul femeilor uzbece este, însă, o încîntare. Chiar şi cele mai tinere, inclusiv fetiţele, poartă îmbrăcămintea tradiţională. Pe părul negru, împletit în cozi, sînt aşezate tiubeteici (tichii pătrate), cusute cu mătase în motive naţionale. Rochiile sînt de croială simplă, dar din mătase imprimată cu motive specifice, în joc de linii verticale, de cele mai diferite culori. Am văzut un grup de tinere îmbrăcate astfel în faţa unei şcoli. Păreau un buchet de flori exotice.

Despre Taşkentul de azi, unul din cele mai vechi oraşe ale Asiei mijlocii, nu se poate vorbi fără a evoca cumplita tragedie din 26 aprilie 1966. În primele ore ale dimineţii, un violent cutremur a pus la grea încercare capitala Uzbekistanului. Distrugerile au fost sporite de cele peste 1 000 de cutremure ce s-au succedat în săptămînile următoare.

Un cadran de ceas, cu arătătoarele încremenite la 5 şi 23 de minute, a devenit, pentru multe luni, emblema tragică a oraşului.

Dar locuitorii Taşkentului nu au rămas singuri în aceste vremuri grele pentru ei. 250 000 de oameni din toate colţurile ţării au venit în ajutor. Toate republicile sovietice au contribuit la refacerea greu încercatului oraş. Sub ochii uimiţi ai locuitorilor se ridicau noile construcţii, astfel încît, la veni-

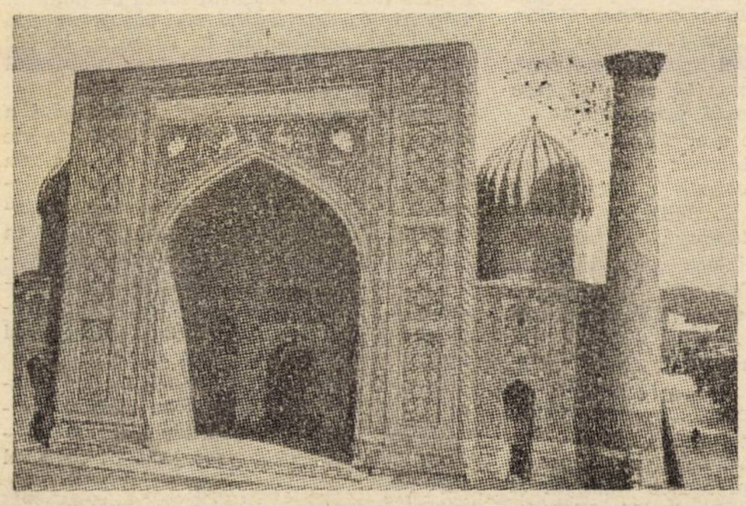

Samarkand

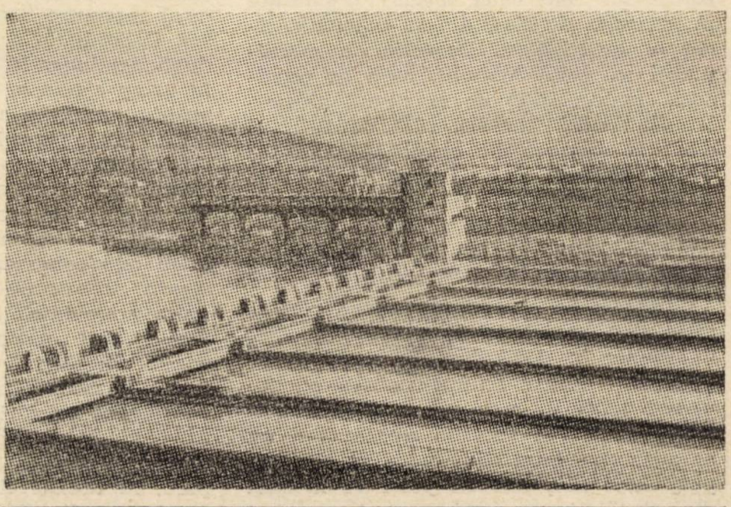

O modernă hidrocentrală

rea iernii, toți cei ce se refugiaseră în corturi au primit locuințe noi, iar școlarii Taşkentului au început cursurile la 1 septembrie, la fel cu toți ceilalți. În decurs de trei ani, 80 000 familii s-au mutat în apartamente noi. Edificii impunătoare, moderne, păstrînd însă numeroase elemente ale arhitecturii tradiționale, au apărut în ultimii ani : Teatrul de operă și balet „Navoi", Teatrul de dramă „Hamza", hotelul „Taşkent", numeroase clădiri administrative. Moderne cartiere de locuințe întregesc acest ansamblu clădit cu puteri unite, pentru care, pe drept cuvînt, Taşkentul a fost numit orașul prieteniei și al curajului. În plus, ca și alte localități din Asia centrală, orașul este scăldat în verdeață. Un vast sistem de canale de-a lungul străzilor asigură, prin ramificații la rădăcina fiecărui copac, cantitatea de apă necesară în această zonă unde ploile sînt atît de rare.

Dar acest oraș, de două ori milenar și, totuși, atît de tînăr, este, în același timp, cel mai mare centru industrial din Asia centrală. Producția cu marca întreprinderilor din Taşkent este cunoscută nu numai în U.R.S.S., dar și în peste 80 de țări din lume. În anii puterii sovietice, orașul — al cincilea ca mărime din U.R.S.S. — s-a transformat într-un mare centru cultural și științific. Aici își au sediul Academia de Științe a R.S.S. Uzbece, o universitate, 16 institute de învățămînt superior cu peste 150 000 studenți, un conservator de muzică, teatre, muzee, peste 130 cinematografe, 500 biblioteci.

A doua zi, sîntem din nou în avion, zburînd, de astădată, spre Buhara, oraș de legendă și basm.

Așezat în oaza cu același nume, în valea rîului Zeravșan, Buhara este centrul celei mai mari regiuni din Uzbekistan și, în același timp, unul din cele mai vechi orașe din Asia de mijloc.

Bogățiile acestui ținut legendar au atras din vremuri străvechi valuri de cuceritori. Au trecut pe aici Darius, Alexandru Macedon și Gingis-Han, mai tîrziu grecii, apoi arabii și alții.

În secolul al X-lea, se formează statul Samanizilor, cu capitala Buhara, perioadă ce coincide cu o epocă de mare înflorire a orașului. Matematicieni, medici, filozofi, poeți, ale căror nume ilustre — Rudaki, Narșaki, Avicenna — au făcut faima acelor timpuri. Amintim că lucrarea lui Avicenna — „Canoanele medicinei", în 5 volume, scrisă în jurul anului 1020 —, a cunoscut nu mai puțin de treizeci de ediții în traducere latinească, folosindu-se, încă în jurul anului 1600, drept manual de bază la universitățile de la Montpellier și Louvain. De asemenea, Al-Biruni ne-a lăsat multe opere de istorie, geometrie și fizică, geologie, astronomie, mineralogie și farmacologie.

Buhara contemporană îmbină armonios trecutul cu prezentul. Apariția industriei petroliere, a gazului metan, chimică, ce permit valorificarea imenselor bogății ale subsolului, nu a umbrit dezvoltarea celor două ramuri de activitate tradițională : țesăturile în fir de aur și creșterea oilor karakul. Broderia în fir de aur, care a făcut faima femeilor din acest ținut din cele mai vechi timpuri, folosită în trecut numai pentru îmbrăcămintea emirilor și a celor mai bogați, se găsește azi în magazine sub forma de tiubeteici, ilice, papuci, cordoane, garnituri de rochii și altele.

Condițiile naturale prielnice, îndeminarea oamenilor, moștenită de veacuri, îmbinate cu aplicarea celor mai noi cuceriri ale științei, contribuie la dezvoltarea unei industrii uimitoare și foarte rentabile, în același timp, aceea a creșterii oilor karakul. Sute de mii de pielicele iau de aici drumul fabricilor de prelucrare și, mai departe, al piețelor lumii.

Buhara este, totodată, un oraș-muzeu, cu monumente unice, de faimă mondială, clădite în decursul a unspreceze secole. Începem vizitarea orașului cu unul din cele mai vechi monumente. Mauzoleul lui Izmail Samani — cel mai important reprezentant al dinastiei Samanizilor, conducător al Buharei la sfîrșitul veacului al IX-lea. Acest edificiu milenar, construit din chirpici galben, dispus într-un rafinat aranjament, admirabil conservat, ne apare ca un palat din „O mie și una de nopți".

Tot atît de veche este și măreața cetate Ark, cu o suprafață de peste patru hectare, care adăpostește astăzi muzeul etnografic regional. În centrul orașului vechi, vizităm un ansamblu arhitectural ce cuprinde minaretul și moscheea Kalian și medresa Miri-Arab. Este greu să-ți închipui Buhara fără acest măreț minaret Kalian, construit în 1127, care a servit, de-a lungul veacurilor, drept far pentru caravane, dar și ca turn al morții, de unde se aruncau cei nesupuși. Turnul înalt de 47 metri prezintă o minunată armonie a formelor, proporțiilor, iar jocul de lumini și umbre al ornamentelor este desăvîrșit.

Medresa Ulugbek, medresa Kukeldaș, palatul Sitora-Mahi-Hasa și multe altele fac parte, de asemenea, din patrimoniul de comori al orașului.

Un ansamblu pitoresc îl reprezintă și cele patru clădiri rămase din complexul bazar, construit în secolele XIV—XVI : Taki Zargaran

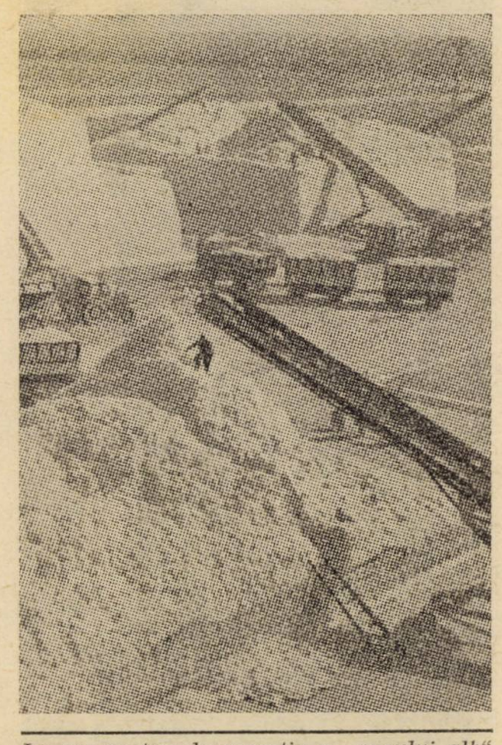

La un centru de recepție a „aurului alb"

(cupola giuvaergiilor), Taki Sarrafon (cupola zarafilor), Taki Tilipak furușon (cupola negustorilor de fesuri și turbane) și Tim Abdulla Han, un pasaj imens, acoperit, unde se vindea mătasea.

Intrăm într-o ceaihana. De pe niște divane scunde, așezați pe covoare, ne privesc cu interes cîțiva localnici, care își beau tacticos ceaiul. Acesta se bea fierbinte, chiar pe cele mai mari călduri, fără zahăr, sorbit din cești fără toartă, cu un colorit și desene variate.

Deoarece am vizitat Buhara la începutul lunii septembrie, am avut ocazia să asistăm la o sărbătoare închinată primei recolte a bumbacului. Un șir nesfîrșit de tractoare, împodobite festiv, remorcînd imense platforme încărcate cu bumbac, acest „aur alb" al Uzbekistanului, s-a întins pe străvechiul drum al mătăsii, azi un drum obișnuit, asfaltat. Intrarea solemnă în oraș a acestei coloane, denumită sugestiv de localnici Caravana, repeta parcă mersul lent al cămilelor.

Părăsim Buhara tot pe calea aerului, plecînd spre Samarkand, oraș ce numără 2500 de ani, contemporan cu Babilonul și Teba, cu Roma și Atena.

Sîntem găzduiți la modernul hotel „Samarkand", de pe terasa căruia admirăm panorama orașului în care se disting mărețele monumente ce i-au făcut faima în lumea întreagă. Ne pregătim cu nerăbdare și emoție pentru vizitarea orașului, despre care citisem și auzisem atîtea. Istoria Samarkandului este la fel de zbuciumată ca și a altor așezări omenești de pe aceste locuri, unde epocile de mărire se împletesc cu dezastrele. Cea mai înfloritoare perioadă a început cu domnia lui Timur și a continuat cu urmașii acestuia. Timur, sau Tamerlan, cum mai este cunoscut, acest neobosit cuceritor, care a creat un imens imperiu, a adus pe cei mai mulți meșteri ai Indiei și Orientului pentru a ridica monumente care să-l slăvească peste veacuri. Cel mai mare edificiu din acea perioadă este moscheea Bibi Hanîm, ridicată spre a slăvi victoria lui Timur asupra Indiei. Este un ansamblu de mari proporții, ale cărui ruine domină și azi orașul. Cupola albastră, după descrierile vremii, era tot ce se crease mai desăvîrșit în acele timpuri. Din păcate, construită prea repede, nu a rezistat și s-a prăbușit după un cutremur în 1847.

Printre numeroasele monumente ale Samarkandului se evidențiază trei complexe ce s-au păstrat pînă azi, a căror splendoare îndreptățește poeticele denumiri atribuite Samarkandului — „Perla Orientului" și „Punctul luminos al globului terestru". Acestea sînt complexul de morminte Shah i Zinda, mauzoleul Gur Emir și monumentele din piața Reghistan, forumul antic al Samarkandului. Necropola Shah i Zinda se găsește în partea de sud a dealului Afrasiab, străveche vatră a orașului. Cea mai mare parte din aceste lucrări au fost durate în timpul lui Ulugbek, nepotul lui Timur, astronom vestit, unul din cei mai mari savanți ai Evului Mediu, asasinat în 1449 de musulmani fanatici, supărați pe el că „fura secretele lui Allah".

Shah i Zinda nu este numai o capodoperă de artă arhitecturală, ci și o culme a meșteșugului ceramiștilor din Asia mijlocie din secolele XIV și XV. Multă vreme după vizitare, te urmărește imaginea celor două cupole albastre, rivalizînd cu cerul, ale mauzoleului lui Kazi Zade Rumi, astronom și filozof vestit, mauzoleu construit în secolul XIV, păstrat aproape intact pînă în prezent.

Dar necropola timuridzilor — unde se găsește și mormîntul lui Timur și al nu mai puțin vestitului său nepot, Ulugbek — este mauzoleul Gur Emir. Fastuoasa lui cupolă, placată cu mozaic albastru, verde și violet, „poate înlocui cerul dacă acesta va dispare într-o zi", după părerea locuitorilor.

Interiorul mauzoleului era în plină renovare: păienjenișul în albastru și aur al decorațiilor este refăcut cu o îndeminare și o migală demnă de înaintași. Privim panourile de onoare cu fotografiile meșterilor restauratori. Tinerețea multora din ei este o garanție a perpetuării acestei minunate arte și în viitor.

Printre monumentele importante ale Samarkandului se numără și cele trei medrese, importante școli și lăcașuri de cultură : Ulugbek, Ser Dar și Tillia Kari, unde, pe lîngă preceptele Coranului, se studiau și matematica și astronomia. Minunate ornamente acoperă pereții clădirilor, printre care se evidențiază leii aurii de pe fațada medresei Ser Dar. Minaretele, și în special portalurile, atrag atenția prin ornamentele fastuoase în mozaic de diferite culori.

Terminăm vizitarea orașului la Observatorul lui Ulugbek, monument unic de cultură medievală, ridicat în anii 1428—1429. Era o construcție circulară, care cuprindea un uriaș sextant subteran, o mulțime de încăperi împodobite cu imaginile sferelor cerești ale constelațiilor. Astăzi, din Observatorul astronomic al lui Ulugbek s-au păstrat doar fundațiile clădirii și sextantul.

Părăsim Samarkandul cu mult regret, păstrînd imaginea unui trecut glorios, dar mai ales mărturiile tulburătoare ale unui prezent de realizări remarcabile, ale unei vieți plenar dăruite oamenilor, minții și inimii lor.

REPORTAJ PE GLOB

HANOVRA

Stelian Țurlea

Hanovra înseamnă amestec de clădiri vechi...

După anii de ședere la Paris, cînd încercase în zadar să-l determine pe Regele Soare să ducă mai degrabă (și mai profitor pentru Franța) campanii în Egipt decît în Olanda sau Frusia, Leibniz era chemat, în 1676, la Hanovra, ca bibliotecar al ducelui Iohann Friedrich de Braunschweig, Lüneburg și Hanovra. Cu însărcinarea, suplimentară, de a scrie și istoria casei princiare. Cu foarte mici întreruperi, Leibniz a trăit aici pînă la inevitabilul ultim drum, pe care a pornit în noiembrie 1716. Și tot aici și-a scris opera fundamentală : „Noile încercări asupra intelectului omenesc", „Încercările de theodicee" și, mai ales, „Monadologia", atît de comentată în deceniile (și veacurile) următoare. Mormîntul său se află în biserica Neustadt, dar din cocheta — se spune — căsuță în care a trăit n-a mai rămas nimic în timpul ultimului război mondial, cînd Hanovra a fost distrusă în proporție de optzeci la sută.

Primul gînd la Hanovra a fost, de aceea, teama urîtului. Spiritul lui Leibniz, înclinat către esențe și științe exacte, n-avea cum să lase alte urme decît cele pur pămîntești și pieritoare în acest oraș. Iar puținele lucruri pe care le știam, în plus, despre Hanovra nu se împleteau decît din date industriale, unde, mi se spusese, inventivitatea prodigioasă a oamenilor era stăpînă, devenind aproape o vocație. Mi-era teamă, mai ales, de a rămîne claustrat cîteva zile într-un oraș lipsit de frumos și de artă, claustrat, la rîndul său, după cum îmi arătau vechi hărți și gravuri, în regiuni mlăștinoase, cărora loessul depus cu timpul le-a dăruit o fertilitate deosebită. Încă o dată, însă, mă convingeam că e mai bine să mă las purtat de drumul meu, așteptînd surprizele, decît să înclin urechea spre cele spuse de alții.

Cred că nu mă înșel afirmînd că Hanovra e un oraș care surprinde. La început pare — ori, pentru a fi drept, mi s-a părut — un oraș urît, înghesuit, tăcut, indiferent. Viața așezărilor e viața oamenilor ; prin urmare, trebuia să înțeleg că locuitorii Hanovrei sînt tăcuți, indiferenți față de spectacolul străzii ori față de străini, probabil mult prea atașați muncii lor pentru a mai putea ori a mai dori să se exteriorizeze. Nimerisem, e adevărat, după o obositoare călătorie, în cartierul mai vechi și strîmt al gării, și grăbitele incursiuni curioase dar solitare dinaintea odihnei s-au limitat la această zonă. Dar, aș putea spune că pe măsură ce treceau orele celor cîtorva zile, impresia de tristețe de la început se topea cu încetul în plăcere și surpriză, gîndurile se schimbau pe măsura imaginilor, concentric. Cu cît mă depărtam de punctul inițial, cu atît eram mai mult învăluit de frumos și, de aceea, păstrez despre Hanovra senzația cunoașterii concentrice, în unde : acel punct inițial, neutru și anodin, trebuia luat doar ca un reper în jurul căruia se inspiralau liniile schimbătoare și deloc anodine ale orașului și numai imaginea de ansamblu oferea bucuria și destinderea. Mai mult : teama urîtului s-a risipit într-atît, încît am ajuns

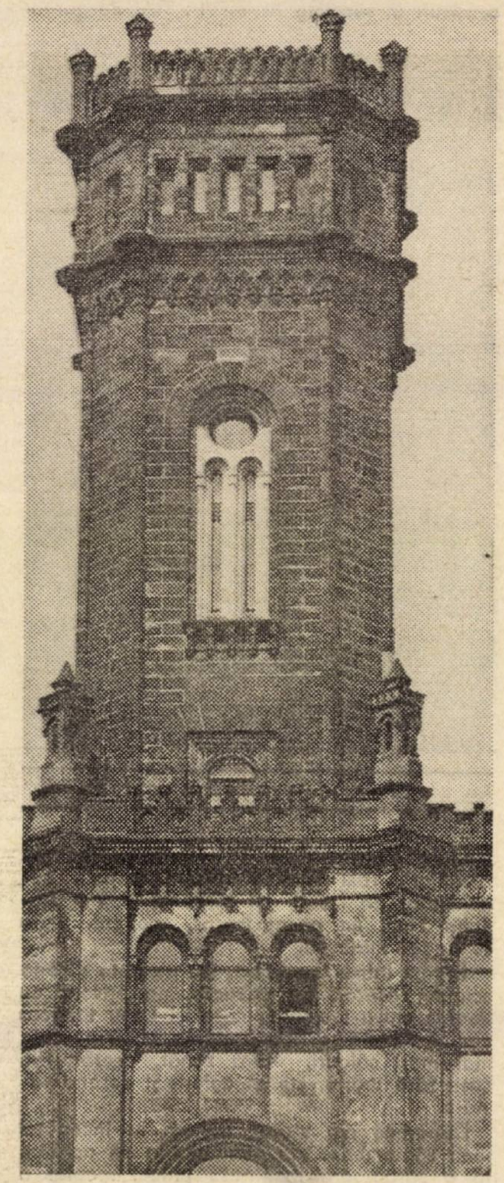

Unul din turnurile fostei reședințe a regilor Hanovrei, astăzi universitatea tehnică

să cred uneori că sînt extrem de rare orașele care să ofere atîtea opere de artă la îndemîna oricui. Pentru că nicăieri n-am văzut atît de multe sculpturi expuse în plină stradă, în colțuri, în piațete, în parcuri, cu intenția evidentă de a îndulci reconstrucțiile neutre, făcute în grabă, și de a invita trecătorul la puțină meditație, obișnuindu-l, în același timp, cu operele de artă moderne. Iar coincidența drumului meu la Hanovra cu acel experiment numit „arta în stradă" desfășurat din 1970 pînă la sfîrșitul lui august 1973 nu schimbă în nici un fel impresia cîștigată : oricum, străzile Hanovrei erau pline de opere de artă și înaintea acestui experiment, lucrări trimise de artiști celebri ca Moore sau Maillol ori de alții atinși de mai puțină celebritate, dar nu mai puțin inspirați.

Îndrept, parcă, o nedreptate născută în mine față de acest oraș scriind că am plecat de acolo cu păreri de rău : Hanovra are ceva din puterea de atracție a lucrurilor cărora trebuie să le cunoști și miezul, intimitatea, pentru a le înțelege și îndrăgi, iar oamenii săi întreprinzători și demni sînt de o deplină sinceritate, prietenoși și amabili, chiar dacă toate aceste calități sînt acoperite de masca rece și indiferentă a omului nordic. Hanovra e una din puținele așezări germanice cu mai multe chipuri, asemănător, într-un fel, orașelor meridionale. Liniștit și aplecat asupră-i o dată, exteriorizat și expansiv altă dată — amîndouă fețele îi sînt adevărate și depinde de momentul în care te afli acolo ori de unghiul din care privești și dorința de a vedea pentru a le înțelege pe amîndouă. Poate și de aceea în peregrinările mele prin așezările germanice, numai la Hanovra m-am gîndit la Ianus, cel al cărui dublu chip — scria un eseist contemporan — vrea să reprezinte echilibrul spiritului între trecut și viitor.

Fără acest echilibru, Hanovra nu și-ar fi păstrat în incinta ei frumosul cîștigat cu greu. Se afirmă că oamenii ar fi întemeiat o așezare aici încă din mileniul trecut, dar abia documentul Miracula Sancti Beruwardi din 1150 o atestă. Istoria Hanovrei începe, de fapt, cu Carta orașului, din 1241, și cu alipirea la Liga hanseatică, din 1386. N-aș putea spune dacă fiecare deceniu, dar e sigur că fiecare secol înseamnă alte monumente arhitectonice ridicate la Hanovra, o sporire în întindere și în faimă a orașului care, în urma tuturor luptelor și campaniilor militare, ieșea mai înțelept, chiar dacă rănit. După 1636, cînd ducele Guelf Georg von Calenberg își stabilește reședința aici, Hanovra e fără întrerupere capitală — a unui ducat, a unui electorat, a unui regat, iar, după înglobarea în Prusia, în 1866, a provinciei purtîndu-i numele. Erau vremurile în care Hanovra, sporită în întindere și faimă, își construia admirabile palate, biserici, parcuri — multe din ele distruse în timpul ultimului război mondial. Și, totodată, vremea în care industriile orașului se dezvoltau în ritm intens, obligînd la altă dezvoltare, în lanț. La sfîrșitul ultimului flagel mondial, Hanovra era o ruină, dar voința oamenilor a renăscut-o. Capitală a landului Saxonia Inferioară, Hanovra și-a reconstruit în grabă străzile și casele. Se explică, astfel, amestecul de stiluri, îngrămădirile adeseori greoaie și anoste de clădiri. S-au refăcut, însă, și unele din vechile

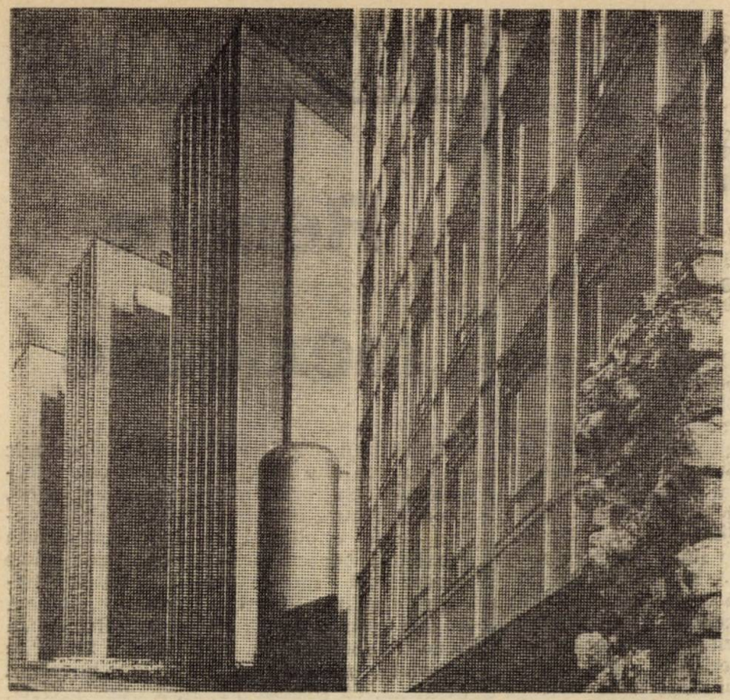

...și buildinguri construite în grabă, după război

Una din sculpturile în oțel ale lui Alexander Calder, în fața Operei, distrusă în război, dar reconstruită în același stil

opere arhitectonice, în exact același stil — primăria veche (datînd din 1410), biserica Markt (din secolul al XIV-lea), Opera (ridicată în deceniile patru și cinci ale veacului trecut) etc. Și, cum cîteva clădiri vechi și străduțe păstrînd atmosfera medievală au rămas intacte, orașul și-a recăpătat, cu încetul, o parte din frumusețea sa îndepărtată. În holul primăriei există, de altfel, o expoziție permanentă cu patru machete elocvente : Hanovra stampelor vechi, Hanovra dezvoltată, Hanovra după distrugeri, Hanovra reclădită — de-a lungul cărora ușor se poate urmări cursul complicat al unei istorii zbuciumate. Cred că din această istorie zbuciumată și în urma reconstrucțiilor realizate în grabă, cînd nu mai era timp să se urmărească cu necesitate și esteticul, s-a născut ideea operelor de artă în stradă și a parcurilor.

Dintotdeauna, Hanovra a fost un oraș verde, dar, ca astăzi, se pare că niciodată. Nu e nevoie să pleci urechea la spusele ghizilor, se vede la tot pasul. În mijlocul acestui oraș se află o pădure uriașă de 600 de hectare, Eilenriede, în care poți rătăci ore întregi ; grădinile, bordurile înverzite și înflorite, mai cu seamă în lungul rîului, sînt numeroase, parcurile — între ele chiar și un exemplu de stil englezesc, Georgengarten — sînt extrem de îngrijite. Cred, însă, că nu există străin vizitator al Hanovrei care să nu meargă ori să nu fie condus la Herrenhausen (în 1966 și-a celebrat trei secole de existență). Marele parc de la Herrenhausen e singurul în perfect stil baroc din Germania, cu bogăția tipic barocă de ornamente multicolore, delir al liniilor și figurilor încercînd să spună totul prin aglomerare și pierzînd tocmai de aceea ; nu lipsesc, bineînțeles, nici statuile, mai mult sau mai puțin mitice, labirinturile de pereți de verdeață în care te poți pierde, o estradă în aer liber — cel mai vechi teatru baroc de acest gen din Germania — pe scena căruia se dau și acum spectacole, o uriașă fîntînă al cărei jet de 81 metri înălțime devine impunător în serile în care e luminat.

Se poate ca Hanovra — „oraș verde", cum îi spun mulți — să impresioneze, mai întîi, prin parcurile sale. Mie, însă, amestecul de vechi și nou mi s-a părut mai tulburător, de-a dreptul fascinant în unele ipostaze ale sale.

Amestecul de istorie înseamnă la Hanovra amestec de arhitectură. Marktkirche (biserica Sf. Marc), cel mai vechi simbol al Hanovrei, în jurul căreia, pe cîteva străduțe, s-a păstrat obrazul trecut al orașului — case cu fațade din lemn, ale căror goluri sînt acoperite de o zidărie ușoară ; reședința guelfilor și regilor Hanovrei, sediu, astăzi, al parlamentului landului ; primăria cu cupola aurită ; St. Clement, singura biserică în stil venețian din nordul german ; Opera în stil clasicizant — toate contrastează pitoresc cu arhitectura modernă înconjurătoare : noile buildinguri și palate administrative, muzeele, instituțiile de învățămînt, locuințele, arterele largi de circulație și, mai ales, șoseaua suspendată pe piloni de oțel.

Amestecul de istorie înseamnă la Hanovra amestec de drumuri. Străduțele înghesuite, păstrate ca pentru muzeu, esplanada rîului, acel Hohen Ufer de pe malul rîului Leine, splendid loc de admirat panorama, împestrițat, uneori, de vînzători de vechituri și nimicuri, cu farmecul lor aparte ; dar, totodată, și metroul, și bulevardele largi și noi croite, și aceste autostrăzi suspendate. Pentru că Hanovra e unul din cele mai importante noduri rutiere ale Europei occidentale.

Amestecul de istorie înseamnă la Hanovra și amestecul de cultură. De mult timp muzeele, galeriile de artă, opera, teatrul, concertele simfonice cu soliști celebri și-au găsit loc aici ; ceea ce s-a distrus în război a fost refăcut ; au apărut noi și nu mai puțin importante moduri de răspîndire a culturii prin săli noi, prin televiziune proprie, prin cooperare cu alte centre culturale. Ceea ce socotesc mai ieșit din comun e atenția acordată tinerilor — adică viitorului, adică celuilalt obraz al lui Ianus. De mai mulți ani, la Hanovra se organizează, în fiecare lună, cu suport public, „concertele tinerilor artiști", oferind tinerilor din Germania occidentală posibilitatea debutului public, după terminarea studiilor. Nu puțini sînt cei care și-au dobîndit deja un renume după încercările de la Hanovra. Și cine știe cîți vor mai veni...

Amestecul de istorie înseamnă la Hanovra nu numai dorința de a dăinui și dezvolta — deci, gîndul unui mîine — ci și un prezent tumultuos. Vizibil, mai cu seamă, în industrie. Înainte de toate, Hanovra e deschisă lumii, o vitrină internațională, grație tîrgului care se desfășoară, an de an, din 1947. Vizitatori din peste 100 de țări, expozanți din peste 30 — dar cifrele, prea aride, nu spun decît foarte puțin despre sensul acestui tîrg : cooperare. Cooperare în care Hanovra, prin eforturile ei proprii, își aduce o însemnată contribuție : automobile în primul rînd (firma Volkswagen își are aici a doua mare uzină, după cea de la Wolfsburg ; dar se mai fabrică automobile grele, camionete, vehicule speciale), mașini grele pentru diverse industrii, aparate electrice, aparate de radio, televizoare, articole de papetărie, produse alimentare și textile etc., etc. La Hanovra sînt 27 500 de întreprinderi — cifra spune suficient de mult prin ea însăși.

E frumos, e urît acest oraș ? Mai mult decît aceste vorbe care nu spun întotdeauna esențialul, cred că Hanovra e un oraș cu un farmec particular, care știe să se păstreze și să se distingă, dorind să-și sporească mereu numărul prietenilor.

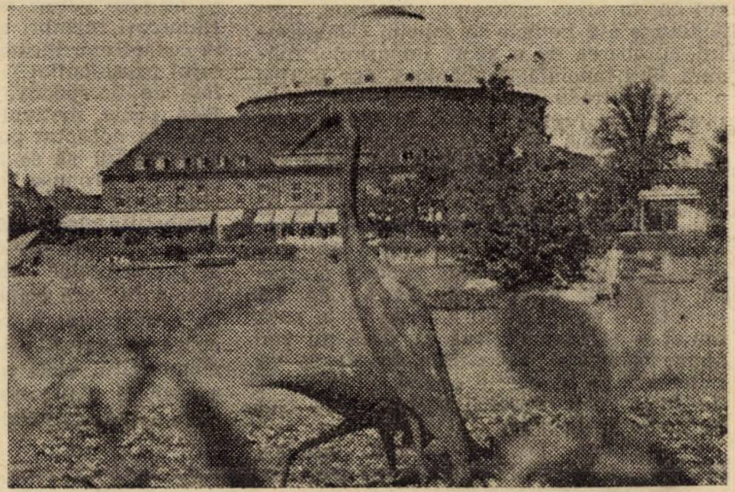

Hanovra e și oraș al tîrgurilor și centru al unor congrese pentru care au fost construite edificii speciale

WASHINGTON

„Inamicul public numărul unu"...

„Vă spun cu toată sinceritatea că inflația, actualul nostru inamic public, poate — dacă nu o vom lichida — să distrugă țara noastră, casele noastre, libertățile noastre, avutul nostru și chiar demnitatea noastră ca națiune — tot așa cum ar putea, într-un război, un dușman puternic înarmat".

Utilizînd termeni destinați să sublinieze gravitatea situației, președintele Gerald Ford a procedat, în fața Congresului reunit într-o ședință comună, televizată, la prezentarea programului său de măsuri economice.

Înainte de a trece la analiza felului în care el se raportează la ansamblul conjuncturii economice, va fi suficientă o enumerare concisă a prevederilor, de acum cunoscute, ale acestui program. Măsurile fiscale se referă la introducerea unei suprataxe de 5 la sută asupra veniturilor mijlocii și mari (peste 15 000 de dolari pe an per familie, sau 7 500 de dolari pentru celibatari) și asupra corporațiilor ; concomitent, se acordă scutiri fiscale (7 pînă la 10 la sută în sectorul productiv, 4—10 la sută în domeniul serviciilor) pentru sumele investite. Este prevăzută o anumită subvenționare de către stat a construcțiilor de locuințe (3 miliarde — valoarea a 100 000 de unități). Se prevede ca, pînă la sfîrșitul anului viitor, centralele electrice să utilizeze exclusiv cărbuni și combustibil nuclear, reducîndu-se cu 1 milion de barili pe zi importurile de petrol și derivate, aflate în prezent la un nivel de 6,9 milioane de barili pe zi. Se anticipează, de asemenea, crearea de noi locuri de muncă, prin lansarea de lucrări publice, în cazul în care șomajul — în prezent 5,8 la sută din forța de muncă — va depăși, trei luni consecutiv, nivelul de 6 la sută. Mesajul prezidențial nu a propus înlesniri fiscale pentru familiile cu venituri mici, dar președintele Ford a precizat că va accepta proiectele de acest fel aflate în dezbaterea Congresului. Într-un spirit apropiat aceluia al precedentei Administrații, Ford a adăugat măsurilor propuse apeluri adresate fiecărei familii de a realiza economii de combustibil și a-și restrînge, pe cît posibil, cheltuielile.

Preocuparea pe care o creează fenomenul inflației este evidentă. Ea se reflectă nu numai în formulările dramatice de felul aceleia citate anterior, dar și în faptul că, în plină campanie electorală, președintele s-a hotărît să solicite Congresului aprobarea de a spori impozitele, măsură fără îndoială impopulară, dar pentru a cărei introducere s-ar putea ajunge — practică de regulă evitată în viața politică americană — la convocarea unei sesiuni în ultimele săptămîni ale mandatului actualului Congres, adică între alegerile de la începutul lunii noiembrie și inaugurarea Congresului al 94-lea, în ianuarie 1975. Conjunctura justifică, desigur, această grabă : în august, indicele creșterii prețurilor a fost, în S.U.A., de 1,3 la sută — echivalentul a peste 15 la sută anual — și se apreciază că, dacă nu vor apare elemente agravante, tot ce se va putea obține în cursul anului viitor va fi limitarea ratei creșterii prețurilor la mai puțin de 10 la sută.

Președintele Ford consideră, așadar, inflația ca „inamic public", așa cum rezultă din mesajul său, așa cum rezultă și din hotărîrea sa, repetată, de a menține bugetul federal sub 300 de miliarde de dolari, efectuînd, în acest scop, reducerea cu 5 miliarde a cheltuielilor guvernamentale. Dar ansamblul strategiei economice nu vizează numai inflația, ci și pericolul unei recesiuni economice. Preocuparea pentru relansarea economiei, pentru preîntîmpinarea unei noi sporiri a șomajului este prezentă în numeroase paragrafe ale mesajului prezidențial. Nu este vorba numai despre sprijinul acordat construcțiilor de locuințe, sector economic care traversează o perioadă dificilă, și despre evocarea posibilității unor acțiuni vizînd combaterea creșterii șomajului ; de fapt, ansamblul măsurilor fiscale este orientat conform principiului „austeritate pentru particulari, generozitate pentru investitori". O analiză ceva mai detaliată a cifrelor este concludentă : aplicînd noile suprataxe, statul ar realiza încasări suplimentare de 2,6 miliarde din partea particularilor și 2,1 miliarde din partea firmelor ; în același timp, însă, firmele care fac investiții, deci care își extind activitatea economică, ar beneficia de scutiri de impozite în valoare de 2,8 miliarde.

Reacția burselor americane a fost, în primele zile care au urmat mesajului prezidențial, favorabilă, cursul principalelor acțiuni urmînd o linie ascendentă. Ceea ce nu înseamnă, însă, că programul Administrației nu a suscitat reacții nuanțate, reflectînd, de fapt, exigențe și așteptări îndeajuns de diferite. Pe plan internațional, partenerii occidentali ai S.U.A. erau preocupați îndeosebi de perspectiva unei recesiuni — temere căreia, îndată după mesajul prezidențial, s-a străduit să-i răspundă trimisul special al președintelui S.U.A., ambasadorul William Eberle Pe plan intern, reacțiile la strategia economică a Administrației au înregistrat dubla influență a concepțiilor economice tradiționale și, pe de altă parte, a contextului electoral. Din punctul de vedere al doctrinelor economice curente, programul președintelui Ford este apreciat ca insuficient de „auster" pentru a determina reducerea promptă a ritmului creșterii prețurilor. Pe de altă parte, chiar și adepții acestei școli de gîndire apreciază că, prezentat la o dată precedînd cu puțin alegerile, un program de austeritate nu este de natură să asigure voturi celor care l-ar sprijini. Numeroși membri ai Congresului au fost, în consecință, incomodați de faptul că mesajul prezidențial îi obligă să ia atitudine față de perspectiva sporirii impozitelor. Este, poate, motivul pentru care Administrația a acceptat posibilitatea ca membrii Congresului să se pronunțe asupra măsurilor propuse în mesaj în sesiunea „întîrziată" care s-ar întruni după ce competiția electorală ar fi tranșată. De altfel, apropiatele alegeri ar putea oferi un test al preferințelor electoratului, într-o perioadă în care combaterea inflației și, pe de altă parte, a recesiunii și șomajului apare ca prioritară. După consumarea momentului electoral, ar fi de așteptat, așadar, și o precizare a strategiei economice a Administrației.

Mihai Matei

DOCUMENTAR

Repere mexicane

Obiectivul prioritar — social și economic — al actualului guvern mexican este „dezvoltarea echilibrată și armonioasă a țării". De aici decurg o serie întreagă de alți factori, care explică și condiționează poziția Mexicului contemporan față de problemele consolidării independenței politice, cuceririi deplinei libertăți economice, această — așa cum a fost, deseori, numită — „a doua independență a Mexicului". Măsurile adoptate, pînă în prezent, de guvernul mexican, ca și cele în fază de proiect, urmăresc realizarea „marelui obiectiv al dezvoltării" în componentele sale, atît interne cît și externe.

Pe planul social-economic, se disting, în această direcție, proiecte de anvergură vizînd descentralizarea industriei, ridicarea unor zone puternic rămase în urmă, precum și o serie de acțiuni guvernamentale menite să reducă discrepanțele în repartizarea venitului național.

Prioritatea este însă acordată agriculturii. Deși reforma agrară a fost înfăptuită în Mexic în ultimele decenii, un număr de 2 milioane de țărani nu posedă încă pămînt. Aceasta explică exodul anual a 150 000 de țărani care pornesc în căutare de lucru spre orașe. Pentru curmarea unei asemenea situații, guvernul a trecut, în ultimii ani, la efectuarea de noi împroprietăriri, la împărțirea unor mari latifundii. De asemenea, în cadrul programului de dezvoltare generală a țării, s-a trecut la amplasarea de obiective industriale în zonele rămase în urmă, cu dublul scop al descentralizării industriei și al atragerii mîinii de lucru disponibile. Țăranilor le-au fost distribuite semințe și ajutoare tehnice, concomitent cu inițierea unor vaste programe de irigații și de captare a apei pe solurile aride, cu construirea de școli și spitale în zonele rurale. Obiectivul mai general este reprezentat de eliminarea gravelor discrepanțe existente între satul și orașul mexican, precum și de rentabilizarea agriculturii, în care lucrează 50 la sută din populația țării, dar care nu furnizează decît 12,4 la sută din produsul național.

Un alt punct important al programului guvernamental îl reprezintă continuarea procesului de industrializare a țării, prin extinderea capacităților existente, darea în exploatare a noi obiective și sporirea controlului statului în sectoarele în care capitalurile monopoliste mai dețin poziții dominante. Un avînt semnificativ au înregistrat, în ultimii ani, industria petrolieră și petrochimică. Recent, societatea de stat „Pemex", care controlează cele două ramuri, a anunțat că Mexicul a ajuns să-și satisfacă necesitățile proprii din producția internă și va exporta, încă de pe acum, cantități importante de petrol brut. „Pemex" a mai anunțat că producția actuală de petrol a Mexicului este de 635 999 de barili pe zi, iar necesitățile interne sînt de 600 000 de barili. Exportînd surplusul producției sale, Mexicul va dobîndi o posibilitate în plus de reducere a decalajului considerabil existent între exporturi și importuri în balanța sa comercială.

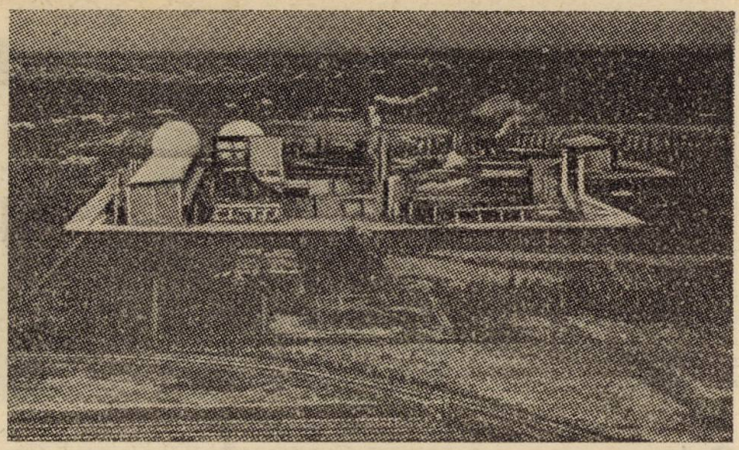

Petrochimia : una din ramurile industriale rezervate în exclusivitate operațiunilor statului. În imagine : o uzină petrochimică mexicană, construită de societatea de stat pentru petrol „Pemex"

Planuri detaliate au fost puse în aplicare în domeniile siderurgiei, prelucrării metalelor neferoase, fabricării de mașini-unelte, precum și în sectoarele industriei forestiere, producției de bumbac și telecomunicațiilor. Un mare complex siderurgic — „Siderurgica Lázaro Cárdenas Las Truchas S.A." — este în curs de construcție în zona de vărsare a fluviului Rio Balsas, el urmînd să aibă un rol important în aprovizionarea cu oțel a industriei mexicane.

În abordarea imperativului național al dezvoltării, oficialitățile mexicane subliniază, în mod frecvent, relația strînsă dintre politica internă și externă a actualului guvern. Dimensiunea externă — se precizează — este, ea însăși, o prelungire logică a efortului de emancipare social-economică, pe plan intern. Recuperarea bogățiilor naturale, asigurarea suveranității permanente asupra resurselor naționale domină, în mod autoritar, orientarea externă a guvernului mexican. În acest context, se înscriu o serie de inițiative pe care le-am putea îngloba — desigur, schematic — în noțiunea de „diplomație națională a apărării și valorificării resurselor".

Fără îndoială, un capitol important al acestei politici îl constituie acela al raporturilor țării cu companiile străine, în special cele nord-americane care, pînă nu demult, controlau aproximativ 75 la sută din totalul investițiilor străine în Mexic. Exprimînd necesitatea de revizuire a termenilor de schimb cu țările industrializate și de restabilire a controlului propriu asupra bogățiilor naționale, în condițiile asigurării unei baze proprii efortului de industrializare, președintele Luis Echeverria Alvarez făcea, în cadrul unui interviu acordat ziarului „Le Monde", observații judicioase, menite să lumineze resorturile profunde ale unei schimbări necesare și de structură, pe calea instaurării unor raporturi economice internaționale mai echitabile și juste. „Industrializarea țării — declara președintele Mexicului — a început acum 25 de ani, la scurt timp după al doilea război mondial. Ea era necesară, dar trebuie să recunoaștem, astăzi, că ne-a costat foarte mult. Noi am plătit produsele industriale la prețuri foarte mari, mult mai mari decît cele practicate în țările industrializate care ni le vindeau. Noi plătim, de asemenea, taxe exorbitante pentru serviciile și asistența tehnică care ne-au fost impuse. Avem nevoie de cooperare și nu de exploatare. Investițiile străine, oricare ar fi ele, trebuie să se supună legilor și să corespundă obiectivelor de dezvoltare ale țărilor cărora le sînt adresate".

Sînt importante neajunsurile de ordin economic și social datorate prezenței masive a companiilor străine pe teritoriul țării. Mai întîi, după cum sublinia președintele Echeverria, investițiile străine de capital au fost legate, nu o dată, de obligativitatea cumpărării unei anumite tehnologii. Profiturile realizate au fost reinvestite în exterior, ceea ce, evident, a constituit o exploatare nejudicioasă a bogățiilor naturale. În sfîrșit, pentru a nu mai aminti și alte aspecte, schimburile neechivalente dintre țările în curs de dezvoltare și cele puternic industrializate s-au manifestat cu putere și aici. În timp ce Mexicul este nevoit, în aceste condiții, să ofere debușee facile (garantate prin acorduri anume) pentru produsele vecinului din nord, piața americană nu este, de multe ori, decît un intermediar pentru produsele mexicane. Această situație atrage după sine un complicat angrenaj de „operații triunghiulare", prin care prețurile se deteriorează, iar intermediarul își asigură partea sa de profit.

Politica economică a guvernului mexican în relațiile sale cu Statele Unite este animată tocmai de o certă voință de echilibrare a raporturilor bilaterale, pe bazele unei cooperări echitabile. Fără a renunța la creditele și la capitalul din exterior, actualul guvern înțelege să le folosească potrivit propriilor interese și să încurajeze investițiile de capital autohton. În martie 1973, a fost adoptată o lege privind protejarea investițiilor naționale și interzicerea acțiunilor străini într-o serie de sectoare importante ale economiei, cum ar fi industria petrolieră, petrochimia și exploatările de minereuri radioactive. Totodată, a fost stabilită participarea maximă de 49 la sută a companiilor străine la capitalul unor firme înființate în comun cu capitalul mexican, de stat sau particular. Alte măsuri au vizat naționalizarea unor obiective economice și trecerea la fabricarea de tehnologie proprie. Se urmărește, astfel, realizarea unei dezvoltări armonioase și echilibrate a țării, înlăturarea discrepanțelor existente pe plan social și între diferitele regiuni ale țării.

Paralel cu asemenea măsuri, guvernul mexican acționează pentru diversificarea partenerilor economici și comerciali ai țării. În martie 1972, cu prilejul vizitei în Japonia, președintele Echeverria a perfectat nu mai puțin de 32 de acorduri cu firme nipone și a asigurat debușee importante pentru produsele mexicane. Au fost încheiate acorduri și s-au dezvoltat, de asemenea, relațiile Mexicului cu statele latino-americane, cu diferite țări din Europa occidentală și țări socialiste. De altfel, precizînd caracterul „deschis" al politicii sale externe, guvernul mexican a subliniat, frecvent, dorința sa de a promova relații de cooperare, pe baze reciproc avantajoase, cu toate statele, indiferent de sistemul lor social-politic.

Acțiunile întreprinse de Mexic pentru realizarea independenței economice, pentru ieșirea din izolare au și o importantă semnificație politică. Ele se înscriu în contextul mai general al necesității, tot mai insistent reclamată, de instaurare a unei noi ordini economice și politice internaționale, de a întemeia relațiile dintre state pe principiile independenței și suveranității, pe egalitate, avantaj reciproc și neintervenție. Inițiator al cunoscutului proiect de „Cartă a drepturilor și obligațiilor economice ale statelor", președintele Echeverria sublinia că un asemenea document are două laturi inseparabile : una politică și una economică. „Este cît se poate de clar, spunea el, că, pentru dezvoltarea țărilor care pășesc pe calea propășirii lor economice, e nevoie de un climat de încredere care să asigure dialoguri libere, relații care să excludă orice fel de discriminări, care să facă imposibilă folosirea ajutorului economic ca paravan pentru amestec în treburile interne". El menționa, de asemenea, că proiectul de Cartă urmărește, în esență, protejarea țărilor mici împotriva abuzurilor de ordin economic din partea țărilor mari.

Reflectînd asemenea tendințe și preocupări, noua politică externă mexicană se caracterizează prin autonomie, dinamism și deschidere. Primul aspect se manifestă prin semnalata intercondiționare dintre politica internă și externă, cu alte cuvinte în faptul că acțiunile de politică generală aparțin guvernului mexican și urmăresc propriile interese. Al doilea implică, potrivit oficialităților mexicane, încurajarea tendințelor pozitive spre instaurarea păcii, securității, încrederii și colaborării între state. În sfîrșit, al treilea aspect vizează consolidarea relațiilor cu toate statele, indiferent de orînduirea social-politică, precum și apărarea principiului „pluralismului politic" în relațiile cu celelalte state ale continentului latino-american. Pe o asemenea bază, Mexicul acționează în direcția normalizării relațiilor dintre țările latino-americane și Cuba, pentru anularea sancțiunilor economice impuse împotriva acestei țări de Organizația Statelor Americane. Trebuie menționate, de asemenea, acțiunile în vederea dezvoltării colaborării cu celelalte state ale continentului, pentru formarea unui front comun al acestora în fața companiilor multinaționale.

Noile tendințe în orientarea Mexicului se înscriu în curentul general de reevaluări promovate de statele latino-americane, mai ales în ultimii ani, în scopul asigurării unei dezvoltări libere, independente.

Ion Madoșa

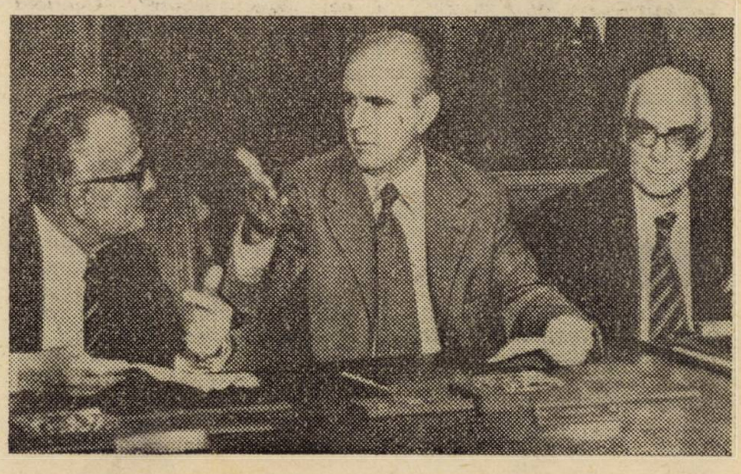

Noul guvern al Greciei urmează să rezolve problemele curente ale țării pînă la formarea unui nou cabinet, după consultarea electorală de la 17 noiembrie. În imagine : premierul Constantin Caramanlis (centru)

1000 + 1

Timor

Ministrul pentru coordonarea teritorială al Portugaliei, Almeida Santos, sosește în Indonezia, la 17 octombrie, pentru a discuta cu conducătorii acestei țări, inclusiv președintele Suharto, despre problema regiunii portugheze din Insula Timor.

Pronostic

Richard Nixon apreciază că va fi reabilitat în decurs de doi sau trei ani, afirmă revista americană „Time". Citind colaboratori apropiați ai fostului președinte, revista scrie că Nixon se așteaptă să devină „o personalitate publică importantă în viitor". El a arătat că, otunci cînd cariera sa va fi analizată într-o perspectivă istorică, realizările în domeniul problemelor externe vor eclipsa „erorile sale de judecată în afacerea Watergate".

La un dejun electoral, liderul conservator Heath a golit un țap de bere fără să știe (ulterior, i s-a spus) că marca băuturii era „Wilson's Great Northern". (Se va fi simțit, oare, un anume gust amar ?...)

Adresîndu-se Adunării Generale a Națiunilor Unite, ministrul israelian de externe, Yigal Allon, a utilizat, pentru prima dată în acest cadru, limba ebraică

Calm

În 1972, convorbirile telefonice purtate cu sediul Partidului laburist britanic au fost, pentru o bună perioadă, interceptate. Ralph Matthews, fost maior în serviciul de informații al armatei britanice, în prezent expert în combaterea spionajului industrial, a explicat, în fața unei conferințe a specialiștilor în acest ultim domeniu, că a lucrat pentru o firmă cu sediul situat în apropiere de Transport House, cartierul general al laburiștilor. Verificînd telefoanele firmei, Matthews a ajuns să recepționeze, în mai multe rînduri, circuitele de interceptare. Expertul britanic afirmă că a comunicat telefonic descoperirea sa unui funcționar de la Transport House, care a spus : „— A, asta era tot ce ați vrut să ne spuneți ?" — și a închis.

Escadră

O escadră de nave militare sovietice, formată din crucișătorul „Leningrad", distrugătorul „Skorii" și un petrolier militar, sub comanda căpitanului de rangul I Dvindenko, va face o vizită oficială de prietenie în capitala statutului Mauriciu, Port-Louis.

Energie

La Dubrovnik a fost semnat un acord cu privire la finanțarea construcției primei centrale atomo-electrice din Iugoslavia. Această centrală va fi construită în localitatea Krșko din Slovenia și va furniza primele cantități de energie electrică la începutul anului 1979. Construcția centralei atomo-electrice de la Krșko a fost încredințată firmei americane „Westinghouse". Centrala va avea o putere instalată de 632 MW și va produce anual peste 4 miliarde kWh de energie electrică. Construcția ei va începe la sfîrșitul lunii octombrie.

F. B. I.

În încercarea de a exercita un control asupra viitorilor directori ai Biroului Federal de Investigații (F.B.I.), Senatul S.U.A. a votat în favoarea limitării duratei de exercitare a funcției acestora pentru o perioadă de 10 ani, fără drept de realegere. Măsura a fost aprobată în unanimitate, cu 70 de voturi. Directorul va putea fi, însă, îndepărtat din funcție, numai de către președinte. Robert C. Byrd, adjunct al liderului democrat din Senat, a afirmat că acest proiect de lege va împiedica ca directorul F.B.I. să devină „el însuși o lege", iar F.B.I. să ajungă „o forță de poliție politică".

Secretarul general al O.N.U., Kurt Waldheim, și ministrul adjunct de externe al R.P. Chineze, Ciao Kuan-hua, fotografiați în fața tapiseriei „Marele zid", oferită de guvernul chinez pentru a fi expusă la sediul Națiunilor Unite

Ambasador

Ambasadorul Zairului în Belgia a fost autorizat de președintele Mobutu să-și reia postul la Bruxelles. Hotărîrea a fost luată după ce starea relațiilor zairezo-belgiene a fost definită clar de către președintele Republicii Zair, menționează agenția France Presse. La sfîrșitul lui martie 1974, diplomatul zairez a fost chemat pentru consultări la Kinghasa, în urma diferendului intervenit între cele două țări după difuzarea în Belgia a unei cărți care conținea critici neîntemeiate la adresa șefului statului zairez. Ulterior, Zairul a denunțat tratatul de prietenie încheiat în 1970 cu Belgia, relațiile dintre cele două țări pierzînd „orice caracter privilegiat".

Manevrele N.A.T.O. „Reforger IV" : 12 000 de soldați americani efectuează manevre în R.F. Germania, în regiunile Stuttgart-Ulm și München-Nürnberg

După victoria în campionatul mondial de fotbal, președintele R.F.G., Walter Scheel, a acordat „Laurii de argint" — cea mai înaltă distincție pentru merite sportive — fiecăruia dintre componenții echipei vest-germane. În imagine, președintele Scheel și căpitanul formației victorioase — Franz Beckenbauer

Aflată în vizită în Polonia, prințesa Alexandra a fost primită de președintele Consiliului de Stat, Henryk Jablonski

Agenția de presă M.E.N. a difuzat această fotografie reprezentîndu-i pe Ibrahim Said Shaheen și Enshera Aly Moursy, arestați sub acuzația de spionaj în favoarea Israelului

Recepție

Președintele Giscard d'Estaing a anunțat, după o convorbire de 35 de minute cu ambasadorul chinez, în cursul recepției organizate cu prilejul celei de-a 25-a aniversări de la crearea R.P. Chineze, că, în curînd, vor avea loc schimburi de vizite ale unor importante personalități franceze și chineze. El a remarcat că este primul șef de stat francez care participă la o recepție la Ambasada chineză.

Sondaj

Partidul democrat beneficia de un substanțial avans față de republicani, cu o lună înaintea alegerilor pentru Congresul S.U.A. Potrivit rezultatelor unui recent sondaj „Gallup", 54 la sută dintre alegătorii americani chestionați se declară în favoarea democraților, față de 35 la sută care sînt de partea republicanilor. Trei la sută dintre cei chestionați vor vota pentru alte partide, iar 8 la sută sînt nedecișI.

Precizări

În cadrul unei conferințe de presă, Alvaro Cunhal a declarat că Partidul Comunist Portughez nu are arme, dar că armele existente în țară sînt în mîini bune, „în mîinile Mișcării forțelor armate". Întrebat asupra prezenței agenților C.I.A. în Portugalia, Cunhal a arătat că nu există dovezi în această privință, dar a adăugat că „unde nu este foc nu iese fum". În continuare, el s-a referit la rezultatele obținute în domeniul decolonizării, afirmînd că „evenimentele recente au creat condiții favorabile pentru decolonizarea Angolei". Lupta de eliberare în acest teritoriu, a spus Cunhal, trebuie să fie dusă de către partidele existente acolo.

Interes

Karl Moersch, ministru de stat în Ministerul de externe vest-german, a declarat că guvernul său este interesat în stabilirea de legături diplomatice cu Cuba. Adăugînd că Bonnul va negocia relații diplomatice cu Havana, el nu a indicat însă vreo dată.

Acord

La Washington a fost semnat un acord de colaborare tehnico-științifică între Comitetul de Stat pentru Știință și Tehnică al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. și firma americană „Bendix Corp". Cele două părți vor colabora în domeniile construcției de automobile, aeronauticii, electronicii, construcției de aparataj științific, automatizării și construcțiilor de mașini.

Procuror

Leon Jaworski, procuror special însărcinat cu anchetarea „afacerii Watergate", a demisionat la 12 octombrie din această funcție. Demisia intră în vigoare la 25 octombrie. În scrisoarea adresată ministrului justiției, W. Saxbe, Jaworski arată că partea cea mai mare a sarcinii care i-a fost încredințată a fost îndeplinită.

Idee

Henry Kissinger este foarte interesat de vizita pe care senatorii Claiborne Pell (democrat) și Jacob Javits (republican) au efectuat-o în Cuba — a declarat purtătorul de cuvînt al Departamentului de Stat, Robert Anderson. Purtătorul de cuvînt a adăugat că „secretarul de stat a fost foarte fericit să-i întîlnească pe cei doi senatori și să asculte raportul lor". Cei doi parlamentari au dedus din convorbirile lor cu Fidel Castro că Republica Cuba este hotărîtă să-și îmbunătățească relațiile cu S.U.A. În cadrul unei conferințe de presă, Kissinger a anunțat că guvernul american va aștepta rezultatele reuniunii O.S.A. de la Quito, care trebuie să se pronunțe asupra ridicării sancțiunilor împotriva Cubei, după care își va fixa poziția.

Exil

Guvernul chilian a hotărît să interzică întoarcerea în țară a liderului democrat-creștin Bernardo Leighton Guzman, fostul vicepreședinte al Republicii în timpul lui Eduardo Frei și care, în prezent, trăiește în Italia. Ministrul chilian de interne a motivat această hotărîre prin faptul că Leighton a formulat critici la adresa autorităților militare.

Centenar

Uniunea Poștală Universală a sărbătorit, luna aceasta, 100 de ani de la întemeiere. Participarea la U.P.U. este apreciată de președintele Consiliului executiv al Uniunii, Markus Redli (Elveția) ca „un record mondial absolut" : 153 de membri.

Refuz

Generalul Hugo Banzer, președintele Boliviei, a refuzat definitiv să-și prezinte candidatura la alegerile prezidențiale din 1975. Potrivit unor surse apropiate Frontului Popular Național-list, care grupează cele trei partide aflate la conducere, candidatul va fi ales dintr-o listă de 12 lideri militari.

Recent, Brigitte Bardot a împlinit 40 de ani. La aniversare au fost invitați și fotografi — ale căror constatări obiective sugerează că trecerea anilor nu are, întotdeauna, urmări vizibile

Campion pe anul 1974, la automobilism, formula I : brazilianul Emerson Fittipaldi

Ceremonia înălțării drapelului pe Acropole, la a 30-a aniversare a eliberării Greciei de sub dominația nazistă

ROMA

Centrul — stînga: posibila și imposibila întoarcere

Enrico Berlinguer, secretar general al P.C.I., părăsind Palatul Quirinale după consultările cu președintele Giovanni Leone. „Perspectiva este aceea a unui proces care să ducă la o nouă înțelegere între marile forțe populare italiene"

Pînă la închiderea ediției, nu se înregistrează progrese în soluționarea crizei guvernamentale. Misiunea de informare pe care președintele Leone i-o încredințase, la 10 octombrie, președintelui Senatului, democrat-creștinul Giovanni Spagnolli, în cadrul căreia acesta urma să stabilească dacă democrat-creștinii, socialiștii, socialist-democrații și republicanii ar fi dispuși să reconstituie formula de centru-stînga, a eșuat. Este pentru a cincea oară în istoria de după război a Italiei cînd se recurge la un mandat de informare : două au fost încredințate unui președinte de Senat (Cesare Merzagora — 1957 și Amintore Fanfani — 1969) și două unui președinte al Camerei Deputaților (Giovanni Leone — 1969 și Sandro Pertini — 1968). Senatorul Spagnolli avea să constate, la încheierea misiunii sale, imposibilitatea reglării rapide a diferendelor de natură politică și economică între socialiști, pe de o parte, și democrat-creștini, socialist-democrați și republicani, pe de altă parte.

Negocierile au fost reluate de democrat-creștinul Amintore Fanfani, care s-a arătat pînă acum reticent : „Italia — spunea el — înfruntă probleme deosebit de dificile. Soluțiile nu sînt ușoare". Reticența lui Fanfani s-ar datora, în mare măsură, faptului că nu dorește să fie unul din semnatarii actului de deces al centrului-stînga, al cărui artizan a fost, împreună cu Aldo Moro, în urmă cu doisprezece ani.

S-a spus despre această ultimă criză guvernamentală că este cea mai gravă din istoria Republicii Italiene. Cititorului tot mai obișnuit, în ultima vreme, să întîlnească în paginile ziarelor, cel puțin o dată pe an, iar anul acesta, a treia oară, știri privind demisia unui guvern italian, afirmația de mai sus i s-ar putea părea exagerată. Există, însă, suficiente motive pentru a aprecia criza politică provocată de cea de-a șasea demisie a premierului Rumor, drept una din cele mai grave. Pentru că s-a agravat și declanșat pe o criză economico-financiară și socială profundă, structurală am spune, ale cărei dimensiuni nu sînt numai italiene, ci vest-europene. Inevitabil, criza economică și monetară, agravată de creșterea prețurilor materiilor prime, în special ale petrolului, trebuia să se repercuteze și asupra vieții politice italiene, declanșînd o criză de autoritate și credibilitate în formula de centru-stînga.

Dacă, în general, există tendința de a privi inflația lumii occidentale ca un fenomen de ansamblu, nu trebuie trecut cu vederea faptul că există o componentă „indigenă" a inflației, fiecare țară occidentală în parte avînd felul său propriu „de a trăi" inflația. În Italia, unde prețurile au ajuns, în luna august, la un nivel cu 20,3 la sută mai mare față de aceeași lună a anului trecut, inflația este de origine preponderent internă, componenta externă avînd un rol secundar.

Componenta internă a inflației s-a născut dintr-un mozaic de contradicții existente în structurile economice ale societății italiene. Așa cum se remarcă într-un studiu al Fundației Agnelli, intitulat „Inflația italiană și situația economică", „inflația este prevalent structurală, puțin sensibilă unor terapii conjuncturale, intervenții monetare, de credit sau administrative".

În ce privește schimburile externe ale Italiei, balanța comercială acuză, de la începutul anului, un deficit de 4 800 miliarde de lire, deficit ce va depăși, probabil, la sfîrșitul anului, 7 000 miliarde de lire. Cifrele balanței de plăți nu sînt nici ele dintre cele mai optimiste : numai în cursul lunii iunie, a apărut un deficit de 375 miliarde lire, față de 99 miliarde lire, în iunie anul trecut.

Pentru a tempera consecințele acestui deficit, guvernul Rumor a recurs la „cassa" comunitară : un împrumut de un miliard nouă sute milioane dolari în martie, a cărui scadență a fost prelungită de la 18 septembrie la 18 decembrie anul acesta. În urma întîlnirii de la Bellagio dintre premierul Rumor și cancelarul vest-german Helmut Schmidt, „Bundesbank" a acceptat să împrumute „Băncii Italiei" suma de două miliarde de dolari, garantați prin rezervele în aur italian. În plus, S.U.A., Canada, Elveția și R.F.G. mai acordaseră Italiei, în cursul lunii martie, un ajutor de 4 miliarde dolari. Aceste împrumuturi au oferit Italiei un mic răgaz, restructurările economico-sociale fiind, evident, necesare pentru a „ataca" înseși cauzele și nu efectele acestui deficit, ca și ale situației economice, în general.

În aceste condiții — comenta cotidianul economic milanez „Il Sole 24 Ore" — „s-o recunoaștem deschis : trăim de la o zi la alta cu toții, neștiind ce se va întîmpla mîine. Dar trăim de la o zi la alta din vina noastră și nu atît din cauza reflexelor crizei externe. Vina noastră este de a nu avea o strategie de recuperare cît de cît flexibilă".

O asemenea strategie, evident, guvernul Rumor, centrul-stînga în general n-au avut-o. Raporturile între aliații coaliției cvadripartite (democrat-creștini, socialiști, socialist-democrați și republicani) aveau să se deterioreze pînă la criză, în momentul în care socialiștii, respingînd măsurile de austeritate ce loveau direct masele muncitoare, aveau să solicite celorlalți trei parteneri, democrației creștine în special, „o corectare profundă, într-un sens mai social, a obiectivelor pe care și le-a fixat guvernul", ca și o reconsiderare a pozițiilor privind deschiderea spre partidul comunist, în măsură să-și aducă o contribuție substanțială, alături de sindicate, la găsirea unor soluții eficiente.

Refuzul democrat-creștinilor, socialist-democraților și republicanilor (concretizat în luarea de poziție a președintelui P.S.D.I., Mario Tanassi) de a accepta punctul de vedere socialist a dus, după cum se știe, la demisia cabinetului Rumor și la involuția, pînă la punctul de „imposibilă întoarcere", a formulei centrului-stînga. Aceasta pentru că, la nivelul coaliției cvadripartite, sfera divergențelor în probleme esențiale — politica de reforme și relansare a economiei naționale, lupta împotriva comploturilor neofasciste, poziția față de P.C.I. și sindicate — s-a lărgit atît de mult, încît realizarea practică a unui compromis pare problematică. Cu atît mai mult cu cît soluțiile pentru ieșirea din criza economică și socială în care se află Italia „nu pot fi — așa cum subliniază comuniștii — nedureroase". „Trebuie să se pornească lupta împotriva unor vechi prejudecăți, dar nu numai prejudecăți ; împotriva unor privilegii parazitare, de corupție clientelară, de profituri de monopol, de rente și speculații" („Rinascita"). „Numai înfruntînd în mod coerent și găsind soluții problemelor de fond ale situației italiene, începînd cu cele mai urgente, se poate rezolva — subliniază «L'Unità» — atît actuala criză guvernamentală, cît și cea generală a țării. Sînt probleme precum cea a ocupației și relansării productive, deosebit de dramatică în urma evenimentelor recente din cadrul celei mai mari fabrici italiene, FIAT ; cea a pensiilor și veniturilor mici ; a controlului prețurilor și luptei împotriva parazitismului și speculei ; locuințelor, asistenței medicale și transporturilor ; a acțiunii eficace împotriva comploturilor și pentru însănătoșirea unor organisme vitale ale aparatului de stat ; a apărării independenței naționale. Așa cum am subliniat, problema nu este raportul cu comuniștii, ci aceea a apărării demnității și suveranității naționale. «Problema comunistă» este tema de fond a societății italiene și ea derivă din faptul că în marele nostru partid și în linia sa novatoare se recunosc forțe esențiale pentru națiune. Perspectiva pe care comuniștii o indică este aceea a unui proces care să ducă la o nouă înțelegere între marile forțe populare italiene. Și, pentru aceasta, este necesară o dificilă și dură acțiune. Problema imediată este aceea a înfruntării urgente a crizei cu metode noi, evitînd aventura".

Ultima criză guvernamentală italiană are, oricît ar părea de paradoxal, un merit. Acela de a fi mișcat apele politicii italiene și de a fi adus o contribuție importantă într-o dezbatere necesară : mai este sau nu viabil centrul-stînga ?

Răspunsul n-a fost încă dat.

Rodica Dumitrescu

Rinascita
ROMA

PIAȚA COMUNĂ ÎN DERIVĂ

Giorgio Amendola
membru al Biroului Politic și al Direcțiunii Partidului Comunist Italian

ASTĂZI, C.E.E. merge în derivă, spre un viitor tot mai nesigur.

1. **O mașinărie blocată.** Organizația comunitară încearcă cu greu și încet să pornească din nou, fără a se putea prevedea care va fi viitorul apropiat al Comunității. O ceață densă acoperă toate perspectivele.

2. **Teama cea mare.** Seria de reuniuni, numeroasele călătorii ale miniștrilor departamentelor economice de la Bruxelles la Luxemburg, de la Paris la Washington, împletirea proiectelor indică atmosfera de confuzie crescîndă, starea de incertitudine și adevărată teamă ce se răspîndește în rîndul grupurilor conducătoare din toate țările comunitare.

Adevărul este că — odată ce lipsesc bazele pe care s-a creat, în ultimele decenii, expansiunea economică (stabilitatea sistemului monetar și disponibilitatea aproape nelimitată a materiilor prime la un preț scăzut) — cursa spre inflație, dezlănțuită de S.U.A., prin devalorizarea și neconvertibilitatea dolarului, se dovedește tot mai puțin controlabilă.

Pentru combaterea inflației și devalorizărilor monetare, determinate și de creșterea deficitului balanței de plăți, fiecare stat aplică politici deflaționiste, instituie restricții de credit, mai mult sau mai puțin rigide. În afara consecințelor negative ale unor asemenea politici în cadrul fiecărei țări, adevărul este că efectele acestora — însoțite de revenirea la măsuri protecționiste — se neutralizează rînd pe rînd, în timp ce acumularea lor agravează pericolul unei crize generale. Acest lucru dă naștere la o serie de contradicții. Germania federală pretinde din partea Italiei o politică sever deflaționistă, dar nu acceptă să fie puse limite în calea fluxului exporturilor vest-germane în Italia, nici să se împiedice „libera circulație a capitalurilor", adică exportul de capitaluri din Italia. În același timp, Germania federală cere ca S.U.A. să nu înainteze riguros pe calea deflației, pentru a nu reduce fluxul exporturilor vest-germane în direcția S.U.A.

3. **Criza sistemului.** Există o strînsă interdependență între diferitele economii naționale ale sferei capitaliste, cu consecințe inevitabile și directe nu numai în cadrul acestei sfere, ci și asupra țărilor în curs de dezvoltare și chiar asupra țărilor socialiste. Cuvintele ce revin tot mai frecvent la reuniunile pe care le țin organele comunitare, și în convorbirile personale, sînt anarhie, haos, imposibilitate de guvernare. Apare, cu forța faptelor, valabilitatea permanentă a aprecierii marxiste privind caracterul anarhic al producției capitaliste. Inventarea și construirea de noi sisteme de intervenție și control nu permit, totuși, în actualele împrejurări, autorităților politice și economice să folosească, în timp util, mult lăudatele instrumente de intervenție și control. Astăzi, problema constă tocmai în alegerea mijloacelor de intervenție. Cum să se procedeze, de exemplu, pentru a se evita ca masa mijloacelor monetare care se scurge spre țările producătoare de petrol (și care, în prezent, nu este imediat utilizabilă în totalitatea ei pentru achiziționarea de produse industriale) să se deplaseze — după ce s-a oprit, din primul moment, în băncile elvețiene, engleze și vest-germane — spre băncile americane, agravînd deficitele balanței de plăți ale țărilor vest-europene importatoare de petrol ?

În realitate, numai o nouă ordine internațională — nu numai economică, dar și politică — poate îndrepta lucrurile spre o distribuire rațională a resurselor mondiale și spre stabilirea de noi relații de schimb între țările importatoare și țările exportatoare de materii prime. Astăzi, sistemul general este în criză. Trebuie creat un nou sistem mondial, pe baza întîlnirii și participării țărilor capitaliste avansate, a țărilor în curs de dezvoltare și a statelor socialiste. Dar, acest lucru impune o situație internațională de coexistență pașnică, inclusiv dezarmarea și retragerea bazelor militare. În prezent, înaintează spectrul unei noi crize mondiale, firește diferită de cea din 1929, dar la fel de distrugătoare, ce se manifestă prin adîncirea tuturor contradicțiilor de clasă și prin recurgerea de către vechile grupuri dominante, o dată în plus, la vechile arme.

4. **Istoria împrumutului comunitar.** Încă o dată, istoria împrumutului comunitar dovedește incapacitatea Pieței comune de a lua inițiative pozitive și de a le aplica consecvent. Ideea era sugestivă. Țările membre ale C.E.E. cumpără petrol la prețuri sporite, deficitul balanțelor lor de plăți crește în mod periculos. Pe de altă parte, țările exportatoare de petrol nu știu unde să-și investească dolarii. Piața comună lansează un împrumut internațional, garantat de țările membre, strînge fonduri uriașe (cel puțin 10 000 miliarde lire) și se folosește de ele pentru a acorda împrumuturi țărilor care au de făcut față deficitelor lor. Este faimoasa „reciclare", prezentată în Italia, în momentul primei creșteri a prețului la petrol, cu o extremă ușurință, ca remediul la comandă.

Evenimentele legate de împrumutul comunitar arată dificultatea de a plasa, în condiții bune, un împrumut internațional. Capitalurile țărilor producătoare de petrol vor să se deplaseze rapid și caută procente mari de dobîndă. Țările membre ale C.E.E., cele mai bogate în rezerve valutare, preferă să le păstreze sau să le acorde direct, cum a făcut Germania federală Italiei în condiții oneroase.

În afară de aceasta, un împrumut al C.E.E. suscită invidie și îngrijorare. Anglia nu vrea să primească un împrumut din partea C.E.E. Simultan, cere să fie liberă să-și retragă adeziunea, dar nu vrea ca fonduri internaționale să fie deviate, sub egida Pieței comune, în direcția altor țări, ca Italia. În definitiv, după cum C.E.E. s-a dovedit incapabilă să practice o politică monetară care să țină seama nu numai de cerințele țărilor celor mai puternice (Germania federală), dar și de ale celor mai slabe, tot așa ea se dovedește incapabilă să aplice o puternică politică de credit. La Bruxelles, precumpănește opinia că, dacă Piața comună va acorda un împrumut Italiei, el nu va fi de mari proporții.

Faptul că Germania federală a cerut Italiei garanții în aur a suscitat numeroase critici. Acest lucru este grav nu numai pentru că dovedește neîncrederea R.F.G. față de Italia, dar și pentru că utilizarea aurului — prevăzută de clauzele împrumutului — a și provocat creșterea prețului aurului pe piețele internaționale și, deci, a dat un nou impuls cursei inflației mondiale.

5. **Relansarea Pieței comune.** Ce devine Comunitatea economică vest-europeană în aceste împrejurări dramatice ? Pesimismul și preocuparea se citesc cu ușurință pe chipurile funcționarilor C.E.E. Cînd va avea loc „întîlnirea la nivel înalt" și ce va hotărî ea ? — se întreabă cei de la Bruxelles. Dar scepticismul este general. Criticile riguros prezentate de comuniști în ajunul întîlnirilor anterioare la nivel înalt (Amsterdam — 1969, Paris — 1972, Copenhaga — 1973) în legătură cu o metodă care favorizează „fuga înainte" și anihilează rolul instituțiilor comunitare, critici care au fost întotdeauna confirmate de fapte, sînt astăzi amintite și folosite pentru înăbușirea unor speranțe neîntemeiate.

„Relansarea" Comunității pentru realizarea programului asupra căruia s-a căzut de acord la precedentele întîlniri la nivel înalt și care ar fi trebuit să ducă pînă în 1980 la o adevărată uniune politică, cu o monedă unică, apare tot mai puțin realizabilă. Criza a mărit și mai mult decalajele existente între țările puternice și țările slabe, cum este Italia. Orice tentativă de politică pozitivă (regională, de exemplu) s-a prăbușit în fața diferitelor rezistențe. Lărgirea C.E.E. prin aderarea Angliei — aderare pripită și impusă de sus, printr-o manevră diplomatică și împotriva voinței majorității poporului englez — a accentuat și mai mult gravele probleme ale Comunității.

În afară de aceasta, există necunoscuta reprezentată de politica americană, permanent neîncrezătoare față de Comunitate și hotărîtă să impună, mai presus de orice considerent, cea mai severă salvgardare a propriilor interese economice și comerciale.

Dar, mai cu seamă, desfășurarea crizei economice este cea care agravează în cadrul C.E.E. toate contradicțiile și care face incertă perspectiva unei relansări a Comunității. Președintele Giscard d'Estaing, propunînd întîlnirea la nivel înalt, urmă-

reşte o întărire a puterilor Consiliului ministerial. Propunerea de a se ajunge în Consiliul ministerial al C.E.E., în anumite cazuri, la formarea unor majorităţi, tinde să facă statele „minore" (între care, astăzi, se numără şi Italia) să tragă consecinţele unei voinţe de directorat. Dar Consiliul ministerial este un organ interguvernamental, un instrument diplomatic care ar trebui să realizeze acorduri între reprezentanţii oficiali ai unor state membre. Orice stat îşi păstrează dreptul de a nu aproba o propunere. Numai printr-o transformare democratică a Comunităţii, prin crearea unui parlament ales prin vot universal şi printr-o „comisie" care să fie responsabilă în faţa Parlamentului, se poate concepe introducerea unor norme de funcţionare democratică, pentru a se ajunge grabnic la concluzii comunitare, conform cerinţelor vremii. Astăzi, nici un stat nu poate înstrăina părţi din propria sa suveranitate în favoarea unor organe guvernamentale în care vor precumpăni, în cele din urmă, interesele statelor celor mai puternice.

Nu o nouă întîlnire la nivel înalt este ceea ce-i trebuie Pieţei comune, ci o transformare democratică, spre a deveni o asociere de popoare libere, unite într-o iniţiativă comună. În criza C.E.E. capătă şi mai mare valoare propunerea privind o „constituantă" vest-europeană, la care să participe, alături de Parlamentul Comunităţii, în mod necesar completat şi reînnoit, reprezentanţele forţelor muncitoreşti şi populare (sindicate, asociaţii ţărăneşti, cooperatiste, mişcări de tineret şi femei, organizaţii culturale).

6. **Italia şi Piaţa comună.** În Italia încă nu există conştiinţa, atît de necesară, a gravităţii crizei economice care a cuprins economia occidentală. Crizei monetare, cu modificările repetate ale procentelor de schimb, şi vertiginoasei mişcări a capitalurilor investite pe termen foarte scurt, îi urmează criza bancară (falimentul băncilor). Bursele anticipă, cu puternice prăbuşiri ale cotelor, tendinţele spre o recesiune industrială mai generală. Citind anumite comentarii de la Bruxelles ale unor ziare italiene, se pare că a fost uitată lecţia marxistă privind crizele. Crizele nu sînt rodul unor manevre sau speculaţii ale unor capitalişti izolaţi, ci consecinţa caracterului anarhic al producţiei capitaliste, bazată pe goana după profitul maxim şi a izbucnirii contradicţiilor acumulate în etapa de expansiune ciclică.

Plasarea crizei economice italiene în contextul crizei economice occidentale nu înseamnă atenuarea sau ştergerea responsabilităţilor guvernelor conduse de democraţia creştină şi ale păturilor dominante, care au făcut ca ţara să suporte, în actualele condiţii, consecinţele acestor crize. Lipsa unor reforme de structură, absenţa unei programări şi a unei politici de investiţii, criza agrară şi problema meridională, prezenţa unui puternic şomaj permanent şi a milioanelor de italieni forţaţi la emigrare, exportul fraudulos de capitaluri fac ca Italia să fie mai expusă loviturilor crizei. Criza există, ea înaintează şi este menită să dureze, deoarece indică începutul unei noi perioade „îndelungate", fondată pe un raport diferit de schimburi între ţările industrializate şi ţările în curs de dezvoltare.

jeune afrique

TANANARIVE: POLITICA DE RENOVARE NAŢIONALĂ

Interviu cu Gabriel Ramanantsoa

şeful statului malgaş

— CUM AR FI mai corect să vă spun: domnule general sau domnule preşedinte?

— Conform Constituţiei provizorii a Republicii Malgaşe, constituţie aprobată de 96 la sută din populaţie cu prilejul referendumului de la 8 octombrie 1973, numai trei instituţii au fost păstrate în mod provizoriu : guvernul, Consiliul Superior al Instituţiilor şi Consiliul Naţional Popular de Dezvoltare. Aceeaşi constituţie îmi acordă deplinele puteri pentru conducerea ţării pe timp de cinci ani. Mi-a fost, deci, încredinţat titlul oficial de şef al guvernului, avînd sarcinile şi prerogativele unui şef de stat.

— Vă rugăm, atunci, domnule general, să întocmiţi un bilanţ succint al eforturilor de renovare naţională depuse de guvernul dv.

— Un bilanţ, chiar succint, al eforturilor desfăşurate de noi în sensul renovării naţionale nu este uşor de întocmit, pentru simplul motiv că totul trebuia refăcut şi că această acţiune de lungă durată nu se află decît la începuturile ei. În orice caz, tot ce pot să spun este că ţara şi-a regăsit deplina suveranitate ; libertatea — călcată în picioare în perioada colonială şi neocolonială — a fost reinstalată ; viitorul politic şi economic se află azi în mîinile forţelor naţionale, prin intermediul politicii „fokonolona". Încă din timpuri străvechi, „fokonolona" reprezenta „democraţia mai presus de orice." Nimic durabil şi stabil nu a putut fi realizat în afara acestei politici. Şi, dacă vrem să ne redobîndim autenticitatea şi să cîştigăm marea bătălie a independenţei economice, trebuie să ne bazăm pe „fokonolona", adaptată la situaţia actuală a ţării noastre.

— Care sînt principalele obstacole în calea acestei renovări şi ce strategie adoptaţi pentru a le depăşi?

— Fără îndoială, obstacolele sînt multiple, iar duşmanii renovării naţionale folosesc toate stratagemele în încercarea de a-şi apăra interesele. Poporul este, însă, acum maturizat şi a devenit conştient. El a înţeles că adevărata democraţie, adevărata independenţă economică nu sînt şi nu pot fi opera unei minorităţi. O renovare naţională nu poate fi înfăptuită fără participarea tuturor, guvernul avînd doar misiunea de a ajuta, în măsura posibilităţilor sale, la realizarea obiectivelor prevăzute.

— Credeţi că planul întocmit pe următorii cinci ani va putea fi îndeplinit, în ciuda dificultăţilor de conjunctură, în primul rînd a inflaţiei internaţionale ?

— Planul pe care l-am elaborat este rezultatul colaborării dintre guvern şi popor. El se caracterizează prin grija de a ne bizui, în primul rînd, pe noi înşine şi a fost întocmit ţinîndu-se cont de resursele noastre proprii şi de realităţile concrete, atît interne cît şi internaţionale.

— Există păreri contradictorii în ce priveşte situaţia economică a ţării. Care este realitatea ?

— Pot afirma cu certitudine că economia malgaşă de astăzi nu mai este cea de dinainte de luna mai 1972. Lucrurile s-au schimbat, pentru unii în rău, pentru alţii în bine. Totul depinde de pe ce poziţie priveşti situaţia. Restructurarea economiei îşi urmează inexorabil drumul. Privilegiile celor pe care vechiul sistem economic i-a favorizat în mod scandalos sînt treptat abolite ; în schimb, guvernul îşi concentrează eforturile în direcţia ameliorării condiţiilor de existenţă a marii majorităţi a maselor, în special rurale. O asemenea mutaţie structurală poate, pentru moment, să nu favorizeze dezvoltarea economică. Situaţia economică ar fi putut, bineînţeles, să fie mai bună, dar ţara noastră, în afară de faptul că trebuia să facă faţă răsturnărilor de care am vorbit, suportă consecinţele perturbărilor mondiale, în special ale inflaţiei.

Perspectivele imediate sînt, totuşi, încurajatoare, căci recoltele se anunţă bune, ceea ce va provoca, în cadrul dispoziţiilor luate de guvern, o relansare a economiei.

— În discursul dv. de la ultima conferinţă la nivel înalt a Organizaţiei Unităţii Africane de la Mogadiscio, aţi propus o cooperare economică crescîndă între ţările africane. Cum vedeţi această cooperare în perspectivă imediată, dar şi îndelungată?

— Lumea contemporană se află la ora cooperării economice : cooperare regională, cooperare interregională. Ţările industrializate formează un tot. Ţările vest-europene încearcă să strîngă legăturile între ele pentru a face faţă unor ofensive din afară. Noi, africanii, nu am ajuns la acest stadiu. Este adevărat că aplanarea diferendelor politice, eliberarea teritoriilor de sub jugul colonial şi lupta împotriva a-

partheidului constituiau condiții prealabile, sine qua non, ale unității Africii. A sosit însă timpul, după părerea mea, să depășim acest stadiu, în așa fel încît O.U.A. să nu mai fie redusă doar la o tribună politică, deși nu vreau să minimalizez nici acest aspect.

Țările bogate, invitîndu-ne la masa lor, susțin că ne consideră drept parteneri cu drepturi egale. Să nu ne lăsăm înșelați. Căci, cele cîteva rare avantaje ce ni le acordă nu sînt făcute decît cu prețul demnității și resurselor noastre economice. În ansamblu, economia Africii a rămas încă într-un stadiu înapoiat. Ajutorul pentru dezvoltare, în forma lui actuală, nu este în cele din urmă decît un miraj, căci nu ca urmare a acestui ajutor vom putea trece la demarajul economic. Este timpul ca Africa să devină conștientă de această situație și de necesitatea, vitală pentru ea, de a o depăși. Africa dispune de un potențial enorm. De ea depinde ca, prin organizare, să-și armonizeze eforturile, să facă inventarul resurselor sale și să examineze posibilitățile pentru o cît mai bună folosire a lor.

— Dată fiind poziția geostrategică a țării dv. în Oceanul Indian, ce părere aveți despre conjunctura actuală din această regiune?

— Cînd am cerut, de la tribuna O.N.U., ca Oceanul Indian să devină o zonă a păcii, noi am luat în considerare nu numai interesele țărilor riverane, ci ne-am gîndit la menținerea păcii în lume. Și dacă marile puteri sînt sincere în declarațiile lor privind politica de destindere, nu există nici un motiv ca ele să nu subscrie rezoluției O.N.U. De altfel, exemplul Ciprului ne face să fim și mai fermi în poziția noastră. Tocmai de aceea protestăm cu vehemență împotriva instalării unei baze militare la Diego Garcia.

Politica „în toate direcțiile" pe care o promovăm înseamnă, în optica noastră, o politică de deschidere spre toate țările iubitoare de pace, hotărîte să lupte pentru o lume în care toți să fie liberi și egali. Vom fi întotdeauna fideli acestui principiu, atîta vreme cît suveranitatea noastră nu este pusă în cauză.

Agenția France Presse

CUCERIREA AMAZONIEI

CUCERIREA Amazoniei, această ultimă „mare aventură a timpurilor moderne", va cunoaște, în curînd, un nou și rapid avînt. Guvernul generalului Ernesto Geisel, hotărît să extindă colonizarea nu numai în jurul „agroville-urilor" implantate de-a lungul șoselelor, ci și în marile regiuni de atracție, unde pătrunderea se face pe cale fluvială, a anunțat crearea a 15 centre economice pentru exploatarea resurselor agricole, forestiere și minerale. Giganticul program, denumit „Polamazonia", este pe măsura imensei Amazonii, cu ai săi 4,2 milioane kilometri pătrați, reprezentînd de opt ori suprafața Franței și de 130 de ori pe cea a Belgiei. El va comporta importante investiții din partea statului, care se vor ridica la mai mult de 350 milioane dolari pentru perioada 1974—1977. Sectorul privat a fost chemat, de asemenea, să participe la această mare cucerire, întrucît, așa cum aprecia ministrul brazilian al planului, Joao Paulo dos Reis Velloso, „dezvoltarea Amazoniei doar prin colonizarea oficială ar fi mai dificilă".

Criza mondială a materiilor prime nu este, probabil, străină de noul impuls dat exploatării Amazoniei. Ea va fi, în orice caz, un important catalizator de eforturi : sub jungla adormită sînt ascunși munți de fier, de magneziu, de bauxită și cositor, precum și, probabil, zăcăminte de petrol. Se află aici lemne dure și prețioase, excelente pămînturi pentru creșterea vitelor și un potențial hidroenergetic apreciat la circa 140 milioane kilowați. O bună parte a infrastructurii — în special căile de comunicație — a fost deja amplasată : mii de kilometri de șosele, 126 de aerodromuri și sute de piste de aterizare, în locuri pînă nu de mult complet inaccesibile. Sarcina de îndeplinit, în condiții de multe ori aproape inumane, rămîne gigantică. Drumul parcurs, în ciuda eșecurilor, erorilor și deziluziilor, este la fel.

Multă vreme obiectul unor visuri imposibile, cucerirea Amazoniei a început după anul 1964. Guvernele precedente încercaseră să lărgească frontiera economică a Braziliei, care se oprea la cîteva sute de kilometri de litoral. Prin crearea Brasiliei, acum 14 ani, nu se urmărea atît construirea unei capitale administrative sau a unei „bijuterii în deșert", cît efectuarea unui pas spre cucerirea interiorului.

Marile lucrări pentru „colonizarea" efectivă a Amazoniei au început sub președintele Garrastazu Medici, în urmă cu aproximativ patru ani, prin construirea „Transamazonianului". Această imensă șosea, veritabilă sfidare a imaginației, leagă Atlanticul brazilian de lanțul Anzilor peruani, traversînd 5 400 kilometri de pădure virgină. Ea a fost tăiată într-un timp record, ca și „Cuiaba-Santarem", lungă de 1746 kilometri, care îi este perpendiculară și pe care circulă deja aproximativ 100 de vehicule pe zi. „Perimetricul-nord", un fel de super-transamazonian, care va merge de-a lungul frontierei de nord a țării, este în curs de străpungere și va fi terminat în 1977.

Rămînea, în același timp, să fie populată această imensitate vidă, care nu cuprinde decît o șesime din cei 100 de milioane de brazilieni, inclusiv 100 000 de indieni. Aridul și săracul nord-est al țării, care numără 30 la sută din populație, dar care nu produce decît 12 la sută din venitul național, trebuia să-i furnizeze coloni. De altfel, fostul președinte Medici a anunțat programul său de integrare a Amazoniei după ce, în 1970, a efectuat o călătorie în nord-estul lovit de secetă și a fost impresionat de condițiile de trai ale locuitorilor.

Primele planuri prevedeau deplasarea a 100 000 de familii din această regiune înainte de 1974. Fiecare urma să primească 100 de hectare de pămînt, o căsuță prefabricată, semințe și chiar un salariu pe timp de șase luni, pînă la prima recoltă. Totuși, pînă în prezent, numai 6 000 de familii au fost implantate de către autorități în Amazonia, într-un număr de 30 de „agroville-uri", instalate în jurul cîtorva centre urbane numite „agropolisuri".

Pentru majoritatea acestor coloni, ieri trăind încă în condiții mizerabile, Amazonia va fi fost concretizarea unui vis. Ea le va fi oferit o viață dură, dar profitabilă și plină de promisiuni pentru copiii lor. Pentru alții, aceasta va fi fost un crud Eldorado: prima lor recoltă — bogată, ajutată de humusul favorabil — fusese excelentă, nesperată ; a doua — rea, iar a treia — catastrofală. „De fapt, Amazonia este ca o piele de leopard — explică unul din responsabilii proiectelor pentru construirea de agropolisuri. Pămînturile propice culturilor sînt asemenea petelor și se întîmplă, evident, să nu le descoperim de la bun început. Succesul în această imensitate nu vine fără eșecuri, dar experiența cucerită ne va ajuta să le evităm. Acesta, de altfel, este motivul pentru care am limitat, deocamdată, sosirea colonilor : pentru a proceda la o colonizare mai rațională". „Colonizarea particulară" — care constă în exploatarea proprietăților atingînd mii, dacă nu zeci de mii de hectare — continuă, de asemenea. Ea generează și nedreptăți, pe care însă guvernul se străduiește să le combată și pe care presa braziliană le denunță cu regularitate.

Totuși, cucerirea Amazoniei este o realitate ireversibilă. Ca orice cucerire, ea nu poate fi întreprinsă fără gigantice eforturi. Ajustările necesare vor urma. O mărturie a acestei realități se poate vedea la Manaus : acest port — care a cunoscut „splendoarea cauciucului" la sfîrșitul secolului trecut și unde s-a produs Sarah Bernhard — murea lent ; în urmă cu aproximativ cinci ani, nu mai avea decît 170 000 de locuitori. El numără, în prezent, mai mult de 400 000, iar zgîrie-norii cu aer condiționat desfid interminabilele linii verzi ale pădurii...

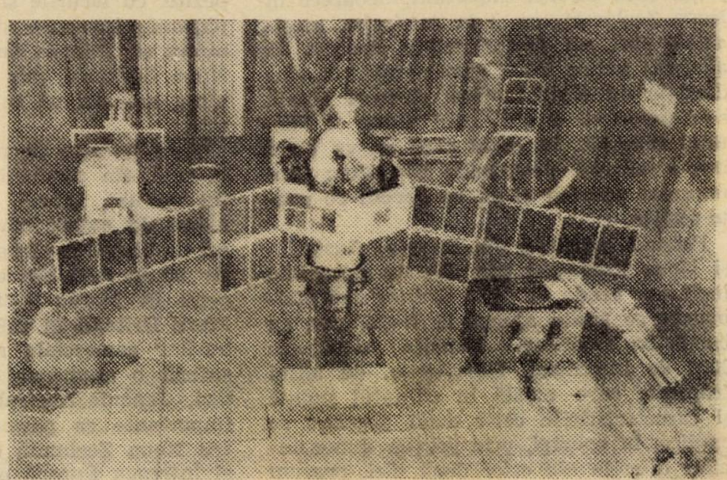

Satelitul vest-european de informații „Symphonia", care va fi lansat, de la Cape Canaveral, la jumătatea lunii decembrie

Die Presse

Unabhängige Zeitung für Österreich

VIENA

NOUL PREMIER NEO-ZEELANDEZ ŞI MOŞTENIREA LUI KIRK

NOUL guvern laburist neo-zeelandez manifestă dorinţa de a asigura o cît mai mare continuitate politică. Succesorul lui Kirk, Wallace Rowling, pînă acum ministru de finanţe, este cel mai tînăr şef de guvern din istoria Noii Zeelande. Ca şi locţiitorul său, Robert Tizard, el face parte din aripa liberală moderată a Partidului laburist.

În politica neo-zeelandeză nu există divergenţe politice ireconciliabile, nici chiar între partidul laburist de guvernămînt şi „naţionalii" din opoziţie. Desemnarea lui Rowling şi Tizard a fost hotărîtă probabil, în primul rînd, în lumina alegerilor care vor avea loc în noiembrie 1975, deoarece ambii sînt politicieni tineri, potrivit criteriilor neo-zeelandeze, şi nefiind, în primul rînd, decît executorii testamentului politic al lui Norman Kirk, liberal progresist. Numai dacă ei vor reuşi să-şi îndeplinească în mod convingător această sarcină, Partidul laburist va avea perspectiva de a cîştiga viitoarele alegeri.

Şi opoziţia a dobîndit, acum cîteva luni, un nou conducător, prin alegerea lui Robert Muldoon în funcţia de lider al fracţiunii parlamentare.

La viitoarea campanie electorală, multe vor depinde de posibilitatea guvernului de a face faţă problemelor economice cele mai urgente — inflaţia în creştere şi deficitul tot mai mare al balanţei comerciale. În această privinţă, poziţia sindicatelor ar putea juca un rol important, deoarece în Noua Zeelandă, ca şi în Australia, sindicatele sînt un factor politic decisiv. În alegerea noilor lideri guvernamentali, sindicatele au ieşit învinse. Aceeaşi soartă s-ar putea să o aibă anul viitor şi Partidul laburist, în cazul cînd se va bizui într-o măsură prea mare pe faima premierului decedat şi nu va dovedi ce poate realiza.

Privind lucrurile din Europa, Australia şi Noua Zeelandă par atît de apropiate încît s-ar crede că de la Sydney sau Melbourne se poate ajunge la Wellington cu bacul. In realitate, distanţa depăşeşte 2000 de kilometri. Deosebirile, de altfel frapante, care există în climatul politic şi caracteristicile celor două popoare se explică, în special, prin prisma dimensiunilor diferite ale celor două ţări, precum şi prin deosebirile de peisaj. Întreaga populaţie a Noii Zeelande este de numai 3 milioane de oameni, adică nu mai mult decît cea a portului australian Sydney. În timp ce întinderi mari din Australia arată ca Vestul sălbatic american şi au atras aventurieri de acelaşi gen, Noua Zeelandă, cu munţii ei cu vîrfuri înzăpezite, cu lacurile şi cursurile de apă, cu păşunile înverzite şi pădurile ei de conifere şi foioase, aminteşte de Europa. Noua Zeelandă este o ţară de ţărani, iar viaţa are aici un aspect rural şi de oraş mic.

Ţara trăieşte în proporţie de peste 90 la sută din producţia agrară, din exportul de unt, brînză, alte produse lactate, carne de ovine, bovine şi lînă. Pînă la cel de-al doilea război mondial, aproximativ 90 la sută din exporturile sale mergeau în Marea Britanie. După intrarea Marii Britanii în C.E.E., structura schimburilor comerciale ale Noii Zeelande a suferit o asemenea schimbare, încît, astăzi, Japonia, Australia şi S.U.A. sînt mai importante ca parteneri comerciali pentru Noua Zeelandă decît Marea Britanie şi întreaga Europă occidentală la un loc.

Noii Zeelande îi lipsesc premisele unei restructurări fundamentale a economiei sale după exemplul Australiei, deoarece ea nu dispune de bogăţii importante ale subsolului. S-a început în această ţară dezvoltarea unei industrii de produse finite şi semifinite, dar, probabil că timp de mulţi ani încă, ea va continua să depindă în special de producţia sa agricolă. În căutarea de noi pieţe, fostul premier Norman Kirk s-a străduit să stabilească relaţii mai strînse cu ţările vecine din Asia, inclusiv Republica Populară Chineză şi alte ţări socialiste. Kirk a fost primul şef de guvern neo-zeelandez care a iniţiat o politică externă în mare măsură independentă de Marea Britanie şi S.U.A. Kirk a întreţinut relaţii speciale cu numeroasele popoare din insulele regiunii Pacificului şi a protestat cu tărie împotriva experienţelor nucleare franceze din Pacificul de sud. Chiar dacă, anul viitor, va avea loc o schimbare de guvern, succesorii lui Kirk nu vor avea altă posibilitate decît să meargă mai departe pe această nouă linie de politică externă.

Hans Walter Berg

PROFIL

ABDEL AZIZ HEGAZI

primul ministru al Republicii Arabe Egipt

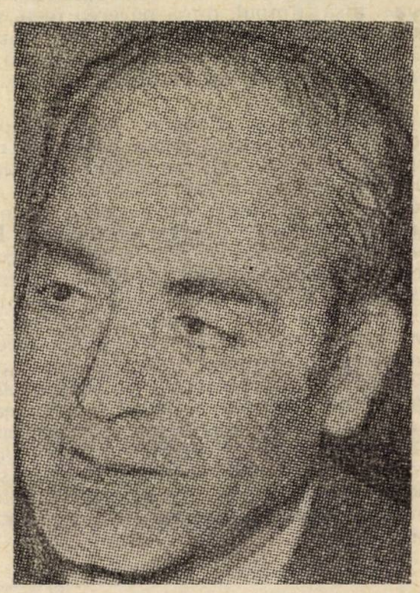

După ce a deţinut pentru un timp (începînd din martie 1973) şi funcţia de premier, preşedintele Anwar El Sadat a desemnat, la 25 septembrie a.c., pe Abdel Aziz Hegazi în funcţia de prim-ministru al guvernului egiptean.

În vîrstă de 52 de ani, noul premier egiptean este licenţiat al Facultăţii de Comerţ din Cairo, care formează experţi economici şi contabili. La încheierea studiilor de la Cairo, a urmat cursurile Universităţii din Birmingham, unde a susţinut o teză privind filozofia controlului conturilor. Hegazi a fost apoi, timp de mai mulţi ani, profesor de contabilitate publică la Facultatea de Comerţ din Cairo. Era decan al acestei facultăţi cînd, în martie 1968, Gamal Abdel Nasser i-a încredinţat funcţia de ministru al finanţelor, pe care a ocupat-o pînă în martie 1973. La acea dată, preşedintele Sadat l-a numit vicepremier în cabinetul egiptean, pentru ca, un an mai tîrziu (aprilie 1974), să-l desemneze prim-vicepremier, însărcinat cu problemele economice, financiare şi de comerţ exterior.

În scrisoarea adresată lui Hegazi, prin care-i anunţa noua funcţie de premier, preşedintele Sadat preciza că i-a încredinţat acest post „pentru ca puterea executivă să-şi găsească locul firesc şi să-şi asume responsabilitatea, după exemplul tuturor celorlalte instituţii constituţionale". Sarcina guvernului în etapa actuală, sublinia şeful statului, este de a-şi concentra eforturile pentru executarea planului economic de dezvoltare pe termen scurt (care se va încheia la sfîrşitul anului 1975) şi pregătirea unui plan cincinal de dezvoltare, aplicabil începînd din 1976. El va trebui să se inspire din Documentul din octombrie, aprobat prin referendum — arăta preşedintele Sadat — care trasează direcţiile de acţiune pentru progresul ţării, „prin aplicarea unei politici de deschidere în vederea eliberării energiilor creatoare ale naţiunii şi instaurării unui climat de încredere între toate părţile care colaborează cu noi".

31 de guverne italiene

Şerban Moldor, Bucureşti. Vă prezentăm lista celor 31 de guverne italiene care s-au succedat de la 2 iunie 1946, data referendumului în urma căruia a fost proclamată Republica Italia. Dacă am include — aşa cum o fac unele surse — şi **guvernul Parri** (21 iunie 1945 — 24 noiembrie 1945), care a funcţionat fără legislatură, dat fiind că Parlamentul fusese dizolvat în 1943, puterea legislativă exercitîndu-se prin decrete, numărul guvernelor italiene ar fi de 32 (în paranteză partidele componente ale coaliţiilor guvernamentale) :

— **Primul guvern De Gasperi** (Democraţia Creştină — D.C., Partidul Comunist Italian — P.C.I., Partidul Socialist Italian — P.S.I., Partidul Liberal Italian — P.L.I.) : 10 decembrie 1945 — 1 iulie 1946; **al doilea guvern De Gasperi** (D.C., P.C.I., P.S.I., Partidul Republican Italian — P.R.I.) : 13 iulie 1946 — 19 ianuarie 1947 ; **al treilea guvern De Gasperi,** tripartit (D.C., P.S.I., P.C.I.) : 2 februarie 1947 — 13 mai 1947) ; **al patrulea guvern De Gasperi** (D.C., P.L.I., Partidul Socialist al Muncitorilor — P.S.L.I., P.R.I.) : 31 mai 1947 — 12 mai 1948 ; **al cincilea guvern De Gasperi** (D.C., P.S.L.I., P.L.I., P.R.I.) : 23 mai 1948 — 14 ianuarie 1950 ; **al şaselea guvern De Gasperi** (D.C., P.S.L.I., P.R.I.) : 27 ianuarie 1950 — 19 iulie 1951 ; **al şaptelea guvern De Gasperi,** bicolor (D.C., P.R.I.) : 26 iulie 1951 — 29 iunie 1953 ; **al optulea guvern De Gasperi,** monocolor (D.C.) : 16 iulie 1953 — 28 iulie 1953 ; **guvernul Pella,** monocolor (D.C.) : 17 august 1953 — 12 ianuarie 1954 ; **primul guvern Fanfani,** monocolor (D.C.) : 18 ianuarie 1954 — 30 ianuarie 1954 ; **guvernul Scelba,** coaliţie (D.C., Partidul Social Democrat Italian — P.S.D.I., P.L.I., cu sprijinul extern al P.R.I.) : 10 februarie 1954 — 22 iunie 1955 ; **primul guvern Segni** (D.C., P.S.D.I., P.L.I.) : 6 iulie 1955 — 6 mai 1957 ; **guvernul Zoli,** monocolor (D.C.) : 19 mai 1957 — 19 iunie 1958 ; **al doilea guvern Fanfani,** bicolor (D.C., P.S.D.I.) : 1 iulie 1958 — 26 ianuarie 1959 ; **al doilea guvern Segni,** monocolor (D.C., cu sprijinul exterior al dreptei) : 15 februarie 1959 — 25 februarie 1960 ; **guvernul Tambroni,** monocolor (D.C.), cu sprijinul exterior al Mişcării Sociale Italiene (M.S.I.), partid neofascist : 24 martie 1960 — 19 iulie 1960 ; **al treilea guvern Fanfani,** monocolor (D.C., cu sprijinul P.S.D.I., P.L.I., P.R.I.) : 26 iulie 1960 — 2 februarie 1962 ; **al patrulea guvern Fanfani,** tripartit (D.C., P.S.D.I., P.R.I., cu sprijinul exterior al P.S.I.) : 21 februarie 1962 — 6 mai 1963 ; **primul guvern Leone,** monocolor (D.C.) : 21 iunie 1963 — 5 noiembrie 1963 ; **primul guvern Moro,** cvadripartit de centru-stînga (D.C., P.S.I., P.S.D.I., P.R.I.) : 4 decembrie 1963 — 26 iunie 1964 ; **al doilea guvern Moro,** cvadripartit de centru-stînga (D.C., P.S.I., P.S.D.I., P.R.I.) : 22 iulie 1964 — 21 ianuarie 1966 ; **al treilea guvern Moro,** cvadripartit de centru-stînga : 23 februarie 1966 — 5 iunie 1968 ; **al doilea guvern Leone,** monocolor (D.C.), „de aşteptare" : 24 iunie 1968 — 19 noiembrie 1968 ; **primul guvern Rumor,** tripartit, de centru-stînga (D.C., P.S.I., P.R.I.) : 12 decembrie 1968 — 5 iulie 1969 ; **al doilea guvern Rumor,** monocolor (D.C.) : 5 august 1969 — 7 februarie 1970 ; **al treilea guvern Rumor,** cvadripartit de centru-stînga : 27 martie 1970 — 6 iunie 1970 ; **guvernul Colombo,** cvadripartit de centru-stînga : 6 august 1970 — 15 ianuarie 1972 ; **primul guvern Andreotti,** monocolor (D.C.) : 17 februarie 1972 — 26 februarie 1972 ; **al doilea guvern Andreotti,** de centru-dreapta (D.C., Partidul Socialist Democratic Italian — P.S.D.I., P.L.I., cu sprijinul exterior al P.R.I.) : 26 iunie 1972 — 12 iunie 1973 ; **al patrulea guvern Rumor,** cvadripartit de centru-stînga (D.C., P.S.I., P.S.D.I., P.R.I.) : 8 iulie 1973 — 2 martie 1974 ; **al cincilea guvern Rumor,** cvadripartit, de centru-stînga, cu sprijinul exterior al P.R.I. : 14 martie 1974 — 3 octombrie 1974. Vă amintim că, la 10 iunie 1974, premierul Rumor şi-a prezentat demisia, care, însă, i-a fost respinsă de preşedintele Leone. Aşadar, ultima demisie a lui Mariano Rumor, de la 3 octombrie, este cea de a şasea demisie în calitatea sa de prim-ministru.

Noua constituţie tailandeză

V. Ionescu, Cîmpulung. Cu 280 voturi pentru şi 6 împotrivă, Adunarea Naţională Tailandeză a adoptat, la începutul acestei luni, o nouă constituţie, al cărei proiect îi fusese prezentat de guvern. Evenimentul s-a desfăşurat, în general, fără incidentele pe care unii comentatori le-au prevestit atunci cînd au înregistrat refuzul parlamentarilor de a acorda drept de vot tinerilor de 18 ani — revendicare a studenţimii din Bangkok. Procesul de redactare a noii constituţii a început îndată după evenimentele din octombrie 1973, cînd puternica agitaţie a studenţilor, cărora li s-au alăturat şi alte pături sociale nemulţumite, a dus la răsturnarea regimului de dictatură militară. Ea cuprinde 238 de articole, fiind cea mai lungă constituţie dintre cele opt pe care Tailanda le-a cunoscut după 1932, anul înlăturării monarhiei absolute şi instaurării unui regim parlamentar. Noua constituţie limitează atribuţiile puterii executive, sporindu-le pe cele ale regelui şi ale puterii legislative şi confirmă independenţa puterii judiciare. Ea prevede existenţa unei Camere a deputaţilor, aleasă prin vot universal, şi a unui Senat, desemnat de rege. Este suprimat articolul din vechea constituţie care acorda depline puteri prim-miniştrilor şi permitea „legalizarea" loviturilor de stat militare. Potrivit noii ordini constituţionale, guvernul este responsabil în faţa Adunării Naţionale. Printre noile atribuţii ale regelui figurează desemnarea senatorilor şi dreptul de a proclama legea marţială în ţară, pe o perioadă de 30 de zile ; prelungirea peste această dată va fi supusă votului Adunării Naţionale. S-a hotărît, totodată, organizarea de alegeri legislative în luna februarie 1975.

G. Popescu, şantierul 72 C.F. Motru, jud. Gorj, doreşte să cumpere nr. 35 a.c. al revistei noastre sau să-l schimbe cu nr. 23 a.c.

L. Stoiculescu, Rm. Vîlcea. Oraşul Kuneitra este capitala regiunii din sud-vestul Siriei şi este situat la o distanţă de 67 km depărtare de Damasc. Kuneitra a reintrat sub administraţia siriană la 25 iunie 1974, cînd s-a încheiat a patra şi ultima fază a acordului de dezangajare, semnat la 31 mai de către reprezentanţi militari ai Siriei şi Israelului. Oraşul a suferit mult de pe urma conflictelor din Orientul Apropiat din iunie 1967 şi octombrie 1973. **Fotografiile** alăturate înfăţişează Kuneitra înainte de 1967 şi după eliberarea lui, în iunie anul curent.

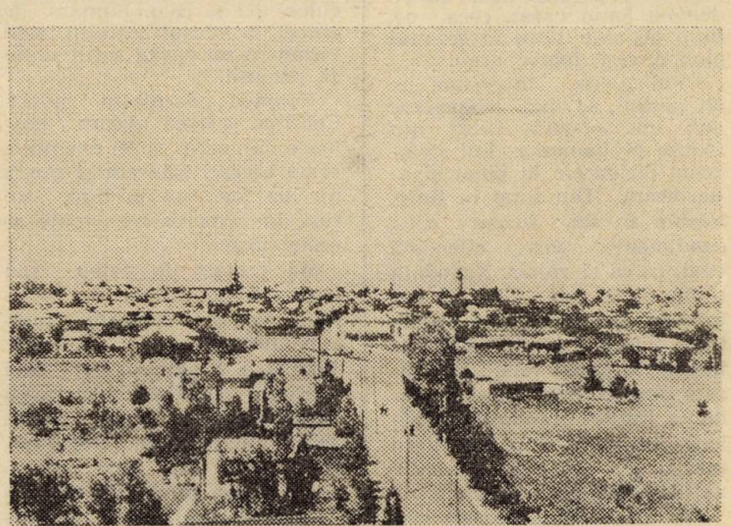

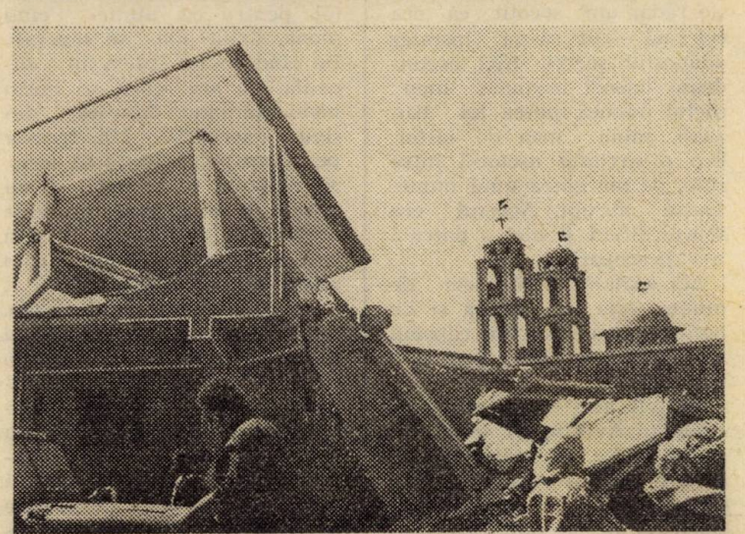

POSTA REDACTIEI

Onoda (V)

I. Vlad, Tîrgoviște ; Ștefan Brancu, com. Remetea Mare, jud. Timiș ; Gh. Lăiu, Piatra Neamț.

Cînd s-au terminat bateriile, am găsit altele aruncate de cei care ne căutau. Strîngeam chiar și mucurile țigărilor.

Pentru a mă menține în formă, trebuia să fiu atent la hrană. Găseam din abundență nuci de cocos, pe care le strîngeam de pe jos, pentru a nu atrage atenția. Din ele puteam scoate și ulei. Insula era bogată în cartofi dulci, ignname, fructe de manghier. Prindeam găini sălbatice sau porci sălbatici. O dată, am gustat chiar dintr-o șopîrlă. Am revenit, apoi, la regimul de bază : banane și carne de «carabao» pe care îi tăiam în bucăți cît mai mici datorită durității. Niciodată pește, pentru că era imposibil să ne apropiem de plajă.

Pentru a nu fi reperați, făceam focul doar dimineața, înainte ca sătenii să se trezească, ori seara. Îl aprindeam în zece secunde, printr-un sistem propriu. Pentru a nu face zgomot, puneam o piacă metalică sub cratițe. În plus, trebuia să veghez să avem întotdeauna lemn uscat, ceea ce, timp de șase luni, în sezonul ploilor, era foarte greu.

Cînd ploua, încercam, pe cît posibil, să mă adăpostesc sub un acoperiș făcut din frunze de bananier. Îmi strîngeam picioarele la piept și adormeam. Din timp în timp, intram în sat : furam orez, condimente, sare, cîteodată ceai, cafea și zahăr. Niciodată n-am lăsat urme care să mă trădeze. De aceea, nici n-am ținut vreun jurnal. Totul era înscris în capul meu : estimasem dimensiunile bazei de radar a insulei, numărul clădirilor, efectivele ; după ce m-am predat, am constatat că observațiile mele erau exacte.

De altfel, lîngă această stație radar am socotit că era cel mai sigur să-mi instalez adăpostul secret. Aici ascundeam uneori tezaurul meu : inelul mamei, pușca lui Kozuka, sabia mea de ofițer. Era o cavitate ascunsă între tufe, pe marginea unui munte foarte abrupt. Accesul era foarte dificil și nici o patrulă n-a descoperit-o.

Mă spălam în rîulețele de munte. Apa îmi servea și de oglindă (sau foloseam capacul unei cutii șlefuite) pentru a mă rade.

În toți acești ani, m-am și echipat. Aveam, în total, cel puțin 60 kg de material pe care îl adăposteam, împreună cu munițiile, în aproximativ douăzeci de ascunzători. Dispuneam de aproximativ 600 de cartușe și 5 grenade de mînă. Pentru a le conserva, puneam cartușele în cutii de bere cu ulei de copra. Le ascundeam atît de bine, încît uneori nu mai știam nici eu unde sînt.

Dacă am criticat, la întoarcerea mea în Japonia, poluarea și risipa, pe Lubang, se înțelege, nu mă plîngeam și vînam deșeurile. Am recuperat cutii mari, americane, care îmi serveau drept găleți ; cu foarfecele mele, ață, ace, am confecționat și peticit pînză groasă de cînepă. Adăugam buzunare secrete pentru lentilă (pe care o foloseam la aprinsul focului) și pentru cuțit. Mi-am făcut un sac de dormit, un impermeabil din material plastic cu glugă, mănuși cu degetele tăiate care îmi permiteau să nu scap pușca (devenea alunecoasă cînd ploua) și să trag mai repede. Am făcut chiar și tocuri pentru armele mele și, dintr-o bucată de pînză, un cort. Rănița mea — o plasă de pescuit în care băgam tot ce îmi era necesar, aproximativ 40 de kilograme.

Fumam — singura plăcere. Am scobit un bambus și l-am transformat într-un fel de pipă în care îndesam mucurile culese ici și colo. Fumam, de obicei, la apusul soarelui, cînd visam să-mi revăd satul natal și părinții.

Noaptea dormeam puțin. Cel mai adesea aveam coșmare, în care, spre exemplu, eram atacat, trăgeam și pușca nu lua foc. Interpretam, totuși, în favoarea mea toate aceste vise.

Mă sculam de patru sau cinci ori pe noapte. La o adică, nici nu dormeam, moțăiam numai, sau vegheam. Pentru a fi gata să fac față oricărei surprize, dormeam mereu pe panta unei coline sau a muntelui. În felul acesta, vedeam mai ușor pericolul și eram repede în picioare. Era și mai practic, de altfel, pentru că, atunci cînd ploua, toată apa se scurgea. De cînd m-am întors în Japonia, nu am reușit să dorm niciodată bine, datorită, desigur, enervării. Mă trezesc pe la ora patru, încep să scriu, să răspund la scrisori, să-mi pregătesc programul din ziua respectivă, să mă plimb prin livadă. Dorm, în total, cam patru ore pe noapte.

La 20 februarie anul acesta, am fost intrigat de venirile și plecările unui tînăr. Într-o seară, l-am abordat strigîndu-i : «Ohe !» Era pe cale să-și pregătească masa și s-a ridicat de îndată. Dacă, în acel moment, ar fi încercat să pună mîna pe orice lucru care ar fi putut deveni armă, l-aș fi împușcat. L-au salvat șosetele sale care, în același timp, m-au salvat pe mine. Cea mai mare parte din oamenii de pe Lubang nu le poartă niciodată.

Tînărul era Suzuki Norio, plecat în căutarea mea. «Nu eram prea liniștit, mi-a mărturisit Suzuki. Locuitorii din Lubang mi-au făcut o stranie descriere, numindu-vă Păr Lung, poate datorită frunzelor pe care le puneați pe cașchetă pentru a vă camufla».

L-am găsit îndată simpatic și curajos. Am discutat toată noaptea. A insistat să vin cu el. I-am răspuns : «Desigur, vreau să-mi revăd țara și părinții, dar, dacă vreți să ies din munte, aduceți-mi-l pe superiorul meu direct, maiorul Tanigushi. Numai ordinul pe care mi-l va da, personal, mă va face să depun armele, chiar dacă polițiștii mă așteaptă și vor să mă ucidă. Dacă e posibil, scrieți-mi și puneți-mi scrisoarea în această cutie". Misiunile de căutare răspîndiseră numeroase cutii de scrisori pe insulă, pentru ca noi să depunem mesajele pentru familiile noastre. N-au fost, însă, niciodată folosite. O singură dată am pus la o asemenea cutie un waka (poem) pentru fratele meu.

Cîteva zile mai tîrziu, am găsit, într-adevăr, un mesaj de la Suzuki și atunci, așa cum am promis, am părăsit muntele și jungla.

La 10 februarie, cu echipamentul și armele mele, am luat poziția de drepți și am ascultat ordinul superiorului meu. Îmi oferise înainte un cadou prețios pentru un soldat în timp de război — un pachet de țigări.

Am calculat, mai tîrziu, că izolarea mea a durat 29 de ani, 7 luni și 9 zile, după ordinul de încetare a focului.

Am recuperat apoi materialul și munițiile ascunse, cît și «tezaurul» meu. Apoi, au urmat prima mea masă ca lumea, primul pahar de alcool, primul costum, prima noapte într-un pat, după treizeci de ani.

Președintele Marcos, cît și generalul Rancudo, comandantul forțelor aeriene, mi-au restituit sabia. M-a mișcat acest gest, la fel și prietenia tuturor filipinezilor care m-au numit "cetățean de onoare al insulei Lubang". Mă voi întoarce acolo în vacanță". **În fotografie:** Onoda la „mormîntul" său.

Mihai Chiciu, Sinaia; Gheorghe Breharu, Gherla. Vă mulțumim pentru observație. Aveți dreptate, în numărul amintit s-a strecurat o greșeală : Río Muni este partea continentală a fostei Guinee spaniole, astăzi Guineea Ecuatorială. În ceea ce privește numărul locuitorilor nu era nici o greșeală, întrucît era rezultatul unui recensămînt anterior celui din 1966. Fernando Po se cheamă astăzi Macias Nguema. Răspunsul acesta se adresează și cititorului **Georges Chihaia, Botoșani,** de la care așteptăm materialele promise.

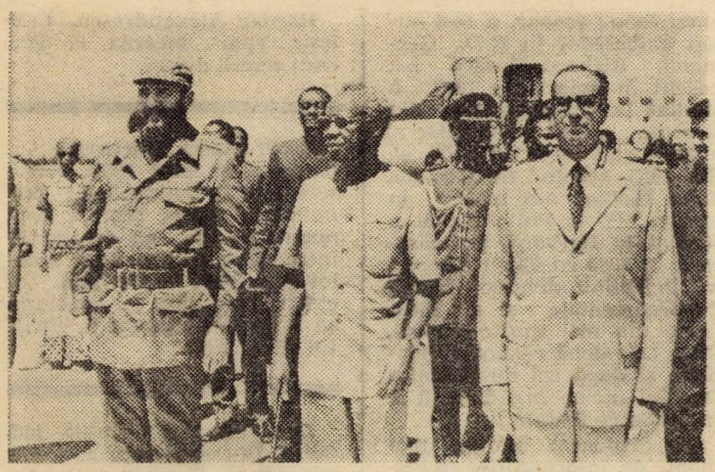

D. Alexandrescu. București. Vizita oficială a președintelui Tanzaniei, Julius Nyerere, în Cuba a avut loc în ultima parte a lunii septembrie. **În fotografia** pe care o publicăm mai sus : Fidel Castro, Julius Nyerere și Oswaldo Dorticos pe aeroportul din Havana, la sosirea oaspetelui în Cuba.

Nic. Vlădeiu. București. La sfîrșitul lunii septembrie și începutul lunii octombrie, Șahinșahul Iranului a făcut o călătorie în unele state din Asia. Despre întrevederile din India revista noastră a scris în nr. 42. **Fotografia** pe care o publicăm alăturat reprezintă o imagine din timpul vizitei în Indonezia : schimb de daruri între Șahinșahul Iranului și împărăteasa Farah și președintele Suharto cu soția.

Canalul Suez

Gheorghe Litzica. București. Este vorba, într-adevăr, de trecerea unor vase cu un tonaj de 70 000 de tone, nu de 700 000. După cum a anunțat, recent, ziarul egiptean „Al Ahram", operațiunile de deblocare și deminare a Canalului Suez vor lua sfîrșit în martie 1975. Vă oferim, în continuare, detalii în legătură cu consecințele închiderii acestei căi de navigație și, implicit, avantajele redeschiderii ei.

Odată cu închiderea Canalului Suez — 1967 — a dispărut scurtarea importantă a drumului oferită navelor care opreau între porturile Mării Roșii, Mării Omanului, Golfului Bengal din sud-estul asiatic și din Extremul Orient și porturile situate pe coasta răsăriteană a Americii de Nord, în Europa, în Africa de nord și în Orientul Apropiat. De circa șapte ani, nemaiputînd traversa Canalul, navele au fost nevoite să meargă pe ruta Africii, prelungindu-și parcursul lor. Spre exemplu, amintim că traseul Bombay-Odesa prin Canalul Suez era mai scurt cu două treimi, cel dintre Tokio și Rotterdam cu un sfert. În unele cazuri, Canalul a avut o funcție de neînlocuit în dezvoltarea schimburilor dintre regiunile situate la est și vest de Suez, în timp ce creșterea volumului încărcăturilor de toate felurile care îl traversau era egală cu cea a traficului maritim mondial. Cele 73 de milioane de tone din 1950 au crescut la 169 după 10 ani și la 242 milioane în 1966, ultimul an de utilizare completă a Canalului. Valoarea acestei ultime cifre capătă poate o mai mare importanță dacă se ține seama de faptul că ea a reprezentat circa 14 la sută din traficul maritim mondial înregistrat în acel an. Consecințele imediate ale paralizării Canalului Suez au fost, așadar, o puternică majorare a costurilor transporturilor și o vastă perturbare a traficului, îndeosebi al petrolului și al comerțului de import și export al țărilor din Africa răsăriteană, din Asia meridională și din sud-estul asiatic. Dar nu mai puțin grave au fost și repercusiunile din celelalte sectoare. De exemplu, produsele de export către piețele tradiționale și-au pierdut caracterul lor concurențial și importurile au devenit mai scumpe. Cele care au plătit cheltuielile majorate ale acestei dezorganizări a comerțului au fost țările slab dezvoltate din regiunile menționate care, lovite adesea în activități vitale (de pildă, cultura bananelor în Somalia) au suferit lovituri grele în ce privește dezvoltarea lor economică, fără a avea posibilitățile de recuperare pe care le au, fără îndoială, țările industrializate. Dar nici acestea din urmă nu au fost cruțate. De exemplu, se calculează că închiderea Canalului Suez a provocat balanței de plăți a Marii Britanii o pierdere de 20 milioane de lire sterline pe lună în perioada imediat următoare lunii iunie 1967.

Există și alte perturbări economice importante care decurg din blocarea acestei căi de apă : o parte din petrolul provenit din Orientul Apropiat a fost înlocuit de cel produs în Africa de nord și în Africa occidentală ; paralizarea Canalului Suez a determinat construirea de conducte de petrol, mai mult sau mai puțin paralele cu el, pentru transportarea petrolului din Orientul Apropiat la capetele terminus din Mediterana : activitatea porturilor situate în vecinătatea Canalului Suez, ca Aden, Djibuti, Port-Sudan și în Mediterana (în primul rînd Triest) a suferit o puternică scădere, în timp ce de noua situație au beneficiat porturile situate de-a lungul rutei pe la Capul Bunei Speranțe : o lovitură dură au primit-o serviciile de linie și pasageri dintre Mediterana, Africa orientală, Asia meridională și de sud-est și Oceania. În cifre, pierderile provocate economiei mondiale de închiderea Canalului Suez și efectele secundare au fost apreciate, într-un studiu U.N.C.T.A.D. (Conferința Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare), publicat anul trecut, la șapte miliarde dolari în perioada cuprinsă între cel de-al doilea semestru al anului 1967 și sfîrșitul anului 1971.

Maricica Sandu. Rîmniceni — Vrancea. Vom avea în vedere propunerea dv. de a publica informații noi în legătură cu starea sănătății fostului președinte Richard Nixon. După cum ați putut constata, și în nr. 42, subiectul a fost cuprins de revista noastră (rubrica „1 000 + 1"). În ceea ce privește cealaltă întrebare, nu dispunem de datele suplimentare solicitate ale lucrărilor conferinței despre care ne scrieți.

Împrumuturile Băncii Mondiale

Ileana Donos. București. Raportul anual, publicat la 16 septembrie a.c., demonstrează că, în anul fiscal 1973-1974, șaisprezece țări au beneficiat de 2/3 din împrumuturile distribuite de Banca Mondială. Conform datelor publicate, din cele 4,3 miliarde dolari acordate de Bancă și filiala sa — Asociația internațională pentru dezvoltare (A.I.D.) — 2,9 miliarde au fost atribuite la 16 state, ale căror populații, însumate, reprezintă 1,1 miliarde locuitori, printre care India (442 milioane), Mexic (309 milioane), Iran (265 milioane), Brazilia (242 milioane), Turcia (228 milioane), Filipine (165 milioane), Algeria (157,5 milioane), Tailanda (149 milioane), Maroc (136 milioane), Indonezia (132 milioane), Iugoslavia (128 milioane), Malayezia (123,5 milioane), Zambia (115 milioane), Pakistan (111 milioane). Restul împrumuturilor, adică 1,4 miliarde, a fost împărțit între 58 de state, reprezentînd 715 milioane locuitori. Geografic, Asia a beneficiat de 31,5 la sută din împrumuturi, Africa de 24,9 la sută, America Latină de 21,4 la sută, Europa de 12 la sută, Orientul Apropiat de 10 la sută. Comparativ, în ultimii ani, împrumuturile acordate statelor de pe continentul african au crescut sensibil față de cele ale Americii Latine și Asiei.

POSTA REDACTIEI

Vladimir Oancea, Braşov. Se ştie că Republica Filipine a hotărît, la începutul acestei luni, să stabilească relaţii diplomatice cu R. P. Chineză şi U.R.S.S. Anterior acestei hotărîri, soţia preşedintelui Ferdinand Marcos a făcut o vizită în R. P. Chineză, purtînd un mesaj al soţului ei către conducătorii chinezi. De la întîlnirea cu preşedintele Mao Tzedun vă oferim această **fotografie,** transmisă de agenţia China Nouă.

Betty Ford

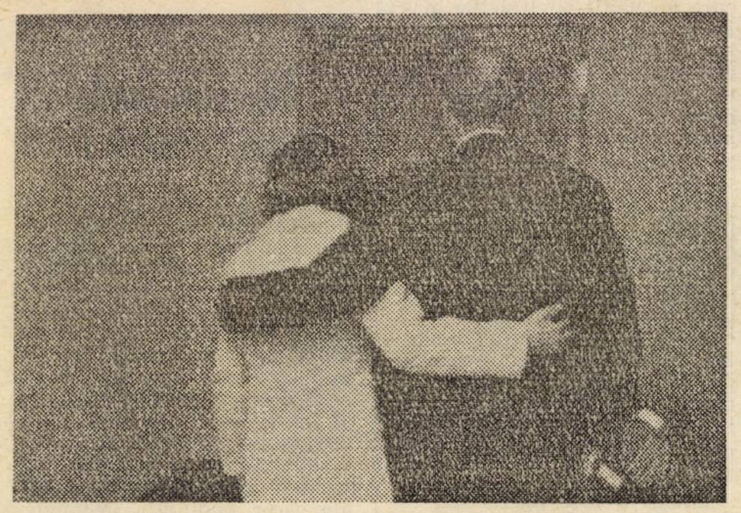

Adriana Mironescu, Bucureşti. Soţia preşedintelui Statelor Unite, Betty Ford, operată de o tumoare malignă, a părăsit clinica şi se află în convalescenţă. Betty (Elisabeth) Ford are 56 de ani, a studiat dansul modern în Vermont şi a făcut parte din trupa „Martha Graham" din New York. Revenită la Grand Rapids (oraşul actualului soţ), a deschis o şcoală de dans. Cu Gerald Ford s-a căsătorit în 1948. Au patru copii : Michael (24 de ani), John (22 de ani), Steve (18 ani) şi Susan (17 ani). În zilele în care soţia sa a suferit operaţia chirurgicală şi s-a aflat în spital, preşedintele Ford şi-a redus activităţile publice şi a fost înlocuit de vicepreşedintele Nelson Rockefeller într-un turneu de trei zile în statele din vestul american. În **fotografie :** preşedintele Ford şi soţia, într-un hol al spitalului Bethesda, la o săptămînă după operaţie.

Sergiu Tofan, Galaţi. Vă mulţumim pentru scrisoarea trimisă. Vă prezentăm datele solicitate în legătură cu ceilalţi membri ai „Comisiei Warren", în afara lui Earl Warren, Gerald Ford şi Allen Dulles, despre care am scris pe larg. **Thomas Hale Boggs** s-a născut în februarie 1915 la Long Beach, a studiat în New Orleans, s-a căsătorit cu Corinne Claiborne în 1938 ; avocat, a intrat în Camera Reprezentanţilor în 1941 ; a făcut parte din mai multe comisii parlamentare. **John Sherman Cooper** s-a născut în august 1901, la Somerset, Kentucky, a studiat la universităţile Yale, Harvard şi Kentucky ; s-a căsătorit în 1955 cu Lorraine R. Shevlin ; a fost senator de Kentucky între 1946-48 şi 1952-54, delegat al S.U.A. la O.N.U. între 1949-51, ambasador în India şi Nepal în 1955-56, din nou senator de Kentucky din 1956 ; membru al mai multor comisii americane ; recent, a fost numit ambasador în R.D. Germană. **Richard Russell** s-a născut în noiembrie 1897, a studiat la Universitatea din Georgia ; a fost guvernator al acestui stat între 1931-33 şi, din 1933, senator de Georgia. **John McCloy** s-a născut în martie 1895 la Philadelphia, a studiat la Harvard, s-a căsătorit în 1930 cu Ellen Zinsser; a îndeplinit diverse funcţii guvernamentale şi a făcut parte din mai multe comisii, între cele două războaie mondiale şi după cel de-al doilea (spaţiul nu ne îngăduie să le înşiruim pe toate).

Nu dispunem, pentru moment, de informaţiile solicitate în legătură cu Lee Rankin.

Dinu Olteanu, Craiova. Între Islanda şi Statele Unite a fost încheiat, la 26 septembrie, un acord prin care forţele americane menţin baza de la Keflavik. În jurul menţinerii acestei baze au avut loc vii controverse în ultimii trei ani. Acordul a fost semnat de Einar Augustsson, ministrul de externe islandez, şi Joseph Sisco, secretar de stat adjunct al S.U.A. Se reduce personalul american al bazei de la 3 300 la 2 900 de persoane. Cele 400 de persoane atinse de reducere vor fi, progresiv, înlocuite cu personal tehnic şi administrativ islandez. Altă stipulaţie : toţi militarii americani vor trebui să locuiască la bază.

Aurel Iliescu, Bucureşti. După cum aţi putut constata, am răspuns tuturor scrisorilor dv., chiar dacă nu şi tuturor întrebărilor, unele dintre ele necesitînd fie un spaţiu amplu, de care nu dispunem în cadrul acestei rubrici, fie o vreme mai îndelungată de documentare. De multe ori se întîmplă ca unor asemenea întrebări să le răspundă, indirect, fie articole publicate în cuprinsul revistei şi semnate de redactorii revistei, fie articole reproduse la rubrica „Puncte de vedere". În acele cazuri, se înţelege că nu mai revenim. În ceea ce priveşte manevrele din Ungaria (cf. rubrica „1 000 + 1" din nr. 40), vă sugerăm să vă adresaţi revistei „Viaţa militară".

Stelian Gh. Pioaru, com. Băileşti, satul Poeniţa, jud. Argeş. 1. Arhiepiscopul Makarios îndeplineşte ambele funcţii despre care ne întrebaţi.

2. În legătură cu prima întrebare, vă sugerăm să vă adresaţi revistei „Tribuna României".

Bogdan Alexandrescu, Craiova. Vom încerca să dăm curs cererii dv.

Lazăr Tinică, Bucureşti. Am publicat, în anul 1973, datele solicitate în legătură cu criminalul nazist Martin Bormann. Se ştie că cercetările întreprinse asupra unui schelet descoperit în Berlinul occidental au dus la concluzia că Bormann a murit la sfîrşitul războiului.

Dan Petrache, Corabia, jud. Olt. 1. În cadrul rubricii „Profil" din nr. 42 am publicat informaţiile solicitate în legătură cu actualul preşedinte al Portugaliei.

2. În afară de statele despre care revista noastră a scris, n-au mai fost efectuate în ultimul timp experienţe nucleare.

Ilie Călugăr, Bistriţa. Familia Kennedy locuieşte tot la Hyannisport. Evident, după ce s-a recăsătorit, Jackie a părăsit acest loc, unde a revenit, totuşi, uneori (vezi „Memoriile" doamnei Rose Kennedy, publicate de revista noastră în nr. 13—21 a.c.).

Ion Tulic, bulevardul Păcii, nr. 46—50, bloc 2, et. 1, ap. 13, tel. 46.20.12, Bucureşti, sector 7, cedează colecţia revistei „Lumea" de la apariţie pînă la sfîrşitul anului 1971, precum şi diferite numere din anii 1972—1974.

LUMEA

Redactor-şef
Ion Cârje

Redacţia şi administraţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.10. Internaţional 18.50.81. Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii. Abonamentele pentru străinătate : prin întreprinderea „ROMPRESFILATELIA" — serv. Import-Export Presă — Bucureşti, Calea Griviţei nr. 64—66, P.O.B. — 2001, telex 011631.

C.P.C.S.

COMBINATUL CHIMIC
Victoria

amoniac, acid azotic, uree, acid sulfuric tehnic, sulfit de sodiu tehnic, formaldehidă tehnică, adezivi ureoformaldehidici pentru industria lemnului

livrează :

răşini ureoformaldehidice modificate, schimbători de ioni, paraformaldehidă, nitroceluloză, metanol de sinteză, carbonat de amoniu alimentar

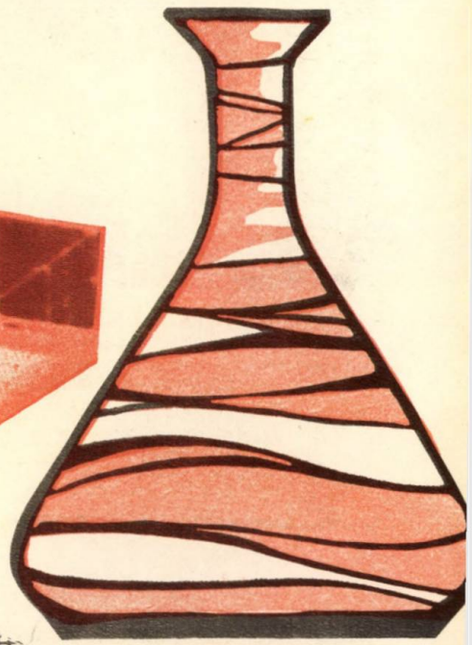

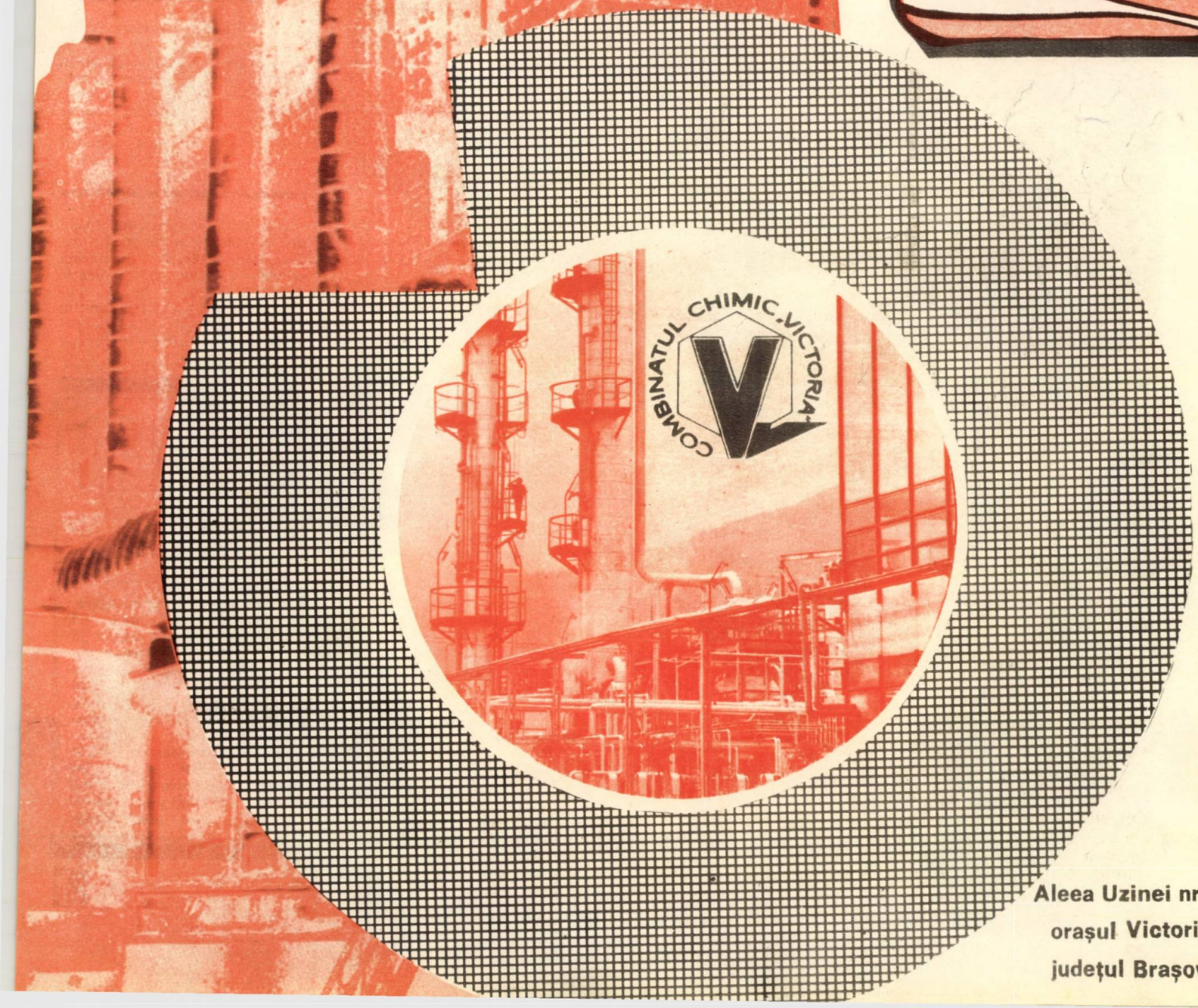

Aleea Uzinei nr. 8
oraşul Victoria,
judeţul Braşov

COMBINATUL DE PIELĂRIE ŞI ÎNCĂLŢĂMINTE

Clujana

Cluj — Piaţa 1 Mai nr. 4-5

Procedee tehnologice
şi utilaje înnoite
în permanenţă
pentru fiecare sezon

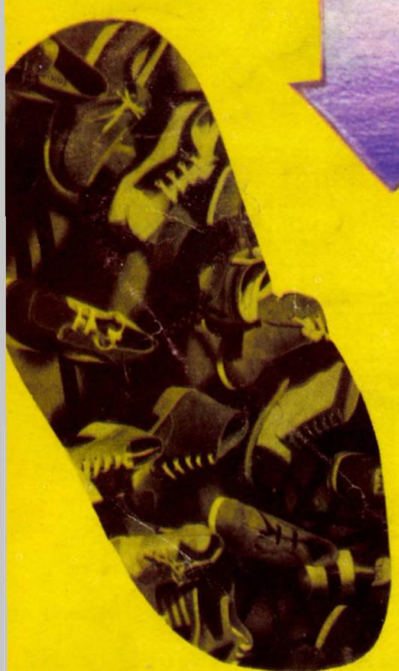

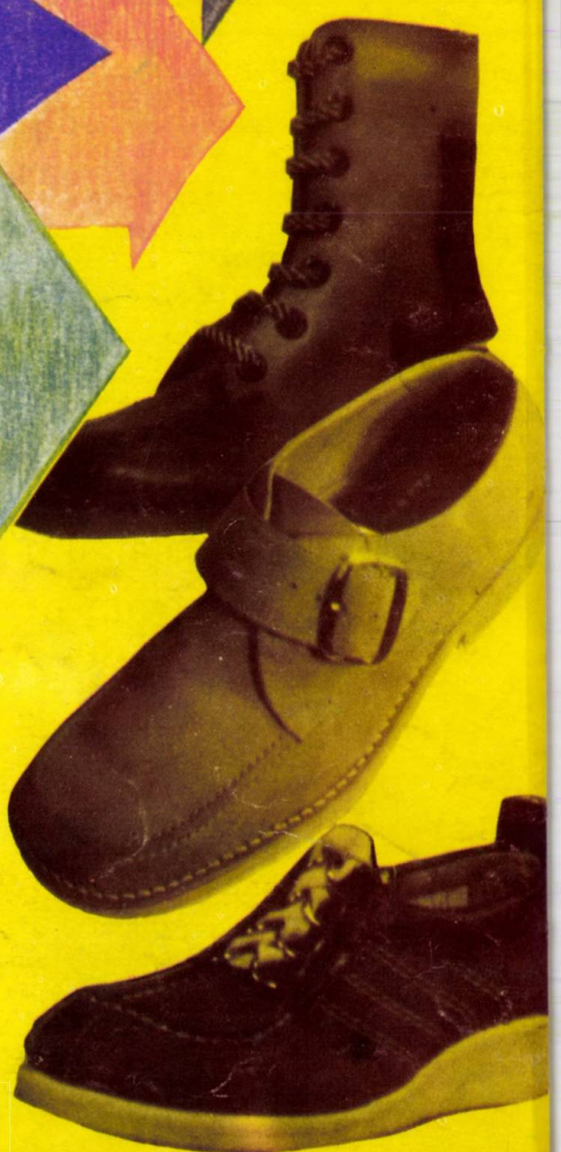

Noile modele
de încălţăminte şi
marochinărie — moderne, elegante,
durabile — sînt apreciate atît în ţară
cît şi în străinătate, reuşind să satisfacă
cele mai exigente cerinţe

Lei 2

Nr. 44 24 octombrie 1974

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

Exigenţe ale instaurării unei noi ordini politice internaţionale

Documentar

PETROLUL: strategii şi reconsiderări

Corespondenţe din:

NEW YORK • TOKIO

MOSCOVA • BONN

Triunghi iranian

reportaj pe glob

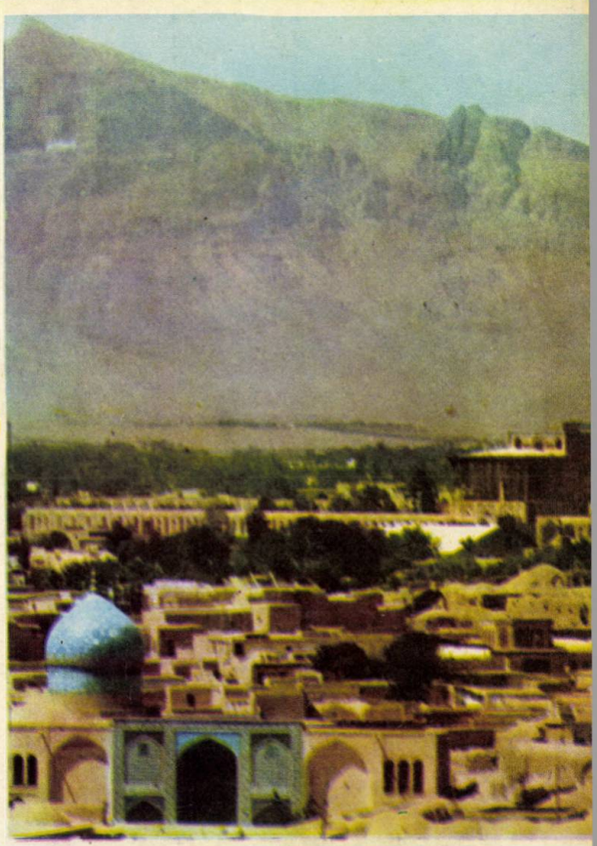

Ritmuri vieneze

Puncte de vedere • 1000 + 1 • Poşta redacţiei

U.R.S.S.

Imagine recentă din hala de montaj a Uzinei din Harcov : lansarea unui nou tip de tractor, „T—150 K".

DIN ȚĂRILE SOCIALISMULUI

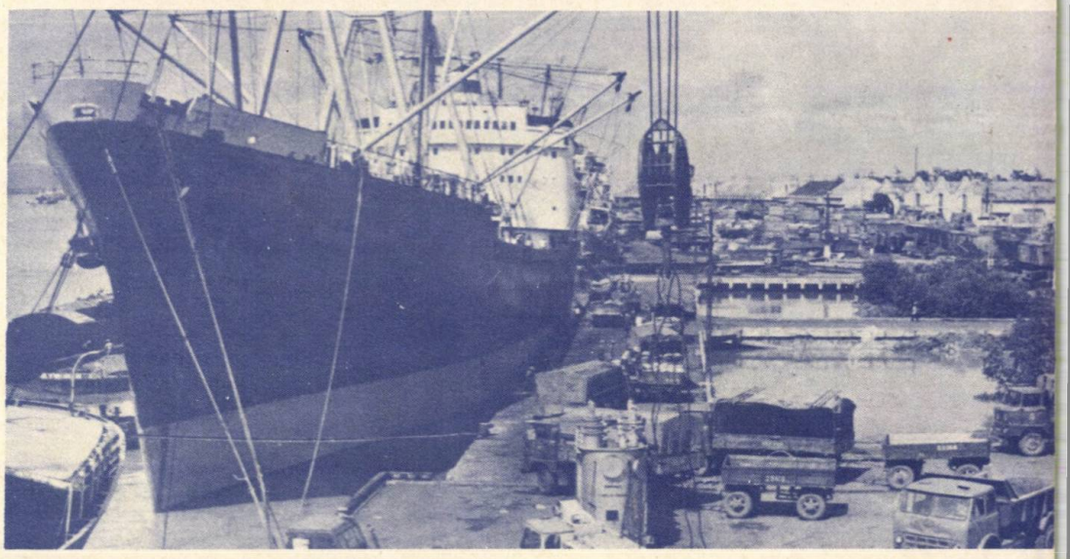

R.D. VIETNAM

Ritmul portului Haiphong a crescut, în ultimul timp, considerabil, datorită îmbunătățirii procedeelor de încărcare—descărcare

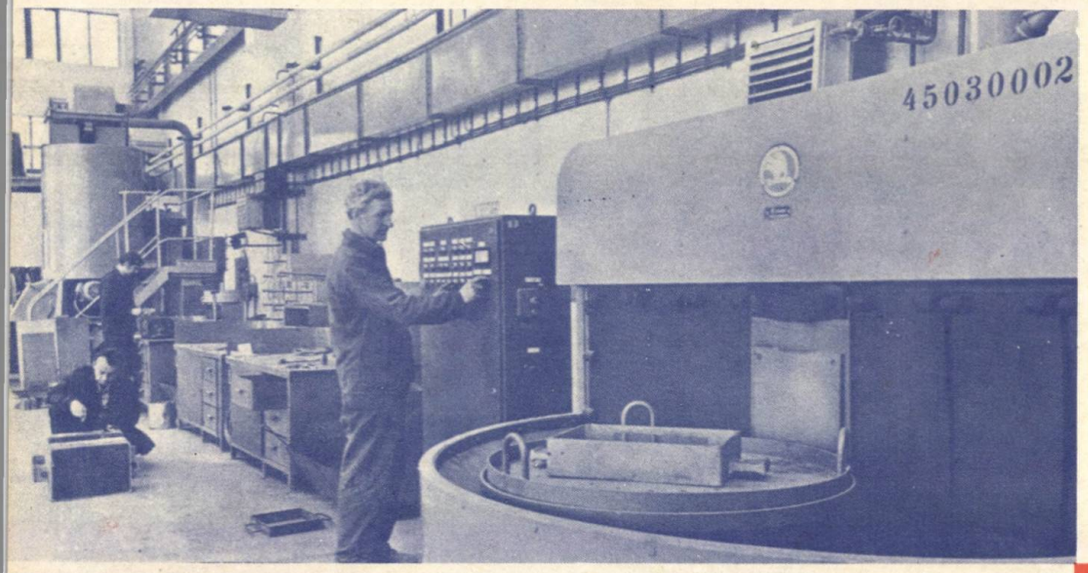

R.S. CEHOSLOVACĂ

La institutul de cercetări a metalurgiei fierului din Dobrá : cercetări noi în domeniul tehnologiei acestui metal

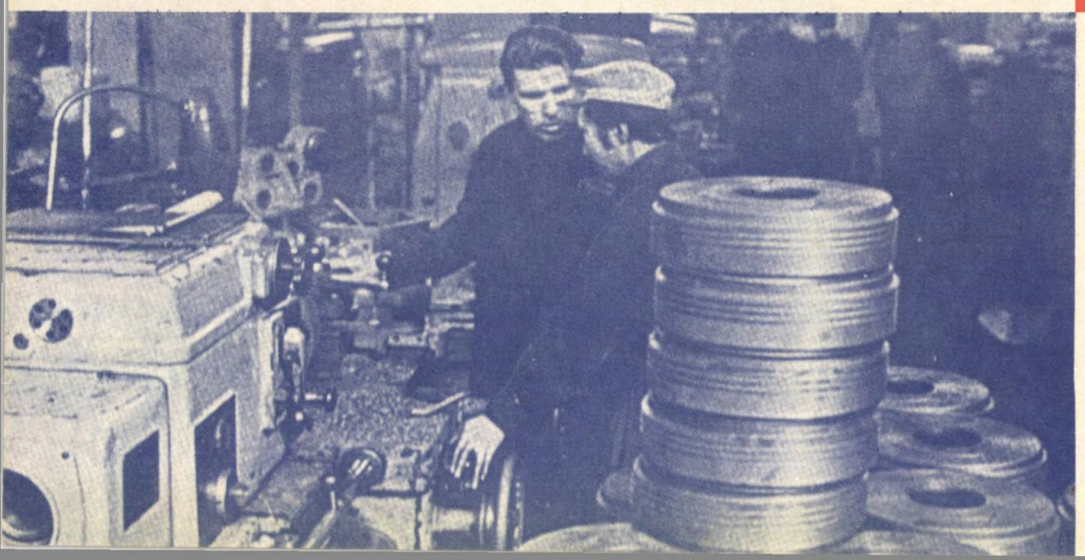

R.P. MONGOLĂ

Imagine a uneia dintre halele Uzinei de motoare din Ulan-Bator

LUMEA

Săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

44 (574)

24 octombrie 1974

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

Făurirea unei noi ordini politice internaționale. Ion Cârje 2

Contribuții ale parlamentarilor la edificarea unei lumi mai bune și mai drepte. Ion Mărgineanu 5

Unitatea partidelor comuniste și muncitorești – factor de bază în edificarea securității europene. Octav Iliescu 7

O.N.U. Elemente noi în dezbatere. Victor Martalogu 9

Pe agenda O.N.U. : Reunificarea patriei – problemă a coreenilor înșiși. Ilie Olteanu 10

Bonn. Continuitate diplomatică și accente noi. N. S. Stănescu 11

Moscova – anul 2000. Nicolae Moraru 20

ANCHETĂ INTERNAȚIONALĂ „ROMÂNIA ÎN CONȘTIINȚA LUMII"

Răspund : **Bülent Habora, dr. Vasos Lyssaridis, Emilio O. Rabasa, dr. Nabeel Shaath** 3–5

DOCUMENTAR

Petrolul : strategii și restructurări. Ilie Șerbănescu 12

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Italia : sensul „compromisului istoric". Rodica Dumitrescu 15

REPORTAJ PE GLOB

Triunghi iranian. Mihai Matei 16

Zambia. Constantin Sfeatcu 17

Viena. Corneliu Vlad 18

1 000 + 1 22–24

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

Der Spiegel, Jenminjibao, Taniug 25–28

PROFIL

Vasco Dos Santos Gonçalves, prim-ministru al guvernului provizoriu portughez 28

POȘTA REDACȚIEI 29–32

SAPTAMINA

16—22 octombrie

miercuri

– La Varșovia s-au deschis lucrările întîlnirii consultative a reprezentanților partidelor comuniste și muncitorești din Europa.

– Guvernele Republicii Populare Albania și Statelor Unite Mexicane au hotărît să stabilească relații diplomatice la rang de ambasadă.

– Și-a încheiat vizita la Moscova ministrul de finanțe al Statelor Unite, William Simon, care a participat la cea de-a doua ședință a Consiliului economic și comercial sovieto-american.

joi

– S-a încheiat vizita oficială de prietenie întreprinsă în R. S. Cehoslovacă de delegația de partid și guvernamentală a R. D. Germane, condusă de primul secretar al C.C. al P.S.U.G., Erich Honecker.

– Proiectul legii electorale dat publicității în Portugalia prevede, între altele, acordarea dreptului de vot, începînd cu vîrsta de 18 ani, și a dreptului de a fi ales de la vîrsta de 21 de ani. Este interzis accesul la urnă al celor care au îndeplinit funcții importante sau au aparținut unor organizații antidemocratice înainte de 25 aprilie a.c., data preluării puterii de către Mișcarea forțelor armate. **În cursul viitoarelor alegeri – martie 1975 – va fi desemnată Adunarea Constituantă, care va elabora noua Constituție a Portugaliei.**

– Delegația Partidului Socialist Francez, condusă de primul secretar François Mitterrand, a sosit într-o vizită oficială la Havana, la invitația primului secretar al C.C. al Partidului Comunist din Cuba, prim-ministru al guvernului revoluționar cubanez, Fidel Castro.

vineri

– La Pekin, Li Sien-nien, vicepremier al Consiliului de Stat al R. P. Chineze, a primit delegația reprezentanților Frontului Popular pentru Eliberarea Palestinei (F.P.E.P.), condusă de Taysin Koubba, membru al Biroului Politic.

– Un nou schimb de prizonieri în Cipru a avut loc după o întrerupere de aproximativ trei săptămîni.

– Conferința generală a UNESCO, care se desfășoară la Paris, **a hotărît admiterea R. P. D. Coreene și Republicii San Marino, ca membri, iar a statului Papua-Noua Guinee, ca membru asociat.**

simbătă

– Delegația guvernamentală a Republicii Arabe Egipt, condusă de ministrul afacerilor externe, Ismail Fahmi, și-a încheiat, la Moscova, convorbirile cu reprezentanți ai U.R.S.S.

– Într-un raport înaintat Consiliului de Securitate, secretarul general al O.N.U., Kurt Waldheim, și-a exprimat îngrijorarea în legătură cu tendința de înrăutățire a situației generale din Cipru.

– În comunicatul privind vizita în S.U.A. a președintelui Portugaliei, Costa Gomes, se menționează că președintele Ford „a exprimat admirația sa pentru capacitatea dovedită de conducătorii portughezi în opera de restabilire a democrației în Portugalia, prin alegeri libere". **În cadrul convorbirilor au fost abordate aspecte ale relațiilor bilaterale, între care negocierea unui nou acord asupra bazei americane de la Lajes, din insulele Azore.**

duminică

– La Palatul Sporturilor din Lisabona s-a deschis cel de-al VII-lea Congres extraordinar al Partidului Comunist Portughez – primul congres al acestui partid desfășurat în țară, în condiții legale, în perioada care s-a scurs din anul 1926.

– Președintele Mao Tzedun a avut o întrevedere cu primul ministru al Danemarcei, Paul Hartling, aflat în vizită în R. P. Chineză.

– Sosit la Lisabona în cadrul unei vizite oficiale la invitația Partidului Socialist Portughez, **Willy Brandt, președintele Partidului Social-Democrat din R.F.G., a conferit cu Mario Soares, ministrul de externe al Portugaliei, liderul Partidului Socialist.**

– Electoratul elvețian a respins cu o largă majoritate, în cadrul unui referendum, proiectul de lege inițiat de cercurile reacționare, privitor la expulzarea a jumătate din cei peste un milion de muncitori străini existenți în țară.

luni

– Au avut loc convorbiri oficiale între președinții S.U.A. și Mexicului, Gerald Ford și Luis Echeverria. Pe agenda discuțiilor figurează, în principal, relațiile economice bilaterale și modalitățile de extindere a lor.

– Procurorul general al Atenei a deschis o acțiune judiciară împotriva a 30 de persoane, acuzate că au ordonat sau au participat la reprimarea sîngeroasă a acțiunilor studențești din noiembrie 1973. Între inculpați se numără fostul șef al statului, Gheorghios Papadopoulos, fostul șef al poliției militare, generalul de brigadă Dimitrios Ioannidis ș.a.

marți

– Se anunță că în centrul orașului Lourenço Marques și în cartierele din apropierea aeroportului, elemente militare aparținînd unităților „comando" ale armatei portugheze din Mozambic au provocat incidente soldate cu victime. Primul ministru, Joaquin Chissano, calificînd incidentele drept „provocări ale reacțiunii", a arătat că forțele populare din Mozambic și forțele armate portugheze au luat măsuri pentru a neutraliza grupurile de „comando".

– La Rabat s-a deschis conferința Consiliului Ministerial al Ligii Arabe, consacrată pregătirii reuniunii arabe la nivel înalt, preconizată a avea loc la 26 octombrie.

Făurirea unei noi ordini politice internaționale

În cuvîntarea rostită, săptămîna trecută, la marea adunare populară din municipiul Cluj-Napoca, tovarășul Nicolae Ceaușescu a afirmat din nou, cu toată vigoarea, poziția fermă, clară și principială a partidului și statului nostru în favoarea edificării unei noi ordini politice internaționale.

Inițiativă remarcabilă a partidului și statului nostru, izvorîtă din substanța orientărilor și principiilor care călăuzesc întreaga noastră activitate politică internă și externă, ideea făuririi, la scară planetară, a unei noi ordini politice se afirmă ca o necesitate obiectivă a devenirii lumii contemporane, ca o cerință fundamentală a dezvoltării istorice, în conformitate cu năzuințele supreme ale fiecărui popor.

În viziunea partidului și statului nostru, vechea politică imperialistă de forță și dictat trebuie lichidată cu desăvîrșire, ea fiind, în mod obiectiv și istoric, complet și definitiv depășită, ea devenind o frînă a dezvoltării istorice și fiind, ca atare, repudiată de popoare. Așa cum subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu, **„istoria demonstrează, zi cu zi, ceas de ceas — am putea spune — că tot ceea ce s-a clădit pe forță, dictat și presiuni de orice fel s-a prăbușit pînă la urmă sub loviturile luptei popoarelor, a maselor largi populare. Toate marile imperii care își prevedeau o viață veșnică s-au prăbușit — după cum se cunoaște — unul după altul, pe ruinele acestor imperii care subjugau popoarele s-au ridicat națiuni libere, independente".**

Viața a demonstrat, fără putință de tăgadă, că toate construcțiile durate de politica de forță și dictat s-au dovedit nu numai efemere și artificioase, ci și pericole și obstacole în calea dezvoltării libere și suverane a popoarelor. Pentru a se dezvolta în continuare, în conformitate cu idealurile de progres, libertate, independență, securitate și pace ale popoarelor, omenirea trebuie să pună capăt acestui capitol, să lichideze politica imperialistă de forță și dictat, în favoarea unei politici noi, a cărei piatră unghiulară trebuie să fie respectarea dreptului fiecărui popor de a-și clădi viața în mod liber și suveran, de a fi stăpîn pe destinele sale, de a fi la adăpost de orice amestec ori amenințare din afară.

În viziunea partidului și statului nostru, noua ordine politică internațională nu constituie o formă îmbunătățită, corectată sau rectificată a vechii politici, ci alternativa la actuala ordine politică internațională. **„Noua ordine nu se poate realiza pe vechile principii și practici de dominație și inegalitate**, subliniază secretarul general al partidului nostru. **Aceasta nu înseamnă o nouă ordine, ci încercarea, în forme noi, de a perpetua vechea ordine de dominație și asuprire ! Noua ordine presupune principii noi, de egalitate, de respect al voinței și libertății fiecărei națiuni ! Pe această bază, omenirea, în ciuda tuturor acelora care se mai gîndesc la vechea ordine, va înfăptui relații noi în viața internațională".**

Noua ordine presupune, așadar, întronarea completă și definitivă a unor relații noi între state, bazate pe principiile deplinei egalități în drepturi, pe respectul independenței și suveranității naționale, pe neamestecul în treburile interne și avantajul reciproc, pe renunțarea la forță și la amenințarea cu forța, pe respectarea dreptului sacru al fiecărui popor de a-și elabora, de sine stătător calea dezvoltării economico-sociale și politice. Este necesar ca lucrul acesta să fie afirmat clar și răspicat și — deopotrivă — să fie respectat fără echivoc, în toate împrejurările și situațiile vieții internaționale.

Viața a demonstrat că idei generoase, planuri îndrăznețe și ambițioase — izvorîte din voința fermă a omenirii de a rezolva marile și dureroasele probleme care o confruntă, de a depăși, o dată pentru totdeauna, starea de subdezvoltare și insecu-

Lumea văzută de la București

ritate — aceste mari idei și proiecte nu pot fi realizate plenar decît în condițiile unei noi ordini politice și economice internaționale. „Deceniul dezvoltării", „Deceniul dezarmării" și alte programe de anvergură lansate în ultimii ani sînt amenințate cu eșecul din pricina unor practici vechi, a unor metode vechi, a unor doctrine vechi, inspirate de vechea politică imperialistă a forței și dictatului. Un program atotcuprinzător de dezvoltare nu se poate realiza decît în condițiile unei noi ordini internaționale, întemeiată pe principiile egalității în drepturi și colaborării, pe principiile noi de egalitate, de respect al voinței și libertății fiecărei națiuni. O nouă ordine politică internațională presupune lichidarea „colaborării dintre cal și călăreț", eliminarea conceptului „partenerului desculț", instaurarea unei colaborări autentice între națiuni egale în drepturi și trăgînd foloase reciproce dintr-o cooperare liberă, deschisă, lipsită de discriminări, presiuni ori amenințări cu represalii. Printre conceptele vechii politici imperialiste le-am aminti și pe acelea ale așa-numitei comunități atlantice, în care rolurile sînt distribuite după criterii de forță economică și militară, o comunitate în care există stăpîni și subordonați, interese „de vîrf" și interese marginale și în care principiul egalității statelor este pur și simplu pulverizat prin încercările permanente ale puterii tutelare de a dicta țelurile, obiectivele și acțiunile „comunității". Concomitent, arhitecții aceleiași comunități atlantice au inventat conceptul „umbrelelor protectoare" — nucleare, strategice sau economice — ținute de mai marii comunității peste ceilalți parteneri, înghesuiți la umbra „umbrelei protectoare". Concept, de asemenea spulberat, întrucît viața a demonstrat că națiunile refuză să trăiască sub umbră și umbrele străine, acționînd pentru o dezvoltare proprie, liberă, pentru exprimarea și apărarea intereselor lor naționale, legitime și autentice.

Secretarul general al partidului atrage atenția asupra faptului că făurirea unei noi ordini, a unor noi relații internaționale nu este un lucru ușor, că ea constituie o operă complexă și grea.

În calea făuririi noii ordini politice internaționale există mari dificultăți. Vechea politică imperialistă de forță și dictat a fost practicată secole de-a rîndul. Ea beneficiază de un bogat arsenal politic, ideologic și militar. Ea este susținută de cercuri influente care posedă încă mijloace de reanimare a vechii politici. Există încă forțe care trag mari foloase din vechea politică, ale căror interese au fost slujite de politica de forță și dictat și care nu vor renunța prea ușor la acest avantaj. Există, deci, un fapt care ne îndeamnă să nu ne facem iluzii și să nu abordăm euforic perspectivele realizării unei noi ordini politice internaționale.

Există, însă, și un alt fapt, mai semnificativ și mai demn de reținut. Omenirea parcurge o eră nouă — era eliberării popoarelor de sub orice dominație și asuprire socială și națională. Forțele cele mai înaintate ale societății — țările socialiste, tinerele state independente, partidele comuniste și muncitorești, mișcările de eliberare națională, toate forțele progresiste, democratice și antiimperialiste — se afirmă cu tot mai multă vigoare, determină, într-o măsură tot mai hotărîtă, cursul evenimentelor, devenirea lumii noastre, destinele popoarelor. Lupta energică între aceste forțe și forțele vechiului a devenit o trăsătură caracteristică, definitorie, a situației internaționale contemporane. Iar viața demonstrează că bilanțul victoriilor forțelor noi se îmbogățește an de an.

Făurirea noii ordini politice internaționale impune, așadar, în viziunea noastră, angajarea plenară a tuturor forțelor progresiste, a tuturor popoarelor în lupta pentru triumful ei. În realizarea noii ordini, nu numai cancelariile diplomatice, ci toate națiunile, masele largi sînt chemate să-și aducă contribuția.

„Cu toate greutățile ce vor mai sta în calea făuririi noii ordini economice și politice, a destinderii, subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu, **avem deplina convingere că masele largi, popoarele vor triumfa în această luptă măreață. Neîndoios, această luptă, istoricește, va învinge. Nu există forță în lume care să oprească mersul triumfal al popoarelor spre eliberarea deplină de sub orice asuprire — socială și națională — spre o societate de națiuni egale, de oameni egali ! Realizarea acestor țeluri măreți la care au visat, timp de veacuri, înaintașii noștri și spre care își ațintesc ochii popoarele din întreaga lume este astăzi posibilă prin lupta unită a forțelor progresiste, antiimperialiste de pretutindeni, a popoarelor care trebuie să-și ia soarta în propriile mîini".**

Ion Cârje

„În Turcia există un mare interes față de politica României"

Bülent Habora

directorul editurii „Habora" din Istanbul

Editura „Habora" din Istanbul a publicat, recent, un nou volum, în limba turcă, consacrat țării noastre și intitulat : „România și Ceaușescu". **Lucrare monografică amplă, fundamentată pe documente, note și cifre edificatoare, volumul „România și Ceaușescu" se bucură de mult interes din partea cititorilor din cele mai mari orașe turcești, ca Istanbul, Ankara, Izmir și Adana, unde a fost pusă în circulație pînă acum. Este de relevat faptul că noua inițiativă a editurii „Habora" intervine la scurt timp după ce, în ianuarie a.c., scotea de sub tipar un alt volum, „Seçmeler — Texte alese", dedicat activității și gîndirii politice ale președintelui Nicolae Ceaușescu.**

Ne-am adresat, de aceea, directorului editurii din Istanbul, Bülent Habora, **cunoștință mai veche a noastră, unul din mulții intelectuali din Turcia care își consacră generos eforturile răspîndirii și afirmării ideilor noi, de progres, pace și colaborare.**

— Așadar, domnule Habora, ne oferiți din nou prilejul unei convorbiri despre România. Vreți să ne explicați, mai intîi, considerentele care au dus la noua inițiativă a editurii dv. ?

— Răspunsul, sub aspect strict editorial, este simplu. Ca pretutindeni în lume, există și în Turcia un interes tot mai mare față de progresele remarcabile obținute de România, în cele mai diverse domenii, față de modalitățile în care guvernul român abordează și soluționează multiplele probleme politico-sociale ce se ridică în procesul creșterii impetuoase a economiei, față de politica externă deschisă, inteligentă și deosebit de activă a țării dv. Am căutat, deci, să răspundem acestui interes.

Există, însă, și rațiuni mai profunde, izvorîte din convingerea și dorința noastră de a contribui la mai buna cunoaștere reciprocă între popoarele turc și român. Trăim în aceeași regiune geografică, avem relații înscrise în secole de istorie ; viața, dezvoltarea științei și tehnicii contemporane ne spun că viitorul trebuie să aparțină unei largi cooperări între popoare. Și, totuși, nu ne cunoaștem suficient. De aceea, cred că, în primul rînd, popoarele vecine trebuie să acționeze pentru a se cunoaște mai profund, pentru ca, astfel, să se poată înțelege și colabora mai bine între ele. Există, deci, între considerentele noastre, și intenția promovării acestei cauze comune.

— Volumul l-ați intitulat „România și Ceaușescu". Ce semnificație atribuiți acestei alegeri ?

— Mai multe. Vă mărturisesc că prima asociație care se face în străinătate, atunci cînd se vorbește despre dumneavoastră, este „România-Ceaușescu". România era, desigur, cunoscută și înainte. Dar, de cînd președintele Ceaușescu conduce destinele statului român, România a devenit o prezență permanentă în viața internațională, afirmîndu-se prin acțiuni inteligente și curajoase, prin principii sănătoase, acceptate unanim. Ea este din ce în ce mai bine cunoscută și apreciată. De la alegerea președintelui Ceaușescu în fruntea țării, România reține atenția, din ce în ce mai mult, prin realizările și ritmurile sale de dezvoltare, produsele românești cîștigă tot mai mult teren în competiția economică mondială. Asociația este, prin urmare, firească. Primul nostru volum, „Seçmeler", l-am consacrat, în întregime, activității și gîndirii politice ale președintelui Ceaușescu, pentru a cărui politică externă manifestăm toată admirația. Al doilea l-am rezervat României și poporului ei, încercînd să arătăm și să explicăm, totodată, rolul deosebit al președintelui Ceaușescu, adică rolul unei conduceri și politici inteligente în viața unui popor. Este, după părerea mea, o carte instructivă, de prezentare bineînțeles, dar plină de date interesante. Continuînd-o, de fapt, pe prima.

— În forme diferite mi-ați sugerat, de mai multe ori, ideea continuării. Aveți și alte intenții ?

— Vrem să mergem mai departe prin publicarea de traduceri din literatura română — poezie, proză, teatru. Vrem să procedăm la un schimb de idei prin intermediul editurilor. Începutul l-am și făcut, de altfel, prin publicarea traducerii în limba turcă a romanului „Desculț" de Zaharia Stancu. Cred că trebuie să lucrăm pentru a ridica și schimburile culturale turco-române la nivelul celor comerciale, economice sau sportive.

Interviu realizat de
Ion Badea

„Poporul român a fost întotdeauna alături de ciprioți"

dr. Vasos Lyssaridis

președintele Partidului Socialist din Cipru (E.D.E.K.)

— Relațiile dintre popoarele, partidele și țările noastre au fost întotdeauna și sînt, mai ales, în prezent, foarte prietenești — **ne-a declarat cunoscutul om politic cipriot, dr. Vasos Lyssaridis, abordînd tema raporturilor româno-cipriote.** Poporul, partidul și statul român — a spus, în continuare, domnia-sa — au fost întotdeauna alături de ciprioți și le-au acordat tot sprijinul posibil.

Indeosebi în timpul actualei crize cipriote, deplina solidaritate a poporului și statului român față de ideea menținerii și consolidării independenței, suveranității și integrității teritoriale a Ciprului a ieșit cu pregnanță în evidență.

O ilustrare și, totodată, o componentă a bunelor relații dintre cele două țări — România și Cipru — sînt raporturile stabilite și dezvoltate între Partidul Comunist Român și Partidul Socialist din Cipru (E.D.E.K.), raporturi care au fost și sînt marcate de cordialitate și amiciție, avînd perspective de a se intensifica și mai mult. De asemenea, țin să remarc, în acest cadru, participarea unei delegații a Frontului Unității Socialiste din România la congresul Partidului Socialist, ca și faptul că, la al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român, va participa și o delegație a E.D.E.K.

Îmi exprim, deci, opinia că relațiile dintre țările, partidele, popoarele noastre sînt extrem de prietenești.

ÎN CONȘTIINȚA LUMII

Referindu-se la vizita efectuată în România, la contactele prilejuite de ea și impresiile culese, președintele Partidului Socialist din Cipru a spus :

— Mă declar foarte satisfăcut de contactele pe care le-am avut cu ocazia acestei vizite. Ele, ca de altfel întreaga călătorie în România, au confirmat caracterul amical al relațiilor româno-cipriote, unitatea de vederi existentă asupra unor probleme esențiale pe care le-am discutat. Am putut, de asemenea, în cursul acestei vizite, să constat importanta dezvoltare înregistrată de România în perioada ce a trecut de la ultima mea vizită. Am trecut, astfel, printr-un nou cartier — Drumul Taberei — construit într-un timp foarte scurt. Vizitînd tîrgul internațional, pe care capitala dumneavoastră îl găzduiește în aceste zile, am putut remarca realizările industriale românești. Vizita în țara dumneavoastră mi-a oferit, în plus, prilejul de a constata, încă o dată, deosebita ospitalitate cu care poporul român știe să-și întîmpine prietenii.

O importantă parte a convorbirii s-a referit, în mod firesc, la situația actuală creată în Cipru, la felul în care diferitele aspecte ale crizei și posibilitățile ei de rezolvare sînt privite de către E.D.E.K. care, împreună cu Partidul Comunist al Oamenilor Muncii din Cipru (A.K.E.L.), reprezintă principalele formațiuni politice din insulă :

– Sînt binecunoscute uneltirile întreprinse de multă vreme în jurul Ciprului, mic stat independent și nealiniat, ca și scopul lor, acela de a atrage Ciprul în sfera obiectivelor strategice ale unor puteri străine, dată fiind apropierea sa de puncte ca Orientul Apropiat și Canalul Suez. După părerea noastră, etapele actualei crize conțin faze ale aceluiași plan de desființare a independenței statului cipriot.

După ce a evocat actuala situație din insulă, președintele E.D.E.K. a subliniat :

– Cerem retragerea trupelor turcești, revenirea tuturor refugiaților la locurile de baștină și inițierea de convorbiri între reprezentanți ai celor două comunități, pentru rezolvarea problemei statutului viitor al insulei, în așa fel încît soluționarea obținută să nu conțină posibilitatea unei eventuale împărțiri a insulei. În măsura în care nu vor exista deplasări și mutări de populație, sîntem gata să discutăm pentru a găsi o soluție.

Dr. Vasos Lyssaridis s-a referit, apoi, la apropiata discutare a conflictului cipriot în cadrul Adunării Generale a O.N.U., remarcînd :

— Sper ca, în cadrul O.N.U., să se ajungă la o concluzie care să aibă în vedere aspectele menționate mai sus. Fără să ne închipuim că o rezoluție O.N.U. ar putea rezolva imediat, numai prin simpla ei elaborare, problemele existente, știm că ea ar putea fi, totuși, un sprijin prețios și important. Un gest al Națiunilor Unite ar putea ajuta, de pildă, în sensul ca unele țări, care privesc deja cu simpatie spre Cipru, să-i acorde un sprijin mai concret. Pentru că țările lumii vor înțelege mai bine că nesoluționarea problemei cipriote va avea repercusiuni și asupra lor, ducînd la polarizări și dezechilibre în favoarea forțelor imperialiste. O evoluție defavorabilă a Ciprului ar putea avea, de asemenea, consecințe asupra spiritului de colaborare și securitate în Europa, ca și asupra mișcării țărilor nealiniate. În orice caz, ar rezulta o încordare între Grecia și Turcia, ceea ce ar submina pacea în Balcani.

Ca lider al Partidului Socialist, pot spune că E.D.E.K. s-a situat în fruntea mișcării de rezistență, că luptă pentru salvgardarea principiilor de existență ale statului suveran și unitar cipriot.

Insistăm pentru revenirea la situația existentă înainte de 14 iulie anul acesta. Prin urmare, insistăm pentru restabilirea ordinii constituționale și revenirea imediată în țară a președintelui Makarios.

Convorbire realizată de Liana Enescu

„Dialog deschis și direct pentru dezvoltarea relațiilor româno-mexicane"

Emilio O. Rabasa

secretarul de stat al relațiilor externe al Mexicului

În ajunul plecării sale spre localitatea Nogales, unde îl însoțea pe președintele Luis Echeverria la negocierile cu președintele Gerald Ford, secretarul de stat al relațiilor externe al Mexicului, Emilio O. Rabasa, a avut amabilitatea să acorde revistei „Lumea" o declarație telefonică în legătură cu vizita în Mexic a ministrului afacerilor externe al Republicii Socialiste România, George Macovescu.

„Faptul că ministrul afacerilor externe al României va fi oaspetele nostru este, în opinia mea, o consecință foarte favorabilă a stabilirii relațiilor diplomatice dintre Mexic și România. Sîntem siguri că întrevederile ministrului român vor avea un conținut foarte important. Aceasta, pentru că vom aborda aspecte politice cu caracter bilateral și multilateral, probleme privind colaborarea economică, științifică, tehnică și culturală dintre țările noastre. Sîntem siguri că din acest dialog deschis și direct vor rezulta acorduri care se vor repercuta favorabil asupra relațiilor dintre Mexic și România".

Declarație consemnată de Mihai Fabian

„România sprijină cu consecvență poporul palestinian"

dr. Nabeel Shaath

șeful delegației Organizației pentru Eliberarea Palestinei la O.N.U.

La cîteva minute după încheierea votului în Adunarea Generală a O.N.U. asupra proiectului de rezoluție care invită Organizația pentru Eliberarea Palestinei (O.E.P.) să ia parte la dezbaterile asupra punctului „Problema Palestinei", am avut o convorbire cu conducătorul delegației O.E.P. dr. Nabeel Shaath, **șeful Centrului de planificare al O.E.P. din Beirut.**

Rugîndu-l să se refere la importanța inițiativei întreprinse de cele peste 70 de state, la semnificația documentului ca atare și la cea a votului din Adunare, Nabeel Shaath ne-a declarat :

– Un număr de 72 de state au sprijinit, în calitate de coautoare, rezoluția care invită Organizația pentru Eliberarea Palestinei, ca

reprezentant al poporului palestinian, să participe la deliberările Adunării Generale a O.N.U. asupra problemei palestiniene. Votul a arătat că, de fapt, 105 state sprijină rezoluția. Aceasta ne convinge de creșterea sprijinului internațional acordat cauzei noastre, fapt foarte important pentru noi. Multă vreme am fost tratați ca „refugiați", care au nevoie de caritate. Acum, sîntem priviți ca un popor cu drepturi politice asupra țării sale și cu o conducere politică. Este primul pas real spre o pace justă, durabilă în Orientul Apropiat.

În ce privește rezoluția Adunării Generale de a invita Organizația pentru Eliberarea Palestinei, ca reprezentant unic al poporului palestinian, să participe la deliberări, apreciem că ea este un punct de cotitură, un moment crucial în activitatea O.N.U. Rezoluția recunoaște că poporul palestinian este principala parte la examinarea problemei Palestinei. Mai mult, rezoluția recunoaște Organizația pentru Eliberarea Palestinei ca reprezentant al poporului palestinian. În esență, rezoluția afirmă că poporul palestinian are dreptul politic și uman de a-și determina propria soartă.

O delegație a Organizației pentru Eliberarea Palestinei la cel mai înalt nivel va sosi, în curînd, la New York, pentru a participa la deliberările Adunării Generale asupra problemei Palestinei.

Organizația pentru Eliberarea Palestinei este profund recunoscătoare sprijinului acordat de cele 72 de state coautoare ale rezoluției. La acest sprijin s-a adăugat votul multor altor state, fără a căror participare, rezoluția nu ar fi putut fi aprobată, țări față de care O.E.P. își exprimă, de asemenea, gratitudinea.

I-am cerut reprezentantului O.E.P. părerea asupra afirmației, tot mai des întîlnite, că situația poporului palestinian reprezintă problema-cheie a soluționării conflictului din Orientul Apropiat.

— Este adevărat că recunoașterea drepturilor palestinienilor și transpunerea lor în viață reprezintă cheia întregii probleme a Orientului Apropiat. Avem convingerea că, în cele din urmă, se va realiza o pace reală și durabilă cînd se va fi creat un stat democratic și progresist pentru toți palestinienii — evrei, creștini, musulmani — fără opresiune politică, discriminare rasială sau exploatare economică.

Crearea unui asemenea stat este scopul întregii noastre lupte. Ca un prim pas spre înfăptuirea acestui obiectiv, Organizația pentru Eliberarea Palestinei luptă pentru instaurarea unei autorități naționale palestiniene în oricare parte a Palestinei de pe care se vor retrage forțele israeliene.

Am solicitat, apoi, opinia șefului delegației palestiniene la O.N.U. despre relațiile dintre popoarele noastre.

— România sprijină cu consecvență poporul nostru și revoluția noastră. Au fost stabilite forme concrete de sprijin, în special după întîlnirea istorică dintre conducătorul nostru, Yasser Arafat, și tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele României. Sînt sigur că România va continua să acorde un sprijin frățesc poporului palestinian.

Interviu realizat de Victor Martalogu

Contribuții ale parlamentarilor la edificarea unei lumi mai bune și mai drepte

Ion Mărgineanu

Cînd, în urmă cu 14 ani, la Tokio se desfășurau lucrările celei de-a 47-a Conferințe a Uniunii Interparlamentare, lumea era stăpînită încă de frisoanele „războiului rece", expresie flagrantă a politicii de forță și dictat a imperialismului, multe zone erau acoperite de pecinginea colonialismului.

În zbuciumata istorie a umanității, un deceniu și jumătate reprezintă un simplu segment în marele arc de timp. Și, totuși, ce mari prefaceri au avut loc în această perioadă pe planeta Pămînt, ce profunde mutații în raportul de forțe s-au produs pe arena internațională ! Asemeni unui sensibil seismograf, cea de a 61-a Conferință, găzduită din nou, cu caldă ospitalitate, de „Țara Soarelui Răsare", a înregistrat toate aceste transformări. În marea sală circulară a Dietei nipone s-au reunit parlamentari din 67 de țări de pe toate continentele, mulți veniți din locuri unde, prin lupta popoarelor respective, a fost înlăturat abia în ultimii ani colonialismul, drapelele țărilor lor fluturînd ca simbol al independenței pe catargele unde erau înălțate alături de ale celorlalte națiuni ale lumii. Însăși ordinea de zi a Conferinței oferea imaginea transformărilor petrecute în acest răstimp, aducînd sub conul de lumină al actualității probleme de interes major, aflate pe agenda vieții internaționale : lupta pentru încetarea cursei înarmărilor în condițiile destinderii în curs ; tendințele demografice și dezvoltarea economică și socială; criza energiei ; educarea tineretului în spiritul păcii și colaborării internaționale ; situația din Orientul Apropiat ; măsuri privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială ; încetarea amestecului în treburile interne ale statelor.

La propunerea grupului român din Uniunea Interparlamentară, a fost înscris un punct suplimentar : organizarea la București, la sfîrșitul lunii mai 1975, a unui colocviu interparlamentar cu tema **„Un nou sistem de relații economice internaționale"**.

Despre desfășurarea lucrărilor Conferinței, opinia publică din țara noastră a fost informată prin intermediul relatărilor transmise presei de corespondentul Agerpres la Tokio. Semnatarul acestor rînduri, în calitate de membru al delegației române și al Consiliului Interparlamentar, dorește ca, în cadrul prezentelor consemnări sintetice, să vă rețină atenția, stimați cititori, asupra cîtorva din aspectele cu semnificație majoră.

Din capul locului, țin să pun în evidență satisfacția, dublată de sentimentul firesc al mîndriei, auzind, la mii și mii de kilometri depărtare de țară, pronunțîndu-se, atît în dezbaterile din plen cît și în comisii, numele București. Numeroși delegați s-au simțit datori ca, în intervențiile lor, referindu-se la problemele aflate în discuție, să amintească : „așa cum s-a convenit la București", „în spiritul climatului de înțelegere și cooperare de la București" etc. După cum se știe, capitala României socialiste a fost gazda Reuniunii de primăvară, reuniune încheiată cu un strălucit succes, ca o expresie a rolului activ pe care îl joacă politica externă a țării noastre pe arena internațională, a marelui prestigiu de care se bucură pretutindeni în lume președintele Nicolae Ceaușescu. De altfel, în discuțiile avute de membrii delegației cu numeroși parlamentari din diferite țări, aceștia au evocat în cuvinte elogioase rodnicele dezbateri de la București, organizarea, marile realizări ale poporului român.

Bogata arie tematică a Conferinței de la Tokio a oferit prilejul unor luări de cuvînt din cele mai diferite. N-au lipsit, se înțelege, nici pozițiile contradictorii, ținînd seama de faptul că se confruntau opinii exprimate de oameni de diferite convingeri politice. Această orientare atît de variată și-a găsit expresie și în căutările unora de a goli de conținut politic proiectele de rezoluții, de a le da o coloratură care nu corespunde cursului pozitiv spre destindere și colaborare în lume. Dar trăsătura dominantă a lucrărilor a fost dorința sinceră de cooperare, de înțelegere, delegații pornind de la ideea majoră că, în lumea de astăzi, parlamentele și parlamentarii pot și trebuie să-și aducă o contribuție mereu sporită la instaurarea unui climat de pace, la făurirea unei lumi mai bune și mai drepte.

Făcînd radiografia rezoluțiilor adoptate — fie în unanimitate, fie cu o majoritate covîrșitoare — se pot vedea precumpănind luminile și nu umbrele situației internaționale în curs. În problema dezarmării, bunăoară, se subliniază importanța Conferinței privind securitatea și cooperarea în Europa ca un factor util pentru intensificarea destinderii și cooperării internaționale. Arătînd că problema dezarmării interesează, în mod vital, toate popoarele și toate țările, soluționarea ei trebuie să se facă pe o bază universală. Aspectele concrete ale dezarmării au fost abordate pe larg. În acest cadru, Rezoluția pune în mod firesc accentul pe acțiunile menite să conducă la încheierea unui acord privind interzicerea producerii, experimentării, stocării și utilizării armelor nucleare. Această prevedere capătă valoare de simbol, elaborarea ei făcîndu-se pe teritoriul unei țări care a trăit experiența tragică, zguduitoare, a bombei atomice. Tocmai, ca nicăieri și niciodată, coșmarul de la Hiroshima și Nagasaki să nu se mai repete, trebuie acționat cu hotărîre, intensificate eforturile. Apreciind că progresul spre destindere trebuie să fie însoțit de pași în domeniul dezarmării, Rezoluția cere aplicarea de măsuri concrete, în vederea lichidării bazelor militare, retragerii trupelor străine de pe teritoriile altor state, reducerii graduale a efectivelor militare naționale și creării condițiilor pentru desființarea blocurilor militare.

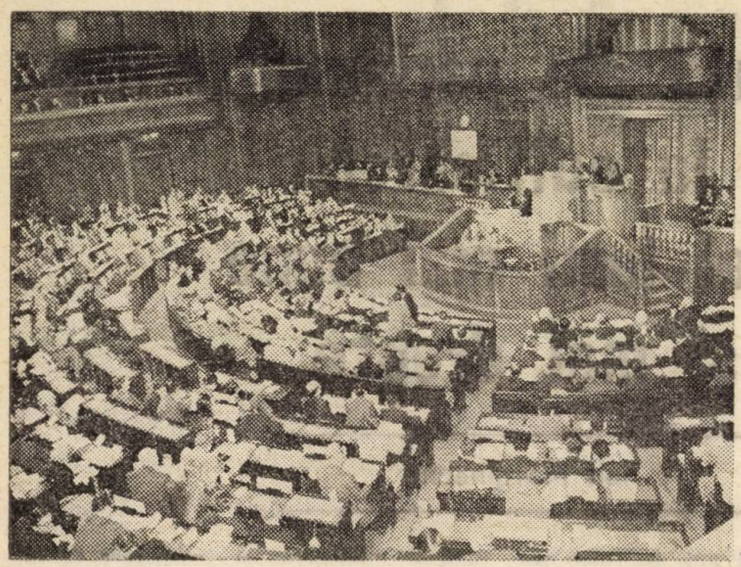

Aspect de la o şedinţă plenară

Analizînd situaţia din Orientul Apropiat, atît în plenul Conferinţei cît şi în Comisia de specialitate, parlamentarii au adoptat o Rezoluţie în care se stipulează că soluţionarea problemei implică retragerea trupelor israeliene din toate teritoriile ocupate după 1967, respectarea şi recunoaşterea suveranităţii, integrităţii teritoriale şi independenţei politice a fiecărui stat din regiune. În acelaşi timp, se reafirmă drepturile naţionale legitime ale poporului palestinian şi dorinţa ca autoritatea organizaţiilor sale reprezentative şi calificate să fie recunoscută. Rezoluţia cere, de asemenea, ca autorităţile israeliene să pună capăt tuturor măsurilor şi acţiunilor avînd ca obiect modificarea statutului pe care îl avea Ierusalimul înainte de 1967.

Referitor la criza energiei, cea de-a 61-a Conferinţă Interparlamentară recunoaşte drepturile suverane ale naţiunilor de a dispune de resursele lor naturale şi de a proceda la naţionalizări, apreciind că politica în domeniul energiei trebuie să prevadă întărirea ajutorului, sub toate formele, acordat ţărilor în curs de dezvoltare, punerea în valoare a noi surse de energie. Rezoluţia invită toate guvernele şi parlamentele să aplice Declaraţia Adunării Generale a O.N.U. referitoare la instaurarea unei noi ordini economice internaţionale.

În Rezoluţia care reflectă marile mutaţii petrecute pe frontul luptei împotriva colonialismului şi rasismului, se condamnă politica dusă de Africa de Sud şi Rhodesia, se cere tuturor guvernelor să recunoască Republica Guineea-Bissau, exprimîndu-se speranţa că parlamentul acesteia va ocupa locul ce-i revine în sînul Uniunii Interparlamentare. De asemenea, se cere guvernului portughez să accelereze măsurile care să permită popoarelor din Mozambic şi Angola să-şi exercite drepturile la autodeterminare. În acelaşi document, se subliniază necesitatea ca guvernele şi parlamentele să invite Consiliul de Securitate să ia toate măsurile necesare împotriva regimului rasist sud-african.

Apreciindu-se în mod elogios rezultatele Conferinţei Mondiale a Populaţiei care s-a desfăşurat la Bucureşti, în Rezoluţia în problema tendinţelor demografice şi dezvoltarea economică şi socială se arată că soluţionarea problemelor demografice mondiale este interdependentă de rezultatele luptei împotriva subdezvoltării şi îmbunătăţirea condiţiilor economice şi sociale. În aceeaşi ordine de idei, se pune accentul pe sprijinirea obiectivelor pe care şi le propune viitoarea Conferinţă mondială asupra alimentaţiei.

În lumea de astăzi, tînăra generaţie reprezintă o mare forţă, capabilă să contribuie în mod substanţial la destindere, cooperare şi pace. Este firesc, deci, ca şi parlamentarii să discute problema tineretului sub toate unghiurile. Dezbaterea în plen şi în Comisie a fost deosebit de vie, s-au pus în relief idei generoase, s-au făcut propuneri a căror concretizare şi-a găsit expresia în Rezoluţia adoptată. Se recomandă parlamentelor să ia măsuri energice împotriva propagandei care face cultul războiului, violenţei, urii de rasă, se face apel la stimularea acţiunilor care au ca ţel educarea şi formarea tinerei generaţii pentru viaţă şi muncă, în interesul păcii, în spiritul cooperării şi înţelegerii între popoare.

În cadrul Conferinţei au fost adoptate, de asemenea, rezoluţii care se pronunţă împotriva oricăror forme de intervenţie în treburile interne ale altor state, pentru respectarea independenţei şi suveranităţii naţionale a statelor, pentru restabilirea instituţiilor reprezentative, a drepturilor şi libertăţilor constituţionale în Chile, pentru eliberarea parlamentarilor, democraţilor şi patrioţilor întemniţaţi în această ţară.

Au fost discutate, de asemenea, acţiunile privind organizarea celei de a 2-a Conferinţe interparlamentare cu privire la securitatea şi cooperarea în Europa, conferinţă care îşi va ţine lucrările la Belgrad, la sfîrşitul lunii ianuarie 1975.

După cum spuneam la începutul acestor notaţii, la propunerea grupului român a fost înscris ca punct suplimentar organizarea unui colocviu interparlamentar cu tema „Un nou sistem de relaţii economice internaţionale". Iniţiativa românească a fost larg apreciată de numeroşi parlamentari, ea răspunzînd unor preocupări majore, de stringentă actualitate. Consiliul Interparlamentar a aprobat ţinerea acestui colocviu la Bucureşti, la sfîrşitul lunii mai 1975. La el vor participa parlamentari reprezentînd toate grupurile naţionale, membre ale Uniunii, reprezentanţi de frunte ai organizaţiilor internaţionale guvernamentale, economişti de renume internaţional. În cadrul colocviului — care se va desfăşura sub înaltul patronaj al preşedintelui Republicii Socialiste România, tovarăşul Nicolae Ceauşescu — se vor discuta principiile şi normele care trebuie să stea la baza relaţiilor economice internaţionale, măsurile ce se cer luate în vederea intensificării şi lărgirii colaborării internaţionale, a cooperării economice între state, eliminării discriminării şi barierelor care împiedică dezvoltarea comerţului internaţional, lichidării fenomenului subdezvoltării, diminuării şi eliminării decalajelor economice dintre state — condiţii şi premise pentru promovarea destinderii, încrederii şi securităţii internaţionale.

După Reuniunea de primăvară a Uniunii Interparlamentare de la Bucureşti, ţinerea, în 1975, a Colocviului, sub egida Uniunii, manifestare internaţională prestigioasă, reprezintă un fapt unic în istoria acestei organizaţii de a încredinţa unui grup naţional organizarea, la interval de numai un an a două acţiuni. Este o recunoaştere a contribuţiei active a ţării noastre la instaurarea unui climat de pace şi colaborare, la soluţionarea marilor probleme care confruntă omenirea.

Aş dori să subliniez faptul că delegaţia grupului român al Uniunii Interparlamentare, acţionînd în spiritul politicii externe promovate cu consecvenţă de partid, de statul nostru, politică al cărui strălucit arhitect este tovarăşul Nicolae Ceauşescu, şi-a adus contribuţia în dezbaterile generale, în comisii, la elaborarea şi definitivarea rezoluţiilor, la succesul Conferinţei desfăşurate la Tokio. În convorbirile avute de membrii delegaţiei române cu parlamentarii ţării-gazdă, cu parlamentari din ţări de pe toate continentele, aceştia au exprimat aprecieri la adresa României şi a preşedintelui ei, la adresa poporului român, subliniind rolul ţării noastre la marea şi generoasa operă de făurire a unei lumi mai bune şi mai drepte.

La 18 octombrie, în faţa subcomitetului juridic al Camerei Reprezentanţilor, preşedintele Ford s-a referit la împrejurările amnistierii expreşedintelui Nixon, arătînd că amnistierea nu a fost promisă în schimbul demisiei. „Doresc să vă asigur pe dv., membrii acestui subcomitet, pe toţi membrii Congresului şi poporul american că nu a existat nici o înţelegere, în nici un fel de împrejurări" — a declarat preşedintele Ford. „Am dorit să modific preocupările naţiunii, aşa încît atenţia să nu se concentreze asupra preşedintelui prăbuşit, ci asupra problemelor urgente ale unei naţiuni în ascensiune"

Unitatea partidelor comuniste și muncitorești – factor de bază în edificarea securității europene

Între 16 și 18 octombrie a.c. s-a desfășurat la Varșovia o consfătuire a reprezentanților partidelor comuniste și muncitorești din Europa. Au fost prezenți reprezentanți ai Partidului Comunist din Austria, Partidului Comunist din Belgia, Partidului Socialist Unit din Berlinul occidental, Partidului Comunist din Marea Britanie, Partidului Comunist Bulgar, Partidului Comunist din Cehoslovacia, Partidului Progresist al Oamenilor Muncii din Cipru, Partidului Comunist din Danemarca, Partidului Elvețian al Muncii, Partidului Comunist Finlandez, Partidului Comunist Francez, Partidului Comunist German, Partidului Socialist Unit din Germania, Partidului Comunist din Grecia, Partidului Comunist din Irlanda, Partidului Comunist Italian, Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia, Partidului Comunist din Luxemburg, Partidului Comunist din Norvegia, Partidului Muncitoresc Unit Polonez, Partidului Comunist Portughez, Partidului Comunist Sanmarinez, Partidului Comunist din Spania, Partidului de Stînga — Comuniștii din Suedia, Partidului Comunist din Turcia, Partidului Muncitoresc Socialist Ungar, Partidului Comunist al Uniunii Sovietice.

Din partea Partidului Comunist Român a participat o delegație formată din tovarășii Ștefan Andrei, secretar al C.C. al P.C.R., Ghizela Vass și Ștefan Voicu, membri ai C.C. al P.C.R., Dumitru Turcuș, adjunct de șef de secție la C.C. al P.C.R.

Invitația de a participa la această întîlnire, adresată Partidului Comunist Român, a fost analizată, după cum este cunoscut, în ședința din 15 octombrie a Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., în urma căreia s-a hotărît, la propunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, ca o delegație a partidului nostru să participe la întîlnirea consultativă de la Varșovia pentru un schimb de păreri asupra problemei unei eventuale convocări a Conferinței partidelor comuniste și muncitorești din Europa, precum și asupra obiectivelor, modalităților de pregătire și ordinii de zi ale acestei conferințe.

Partidul Comunist Român se situează, în mod consecvent, pe poziția principială a intensificării legăturilor și contactelor largi între partidele frățești. În acest sens, partidul nostru apreciază că întîlnirile, atît bilaterale, cît și multilaterale, înlesnind schimburile de vederi și experiență, cunoașterea mai bună a pozițiilor, evidențierea unor concluzii comune, pot avea o mare importanță pentru întărirea relațiilor de prietenie și solidaritate.

Exprimînd cu claritate această poziție, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia nu demult : **„Partidul Comunist Român se pronunță în mod constant pentru dezvoltarea relațiilor de colaborare cu toate partidele comuniste și muncitorești, pe baza deplinei egalități și a respectării dreptului fiecărui partid de a-și elabora linia politică generală. În acest context, sîntem și partizanii colaborării multilaterale, inclusiv ai unor întîlniri și consfătuiri care să ducă la întărirea colaborării și solidarității. Desigur, apreciem că, atunci cînd împrejurările cer, în realizarea unei conferințe trebuie să se pornească de la crearea condițiilor care să asigure participarea tuturor partidelor ce doresc acest lucru, pe baza deplinei egalități ; să se pornească de la necesitatea unor schimburi de păreri asupra problemelor dezvoltării contemporane, a întăririi solidarității în lupta pentru progres social, împotriva politicii imperialiste, colonialiste, neocolonialiste, pentru pace și colaborare între toate națiunile lumii. Se înțelege că, în context, noi apreciem că orice conferință trebuie să excludă criticarea sau condamnarea vreunui partid politic, să ducă la dezvoltarea colaborării între participanți și să deschidă calea conlucrării și cu alte forțe politice, socialiste, progresiste, cu forțele care se pronunță pentru colaborare și pace".**

Potrivit mandatului primit, delegația partidului nostru a participat activ la întîlnirea consultativă. În intervenția în cadrul consfătuirii, cît și cu prilejul numeroaselor sale contacte și convorbiri cu reprezentanții altor partide participante, delegația Partidului Comunist Român — arăta tovarășul Ștefan Andrei, secretar al C.C. al P.C.R. — a subliniat pregnant faptul că partidul nostru consideră, ca menire supremă a unor asemenea întîlniri, aceea de a sluji cauzei unității, de a servi apropierii și înțelegerii între toate partidele comuniste și muncitorești, întăririi continue a spiritului de încredere, colaborare și stimă reciprocă — restabilirea unității și întărirea coeziunii fiind, incontestabil, imperativul suprem pentru întreaga mișcare comunistă internațională.

Delegația a subliniat că întîlnirea consultativă de la Varșovia are loc cu o lună înaintea Congresului al XI-lea al partidului nostru, congres care, între alte documente, va dezbate și adopta **Programul P.C.R.** — lege de bază a activității comuniștilor din România, care **înscrie ca obiectiv cu caracter programatic, ca orientare stabilă și permanentă pentru deceniile ce urmează, continuarea perseverentă a eforturilor pentru promovarea cauzei unității, adîncirea relațiilor de solidaritate cu toate partidele comuniste și muncitorești, cu celelalte forțe politice progresiste ale societății contemporane.**

În mod deosebit, delegația română a accentuat că o condiție hotărîtoare și fundamentală pentru evoluția fructuoasă a pregătirilor, ca și pentru succesul conferinței proiectate este ca acestea să se desfășoare pe baza respectării principiilor și normelor de relații dintre partide — **principiile independenței și autonomiei fiecărui partid, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne ale altuia, dreptului imprescriptibil al fiecărui partid de a-și hotărî de sine stătător linia politică, solidarității și întrajutorării tovărășești, marxism-leninismului și internaționalismului proletar.** După cum a dovedit întreaga experiență a mișcării comuniste și muncitorești internaționale, aceste principii — formînd un ansamblu unitar — reprezintă cheia de boltă a raporturilor de încredere și colaborare rodnică între toate partidele frățești.

În spiritul acestor principii este necesar — a arătat delegația partidului nostru — ca, atît în cadrul lucrărilor pregătitoare ca și în desfășurarea conferinței, să nu se recurgă la atacuri sau insinuări, la criticarea sau blamarea altor partide, prezente sau nu la aceste întîlniri. Se știe că soluționarea deosebirilor de vederi sau a divergențelor nu se poate realiza pe calea acestor practici, care nu ar putea decît să altereze climatul tovărășesc necesar schimburilor de păreri, să genereze tensiune și să aducă deservicii cauzei refacerii unității.

Partidul nostru — angajat prin documente și hotărîri statutare să nu subscrie în nici un fel la acțiuni de atacare sau blamare a altor partide — atribuie o importanță fundamentală acestei probleme. **P.C.R. va face totul și va aduce întreaga sa contribuție pentru ca proiectata conferință să se desfășoare sub auspiciile unității, să constituie o contribuție pozitivă la cauza coeziunii mișcării comuniste muncitorești internaționale.**

O mare atenție s-a acordat metodelor de lucru, cunoscută fiind relația strînsă dintre aceste aspecte și problemele de conținut. Cerințele unității partidelor comuniste și muncitorești, egalitatea în drepturi a partidelor, ca și asigurarea unei pregătiri temeinice fac necesar ca toate acordurile asupra cărora se va conveni, atît la întîlnire, cît și la viitoarele reuniuni consultative și, în egală măsură, la conferința propriu-zisă, să aibă la bază respectarea cu strictețe a **principiului consensului.** Aplicarea acestui principiu este o condiție și o cerință esențială a modalităților democratice de lucru, iar P.C.R. insistă asupra clarității acestui aspect, atît pentru valoarea sa principială — ca expresie din cele mai elocvente ale egalității în drepturi a tuturor partidelor — cît și pentru valoarea sa practică, întrucît numai prin înțelegeri convenite de comun acord, prin consensuri unanime se poate asigura traducerea în viață de către partide independente, autonome, a concluziilor adoptate.

Din imperativul major al unității se desprinde necesitatea invitării la întîlnirile pregătitoare și la conferință a tuturor partidelor comuniste care acționează în țările europene. Desigur, este dreptul fiecărui partid să-și elaboreze propriile aprecieri, în funcție de ansamblul tuturor condițiilor, și să hotărască în mod liber, la timpul cuvenit, dacă va participa sau nu la lucrările acestora, neparticiparea nepu-

tînd să constituie motiv de incriminare sau de ştirbire a principiilor de bază ale relaţiilor cu partidele respective.

Partidul Comunist Român consideră că proiectata conferinţă va trebui să prilejuiască un schimb liber de păreri şi să fie temeinic pregătită, încît să pună deplin în valoare întregul potenţial de gîndire originală al partidelor frăţeşti, bogata experienţă practică acumulată, să cristalizeze îndemnuri de o mare forţă mobilizatoare către masele largi ale popoarelor — făuritoarele tuturor succeselor obţinute în lupta pentru pace şi progres social.

Exprimînd aceste considerente, ca premise ale unei conferinţe rodnice, P.C.R. şi-a exprimat acordul ca tematica acesteia să o constituie **„Lupta pentru pace, pentru securitate, cooperare şi progres social în Europa"** — tematică de actualitate, cu un caracter cuprinzător, de natură să permită un schimb larg de păreri asupra principalelor procese şi modificări intervenite în viaţa politică a continentului, reliefarea succeselor obţinute în dezvoltarea cursului spre destindere, a rezultatelor pozitive ale primelor etape ale conferinţei statelor pentru securitate europeană, a perspectivelor pe care le deschide şi a obiectivelor de urmărit în continuare, pe linia destinderii, securităţii şi cooperării intereuropene.

Succesele pe calea destinderii se datoresc, indiscutabil, acţiunii convergente a statelor socialiste europene, a altor state iubitoare de pace, cît şi forţelor sociale, în frunte cu clasa muncitoare şi partidele comuniste şi muncitoreşti din ţările capitaliste ale continentului, maselor largi populare.

O contribuţie activă şi constructivă a adus — în acest sens — România socialistă. Edificarea securităţii europene a constituit şi constituie o preocupare centrală a partidului şi statului nostru, formează subiectul unei bogate şi neobosite activităţi politico-diplomatice ; principiile de bază ale securităţii au fost consemnate în Declaraţii Solemne, în comunicate şi alte documente încheiate la cel mai înalt nivel cu alte state ; participarea activă a României a adus o contribuţie de seamă la desfăşurarea etapelor de la Helsinki şi Geneva ale conferinţei pentru securitate ; extinderea amplă a relaţiilor politice, economice, dezvoltarea cooperării cu celelalte state europene, fără deosebire de orînduire socială, au marcat progrese notabile la îmbunătăţirea climatului politic din Europa.

Relevînd rolul din ce în ce mai important al luptei maselor populare împotriva politicii războiului rece, a imperialismului, pentru pace, destindere şi cooperare, delegaţia partidului nostru a evocat victoriile obţinute în această luptă de forţele progresiste din Portugalia şi Grecia. Reafirmîndu-şi poziţiile de solidaritate şi sprijin internaţionalist, partidul nostru a salutat şi în cadrul întîlnirii consultative marea victorie obţinută de comuniştii portughezi precum şi ieşirea din ilegalitate a comuniştilor greci, în faţa cărora, prin unitate, se pot deschide noi şi largi perspective. În acelaşi spirit de solidaritate internaţionalistă, partidul nostru a urmărit cu vie satisfacţie importantele victorii politice obţinute în ultimul timp de comuniştii francezi, italieni, spanioli şi din alte ţări occidentale.

Totodată, delegaţia P.C.R. a evocat la întîlnirea consultativă importanta conferinţă de la Bruxelles, de la începutul acestui an, a partidelor comuniste din Europa occidentală, conferinţă în cadrul căreia s-au desprins concluzii de mare însemnătate şi actualitate privind **necesitatea unei largi alianţe a tuturor forţelor democratice, progresiste, bazată pe recunoaşterea egalităţii, diversităţii şi contribuţiei originale a fiecărei forţe, dezvoltarea dialogului şi acţiunilor comune între comunişti, socialişti, cercuri catolice şi alte formaţiuni sau curente, în lupta pentru pace şi securitate în Europa**, pentru apărarea intereselor oamenilor muncii, pentru înfăptuirea aspiraţiilor de securitate şi progres ale popoarelor.

Partidul nostru a expus convingerea sa că de la aceste realităţi, de la condiţiile actuale — politice, economice şi sociale ale Europei — de la necesitatea de a se imprima un nou impuls luptei celor mai largi şi mai diverse mase populare pentru securitate, cooperare şi progres social trebuie să pornească proiectata conferinţă a partidelor comuniste şi muncitoreşti din ţările continentului.

Viaţa însăşi demonstrează că procesul de destindere în Europa nu poate fi considerat ireversibil. Pentru continuarea şi aprofundarea acestui curs se impun intensificarea luptei maselor populare pe scară naţională şi internaţională, continuarea eforturilor în vederea încheierii cît mai grabnice şi cu succes a conferinţei paneuropene pentru securitate şi cooperare, statornicirii în Europa a unor raporturi noi, bazate pe **respectul independenţei şi suveranităţii naţionale, egalităţii în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, nerecurgerii la forţă şi la ameninţarea cu forţa — încît fiecare popor să se afle, efectiv, la adăpost de orice agresiune şi să-şi poată orîndui viaţa conform voinţei şi intereselor sale.**

În acest cadru, este evident necesar şi deosebit de important să se întreprindă **acţiuni de masă pentru ca destinderea politică să fie completată cu destinderea militară**, trecîndu-se la acţiuni practice, concrete care să ducă la măsuri efective de dezarmare nucleară, la reducerea efectivelor armate şi a bugetelor militare, retragerea în cadrul graniţelor naţionale a trupelor dislocate pe teritoriile altor state, lichidarea bazelor militare străine, crearea condiţiilor pentru desfiinţarea concomitentă a celor două blocuri militare.

De asemenea, este necesar ca, în cadrul general al obiectivelor arzătoare ale luptei maselor populare, să se înscrie **problemele legate de fenomenele economice actuale, ale subdezvoltării, ale reducerii şi, în cele din urmă, ale lichidării decalajelor dintre ţările în curs de dezvoltare şi cele avansate economic, problemele inflaţiei, crizei de energie şi materii prime.**

În concepţia partidului nostru, rezolvarea tuturor acestor sarcini în conformitate cu interesele popoarelor, dezvoltarea luptei împotriva imperialismului, colonialismului şi neocolonialismului, pentru pace, securitate şi progres social, pentru democratizarea raporturilor intereuropene şi făurirea unei noi ordini internaţionale politice şi economice presupun noi acţiuni energice ale statelor socialiste, ale partidelor comuniste, ale altor forţe muncitoreşti, democratice, mobilizarea tot mai largă şi intensificarea luptei maselor populare.

Concluzia pe care o deduce P.C.R. din această necesitate este că trebuie **să se asigure atît lucrărilor pregătitoare, întîlnirilor consultative, cît şi conferinţei partidelor comuniste o largă publicitate.** Activitatea comuniştilor se desfăşoară în văzul opiniei publice, în faţa maselor, pentru că militînd pentru pace, destindere, respect, egalitate şi colaborare între state, pentru eliminarea vechii politici de „război rece", a practicilor de forţă şi ingerinţă ale imperialismului şi neocolonialismului, pentru democraţie, progres economic şi social — comuniştii dau glas aspiraţiilor fierbinţi ale popoarelor, ale căror luptă şi acţiune sînt hotărîtoare pentru realizarea acestor obiective.

De aceea, delegaţia P.C.R. la întîlnirea consultativă a expus părerea ca **documentul ce va fi adoptat de conferinţă să se adreseze maselor, să aibă un caracter cît mai mobilizator, să ducă la întărirea mai departe a solidarităţii şi colaborării între comunişti, să deschidă noi căi spre dezvoltarea legăturilor cu partidele socialiste, cu alte forţe democratice progresiste, să constituie un imbold cît mai puternic în lupta popoarelor europene pentru pace, destindere, colaborare şi progres social.**

Dintr-un asemenea document, partidele vor putea desprinde concluzii utile pentru propria activitate — fiind, desigur, dreptul fiecărui partid de a-şi elabora de sine stătător politica sa internă şi internaţională, pe baza aplicării adevărurilor fundamentale ale marxism-leninismului la condiţiile specifice de activitate. Poziţia clară a P.C.R., reafirmată consecvent şi la Varşovia, este că **fiecare partid, luînd în consideraţie propria experienţă şi experienţa altor partide frăţeşti, hotărăşte singur, în mod autonom, asupra întregii sale politici.** În acest spirit, partidul nostru nu ar putea accepta adoptarea şi nu ar putea subscrie, în nici o formă, la un document-directivă sau conţinînd hotărîri cu caracter obligatoriu. Partidele frăţeşti acţionează într-o mare varietate de condiţii — istorice, politice, economice, sociale — ceea ce exclude orice tipare unice sau scheme unice obligatorii.

În legătură cu pregătirea conferinţei, partidul nostru s-a pronunţat pentru o temeinică şi diversă activitate, pentru aprofundarea analizelor şi dezvoltarea schimburilor de păreri asupra diferitelor probleme politico-economice şi sociale majore ale continentului. În acest sens, P.C.R. s-a declarat de acord ca, în decembrie 1974 sau ianuarie 1975, să aibă loc o întîlnire pregătitoare a conferinţei. În acelaşi context, s-a exprimat acordul de principiu cu propunerea P. C. Italian de a se pregăti consfătuiri pe unele teme importante ale actualităţii legate de tematica viitoarei conferinţe.

În ce priveşte data conferinţei, P.C.R. a arătat că, cel mai bine ar fi ca desfăşurarea acesteia să aibă loc în perioada imediată după încheierea conferinţei statelor pentru securitate şi cooperare în Europa, ceea ce ar permite o definire mai clară a obiectivelor de acţiune ale noii etape, urmărirea aplicării diferitelor angajamente şi măsuri stabilite de conferinţa pentru securitate, mobilizarea activă a forţelor înaintate, a maselor largi ale popoarelor, a opiniei publice la dezvoltarea în continuare a procesului de destindere. În acest sens, Partidul Comunist Român s-a declarat de acord cu propunerea ca conferinţa partidelor comuniste şi muncitoreşti din Europa să se desfăşoare către jumătatea anului 1975 la Berlin, capitala Republicii Democrate Germane frăţeşti.

În concluzie, se poate aprecia că un important aspect pozitiv al întîlnirii consultative îl constituie faptul că în desfăşurarea lucrărilor şi-a găsit reflectare şi aplicare principiul consensului, ţinîndu-se seama de părerile şi opiniile partidelor participante. Încă o dată, experienţa practică a demonstrat că, atunci cînd se manifestă spirit de înţelegere reciprocă, respect mutual şi receptivitate faţă de punctele de vedere ale fiecăruia, este posibil să se ajungă la concluzii unanim acceptabile. Aceasta arată cu claritate calea pe care trebuie mers şi în viitor, în desfăşurarea pregătirilor ca şi a conferinţei.

Partidul Comunist Român este ferm hotărît să participe activ la toate etapele pregătitoare ulterioare, să facă tot ce-i stă în puteri şi să aducă o contribuţie maximă pentru ca viitoarea conferinţă comunistă europeană să se desfăşoare cît mai fructuos, potrivit aspiraţiilor şi intereselor popoarelor, ale cauzei păcii, democraţiei şi socialismului în Europa şi în întreaga lume.

Octav Iliescu

O. N. U.

Elemente noi în dezbatere

Corespondență din New York de la Victor Martalogu

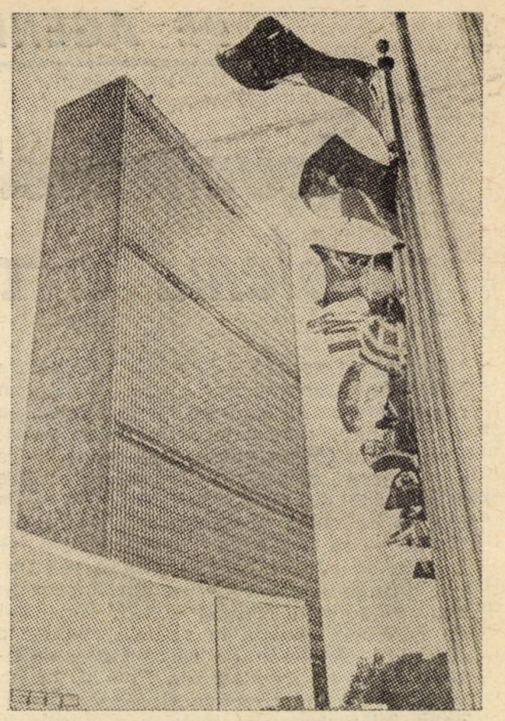

O serie de evenimente petrecute săptămîna trecută — la începutul și la încheierea ei — ni se par deosebit de semnificative pentru actuala activitate a Organizației Națiunilor Unite, pentru atmosfera sa de lucru, pentru maniera de abordare a problemelor în acest reprezentativ forum internațional.

Este mai întîi vorba de inițiativa întreprinsă în cadrul Adunării Generale — inițiativă sprijinită, încă din prima sa fază, de România — de a invita Organizația pentru Eliberarea Palestinei, reprezentant autentic al poporului palestinian, la dezbaterile din ședințele plenare asupra punctului „problema Palestinei". Rezoluția, aprobată cu 105 voturi favorabile, 4 voturi negative și 20 de abțineri, recunoaște poporul palestinian ca principală parte în problema Palestinei, iar Organizația pentru Eliberarea Palestinei ca reprezentant al acestui popor. În esență, rezoluția reafirmă că poporul Palestinei are dreptul politic și uman să-și hotărască propria soartă.

Exprimînd profunda satisfacție a României pentru această rezoluție, reprezentantul țării noastre a arătat, cu acest prilej, că „România se pronunță cu fermitate pentru soluționarea conflictului din Orientul Apropiat pe calea pașnică a negocierilor ; noi vedem în aceasta (n.n. — în invitarea O.E.P.) încă o dovadă edificatoare a hotărîrii comunității internaționale de a face noi pași spre angajarea Organizației pe calea explorării tuturor posibilităților de reglementare politică a acestui conflict".

Într-o declarație făcută după încheierea votului, șeful delegației O.E.P. la O.N.U., Nabeel Shaath, a apreciat că „palestinienii își afirmă cu tărie respectul pentru principiile Cartei O.N.U., pe care o vor sluji, acum, ca un popor, în mod coerent".

Exigența de a aduce, în cadrul O.N.U., problemele nerezolvate încă și de a invita toate statele să participe la dezbaterea lor nu are un caracter formal ; prezența tuturor este necesară pentru a garanta interesele tuturor și a se obține, astfel, soluții acceptabile tuturor. De aceea, această exigență este dublată de cea a unei participări totale, sincere și angajate. Condiția — elementară — este, însă, aceea a respectării principiilor conținute în Carta O.N.U., statutul și fundamentul juridic al Organizației, pentru că — nu o spunem pentru prima dată — eficiența Organizației este, în ultimă instanță, dependentă direct de contribuția fiecăruia dintre statele membre, de maniera de îndeplinire a angajamentelor și sarcinilor ce îi revin.

Pornind de la aceste exigențe, Consiliul de Securitate a început să dezbată, săptămîna trecută, raporturile O.N.U. cu Africa de Sud, prevederea invocată fiind aceea a articolului 6, care stipulează că „un membru al Națiunilor Unite care a încălcat sistematic principiile cuprinse în prezenta Cartă poate fi exclus din Organizație de Adunarea Generală, la recomandarea Consiliului de Securitate".

O rezoluție adoptată de Adunarea Generală în această sesiune, cu 125 de voturi favorabile, 9 abțineri și un vot împotrivă (acela al R.S.A.), a cerut Consiliului de Securitate să reconsidere relațiile O.N.U. cu Africa de Sud „în lumina violării constante de către guvernul acestei țări a principiilor Cartei și Declarației universale a drepturilor omului". O serie de vorbitori, între care șeful grupului țărilor africane, reprezentantul Tunisiei, Rachid Driss, și președintele Consiliului de Miniștri al Organizației Unității Africane, ministrul de externe somalez, Omar Arteh Ghalib, au cerut Consiliului de Securitate să recomande excluderea R. S. Africane din O.N.U., guvernul de la Pretoria făcîndu-se vinovat de desfășurarea unei politici de apartheid, de discriminare rasială împotriva populației de culoare din această țară — populație care numără 8 milioane de locuitori —, practici care constituie o violare flagrantă a principiilor Cartei și ale Declarației universale a drepturilor omului. Toate apelurile și condamnările O.N.U. față de această politică au fost ignorate de guvernul sud-african, care a încălcat, în acest fel, aproape 180 de rezoluții ale Organizației.

Pînă acum, nu au fost consemnate, în istoria O.N.U., cazuri de excluderi de membri. Este, desigur, o situație-limită, dar nu imposibilă sau lipsită de logică și de dreptate, date fiind, în cazul de față, caracterul real și temeinic al argumentelor prezentate, precum și voința majorității statelor ce compun Organizația de a vedea respectate, de către fiecare membru, prevederile Cartei O.N.U.

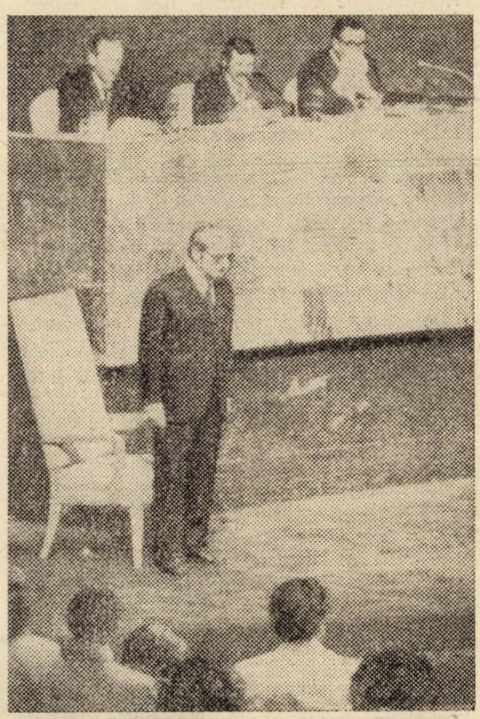

Președintele Portugaliei, generalul Francisco da Costa Gomes, a luat cuvîntul în plenara Adunării Generale : „În numele poporului portughez, adresez un salut frățesc tuturor popoarelor lumii din această demnă Adunare"

Atmosfera de lucru care caracterizează, în acest moment al sesiunii, activitatea Națiunilor Unite este sugerată, între altele, și de lucrările celor șapte comitete ale Adunării. În abordarea problemelor de pe ordinea de zi a fiecăruia dintre comitete, se înregistrează liste record de vorbitori, intervențiile cuprinzînd, însă, multă substanță, propuneri concrete. În prezent, sînt analizate probleme, cum ar fi cooperarea internațională pentru utilizarea în scopuri pașnice a spațiului extraatmosferic, politica de apartheid a guvernului sud-african, activități în direcția dezvoltării, probleme privind decolonizarea, facilitățile de comunicații în sistemul O.N.U. și, respectiv, proiectul de definire a agresiunii.

Luînd cuvîntul în cadrul fiecăreia din aceste dezbateri, delegații români au prezentat și explicat punctele de vedere ale guvernului român față de problemele menționate, atitudinea principială și consecventă a țării noastre. Ei au subliniat, astfel, rolul cooperării economice internaționale și al stabilirii cadrului principial care să guverneze cooperarea, necesitatea respectării dreptului fiecărui popor de a dispune în mod liber de resursele sale naturale și de utilizarea lor, dreptul fiecărui popor la autodeterminare, la existență liberă, nestingherită, neamenințat de ingerințe din afară, de a-și alege singur sistemul politic și social pe care îl consideră corespunzător aspirațiilor proprii.

În acest cadru, de pildă, delegatul român în Comitetul pentru probleme juridice al Adunării Generale, pe marginea proiectului de definire a agresiunii, și-a exprimat satisfacția delegației țării noastre pentru încheierea cu succes a unei activități laborioase depuse timp de șapte ani de Comitetul special pentru definirea agresiunii — din care a făcut parte și România —, eforturi care s-au situat pe primul plan al preocupărilor statelor vizînd menținerea păcii și extinderea domeniului de aplicare a dreptului în viața internațională și eliminarea amenințării sau utilizării forței în raporturile dintre state. „România — a precizat delegatul român — se pronunță în favoarea reglementării tuturor problemelor litigioase pe calea negocierilor și militează pentru eliminarea completă a utilizării forței sau amenințării cu forța și pentru prevenirea și suprimarea oricărui act de agresiune".

PE AGENDA O. N. U.

Reunificarea patriei — problemă a coreenilor înșiși

Recent, guvernul Republicii Populare Democrate Coreene a dat publicității un memorandum în legătură cu înscrierea pe ordinea de zi a actualei sesiuni a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite a problemei retragerii trupelor străine aflate, sub drapelul Națiunilor Unite, în Coreea de sud. Organizația Națiunilor Unite — se arată în memorandum — trebuie să adopte măsuri pentru retragerea tuturor trupelor străine din Coreea de sud, aflate sub steagul O.N.U. Proiectul de rezoluție propus la actuala sesiune a Adunării Generale de către țările socialiste și o serie de state din Asia și Africa prevede măsuri practice și rezonabile pe calea înlăturării principalelor obstacole în vederea rezolvării problemei unificării Coreei.

Retragerea trupelor străine din Coreea de sud nu este o chestiune adusă în fața forumului internațional pentru prima oară. Este doar o ultimă secvență a unei situații mai complexe de care se face răspunzătoare însăși Organizația Națiunilor Unite și pe care, necesarmente, trebuie să o soluționeze în mod echitabil. De mai bine de două decenii, guvernul R.P.D. Coreene, poporul coreean, numeroase state iubitoare de pace au depus eforturi susținute pentru rezolvarea, odată pentru totdeauna, a ceea ce în limbajul politic s-a numit „problema coreeană". Crearea, în octombrie 1950, a așa-numitei „Comisii a O.N.U. pentru unificarea și refacerea Coreei", staționarea, în Coreea de sud, a trupelor străine sub egida O.N.U., departe de a contribui la împlinirea dezideratului legitim al coreenilor — unificarea patriei — au stînjenit, pînă la a împiedica, evoluția acestui proces, au constituit o formă de imixtiune în treburile interne ale poporului coreean.

Ani de-a rîndul, sub diferite pretexte, discutarea problemei coreene — veche aproape cît O.N.U. însăși — a fost blocată sistematic. Să ne amintim că, la sesiunea a 27-a (1972) a Adunării Generale, punctul intitulat „Crearea condițiilor favorabile în vederea accelerării reunificării pașnice și independente a Coreei" — propus spre a fi înscris pe ordinea de zi de un număr de 29 de state, între care și România, — a fost amînat pentru sesiunea următoare sub pretextul paradoxal că discutarea acestei probleme ar stînjeni evoluția procesului ce se desfășura în Peninsula coreeană, adică a acelui proces al cărui obiectiv viza tocmai unificarea Coreei. „Departe de a stînjeni acest proces — spunea reprezentantul țării noastre — adoptarea măsurilor pe care coautorii le preconizează în proiectul lor de rezoluție prezentat ar aduce o contribuție substanțială la depășirea obstacolelor legate de prezența trupelor străine în Coreea de sud sub drapelul O.N.U. și de activitatea Comisiei O.N.U. pentru unificarea și refacerea Coreei". Reprezentantul român sublinia, de asemenea, necesitatea ca reprezentanții R.P.D. Coreene, parte direct interesată, să fie invitați la dezbaterea din cadrul Națiunilor Unite asupra problemei referitoare la Coreea.

Inconsistența motivației amînării problemei coreene era evidentă. În sesiunea a 28-a (1973) a Adunării Generale, problema coreeană a fost înscrisă pe ordinea de zi. Totodată, Comitetul pentru probleme politice și de securitate al Adunării Generale a O.N.U. a hotărît, prin consens, invitarea celor două delegații coreene pentru a participa, fără drept de vot, la discutarea problemei Coreei în cadrul acestui comitet. Pe agenda comitetului existau două proiecte de rezoluție. Primul document, elaborat de 35 de state, între care și România, cerea dizolvarea „Comisiei O.N.U. pentru unificarea și refacerea Coreei" (UNCURK); anularea dreptului de folosire a steagului Națiunilor Unite de către trupele străine staționate în Coreea de sud; dizolvarea așa-numitului Comandament al O.N.U. din această parte a Coreei; recunoașterea necesității retragerii tuturor trupelor străine din sudul Coreei, pentru a se putea întreprinde noi pași în vederea accelerării reunificării pașnice a țării. Cel de al doilea document, elaborat de un grup de 18 state occidentale, recomanda doar dizolvarea „Comisiei Națiunilor Unite pentru unificarea și refacerea Coreei" și intrarea în O.N.U. a R.P.D. Coreene și a Coreei de sud.

Proiectul de rezoluție al țărilor socialiste și nealiniate s-a bucurat de sprijinul a numeroase delegații, acestea exprimîndu-și, totodată, dezacordul față de propunerile occidentale, care vizau intrarea simultană în O.N.U. a celor două Coree. Într-o cuvîntare rostită la sfîrșitul lui octombrie 1973, președintele Kim Ir Sen spunea referindu-se la acest aspect: „Este de neconceput ca națiunea noastră, care a trăit în timpul îndelungatei sale istorii ca o singură națiune pe aceeași peninsulă, să fie divizată în epoca noastră. ...În conformitate cu dorința unanimă a poporului coreean și a popoarelor lumii și cu cerințele vremii, Adunarea Generală a O.N.U. din anul acesta trebuie să adopte, pe bună dreptate, măsuri pentru a se respinge proiectul de aderare simultană a celor două Coree la O.N.U., a se desființa «Comisia O.N.U. pentru unificarea și refacerea Coreei», a se lua căștile «forțelor Națiunilor Unite» de la trupele S.U.A. aflate în Coreea de sud și pentru a le retrage".

După cum este cunoscut, la sfîrșitul dezbaterilor în cadrul Comitetului pentru problemele politice și de securitate al Adunării Generale s-a ajuns la realizarea unui consens între coautorii celor două proiecte de rezoluție de a nu se supune documentele votului sesiunii Adunării Generale. În același timp, comitetul făcea următoarea declarație cu putere de hotărîre: „Se ia notă cu satisfacție de faptul că a fost publicat un Comunicat comun de către Nordul și Sudul Coreei la 4 iulie 1972, care prevede următoarele trei principii în legătură cu reunificarea Coreei: 1. Reunificarea Coreei trebuie realizată în mod independent, fără sprijinul forței străine sau prin intervenția ei. 2. Reunificarea Coreei trebuie realizată prin mijloace pașnice, fără a se recurge la folosirea armelor împotriva celeilalte părți. 3. Trebuie promovată marea unitate națională. Se exprimă încrederea generală că Sudul și Nordul vor continua dialogul și vor înfăptui schimburile lor multilaterale și cooperarea, în sprijinul principiilor de mai sus, astfel încît să se grăbească reunificarea independentă și pașnică a țării. Adunarea Generală hotărăște să dizolve Comisia Națiunilor Unite pentru unificarea și refacerea Coreei". La 23 noiembrie 1973, Adunarea Generală hotăra, în unanimitate, desființarea neîntîrziată a amintitei comisii.

Numeroase delegații au apreciat aceasta ca un element încurajator și semnificativ pentru modul în care O.N.U. a început să abordeze problema coreeană, să repare erorile comise în trecut prin imixtiunea în treburile interne ale poporului coreean și tolerarea folosirii auspiciilor O.N.U. în scopul promovării unor interese străine principiilor Cartei și scopurilor sale.

Desființarea, anul trecut, a așa-numitei „Comisii a O.N.U. pentru unificarea și refacerea Coreei" a fost o victorie a rațiunii, un indiciu al voinței majorității statelor membre de a determina forumul internațional să contribuie activ la împlinirea năzuințelor de unitate națională ale întregului popor coreean. Primul pas în această direcție l-a constituit hotărîrea de a invita un reprezentant al R.P.D. Coreene la discutarea unei probleme în care era direct și vital interesată, punîndu-se astfel capăt atitudinii discriminatorii practicate în trecut. Este aceasta, totodată, o confirmare a justeței punctului de vedere — care este și al României — că orice problemă își poate găsi rezolvarea echitabilă și durabilă numai cu participarea tuturor părților direct interesate, ținîndu-se seama în mod corespunzător de interesele celor în cauză. **„Apreciem — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — ca un pas înainte important adoptarea, de către Adunarea Generală a O.N.U., a hotăririi privind desființarea Comisiei O.N.U. pentru unificarea și refacerea Coreei. Considerăm că problema unificării Coreei este o problemă a poporului coreean însuși și vom sprijini și în continuare măsurile inițiate de R.P.D. Coreeană în această direcție".**

Imagine de la cea de-a doua reuniune a copreședinților Comitetului de coordonare dintre Nord și Sud, ținută la Phenian

O.N.U. reușește, astfel, după 26 de ani de cînd problema Coreei a fost adusă la Organizația Națiunilor Unite, să obțină un prim succes asupra unei situații anacronice creată de ea însăși. Fără însă ca acesta să fie deplin. În Coreea de sud continuau să rămînă trupe străine sub steagul O.N.U., continua să existe un așa-numit comandament al O.N.U.

Următorul pas, firesc și inevitabil, rațional și necesar, în ce privește soluționarea deplină a problemei coreene la O.N.U., a fost făcut, în acest an, prin acțiunea a 34 de state, între care și România, în direcția înscrierii pe agenda celei de a 29-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. a punctului : „Retragerea tuturor trupelor străine staționate în Coreea de sud sub drapelul O.N.U.". Proiectul pornește de la considerentul că prezența în Coreea de sud a trupelor străine sub stindardul O.N.U. constituie o imixtiune în treburile interne ale Coreei și reprezintă un obstacol în calea dialogului dintre Nord și Sud în vederea reunificării Coreei.

Înscris pe ordinea de zi, proiectul de rezoluție urmează să fie dezbătut în cadrul Organizației, care poartă — cum aprecia actualul președinte al Adunării Generale, ministrul algerian de externe, Abdelaziz Bouteflika — „o răspundere deosebită în această problemă. Ea trebuie să dovedească faptul că este la nivelul profundelor mutații care caracterizează epoca noastră și că este gata, făcînd dreptate poporului coreean, să se pronunțe pentru retragerea trupelor staționate sub drapelul său în Coreea de sud".

Unificarea patriei trebuie să se realizeze — după cum se afirmă în memorandumul guvernului R.P.D. Coreene, amintit la început — pe cale pașnică, fără imixtiuni din afară și fără folosirea forțelor armate. În memoradum se subliniază, de asemenea, că propunerea președintelui Kim Ir Sen, făcută la 4 martie anul acesta, de a se convoca o Mare Adunare Națională sau o Consfătuire politică consultativă a Nordului și Sudului Coreei — cu participarea reprezentanților partidelor politice, a organizațiilor obștești și a diferitelor pături ale populației din nord și sud — a constituit o nouă expresie a eforturilor sincere ale guvernului R.P.D. Coreene, care dorește să continue dialogul cu autoritățile din sud, în numele unificării.

România socialistă s-a pronunțat cu consecvență pentru respectarea dreptului poporului coreean de a-și decide liber destinele. Țara noastră a sprijinit întotdeauna aspirațiile legitime ale coreenilor de unificare pașnică a patriei fără amestec din afară. În acest sens, în viziunea României, existența de trupe străine în Coreea de sud sub stindardul Națiunilor Unite reprezintă, de fapt, o formă de ingerință străină în treburi care privesc exclusiv poporul coreean. O.N.U. — consideră țara noastră — poate contribui la soluționarea acestei probleme prin recunoașterea necesității urgente de a se retrage trupele străine din zonă și de a încuraja părțile direct interesate să adopte măsurile corespunzătoare pentru soluționarea problemelor care ar rezulta din această acțiune. „După părerea noastră — arăta, în cuvîntul său, șeful delegației României la actuala sesiune a Adunării Generale — O.N.U. are obligația morală de a contribui la stimularea procesului pozitiv declanșat ca urmare a inițiativelor politice și eforturilor perseverente ale R.P.D. Coreene. Hotărînd la sesiunea precedentă desființarea «Comisiei pentru unificarea și refacerea Coreei», Adunarea Generală a făcut deja un prim pas în această direcție. Se impune continuarea cu curaj a procesului început, acționîndu-se pentru retragerea tuturor trupelor străine staționate în Coreea de sud sub drapelul Națiunilor Unite".

Ilie Olteanu

BONN

Continuitate diplomatică și accente noi

Corespondență de la N. S. Stănescu

Există temeiuri suficiente pentru a se considera că agenda diplomatică a cancelarului Republicii Federale Germania, Helmut Schimdt, reflectă preocuparea crescîndă a guvernului de coaliție dintre social-democrați și liber-democrați pentru intensificarea activității sale pe planul politicii externe. Dintre vizitele înscrise pe agendă, atrag atenția, în mod deosebit, următoarele : spre sfîrșitul lunii octombrie, cancelarul va face o călătorie la Moscova, urmată apoi de o vizită la Pekin, pentru ca, în decembrie, să se întîlnească, la Washington, cu președintele Statelor Unite. Nu cu mult în urmă, el s-a întîlnit cu președintele Franței, iar cele două personalități politice vor avea din nou convorbiri pînă la sfîrșitul anului.

După cum se vede, diplomația vest-germană este preocupată să-și dezvolte relațiile atît cu statele lumii occidentale în genere — și, în primul rînd, cu cele din cadrul comunității economice vest-europene, care au prioritate pentru R.F.G., după cum declara, recent, vicecancelarul și ministrul de externe Hans-Dietrich Genscher — cît și relațiile cu țări ce au un sistem economic și social diferit.

Importanța pe care guvernul R.F.G. o acordă vizitei cancelarului la Moscova, ca și accentul pe care el dorește să îl pună pe relațiile economice dintre cele două țări se pot deduce chiar și numai din faptul că, între 15 și 18 octombrie, ministrul federal al economiei, Hans Friederichs, a întreprins o călătorie în capitala U.R.S.S.

Într-o convorbire cu corespondentul T.A.S.S., ministrul federal al economiei din R.F. Germania, Hans Friederichs, a arătat, printre altele : „Sîntem satisfăcuți de rezultatele celei de-a 4-a sesiuni a Comisiei de colaborare economică și tehnico-științifică dintre U.R.S.S. și R.F.G." În centrul atenției acestei sesiuni — a adăugat ministrul vest-german — s-au aflat problemele privind lărgirea colaborării economice, printre care proiectul de construire a combinatului metalurgic de la Kursk, construirea de centrale atomoelectrice pe teritoriul U.R.S.S., cu livrarea de energie electrică în R.F.G., cea de-a treia tranzacție de tip „gaze-conducte", precum și acordul cu privire la livrarea de gaze iraniene în R.F.G., la care participă și Uniunea Sovietică. Referindu-se la relațiile comerciale sovieto—vest-germane, Friederichs a menționat creșterea importantă a schimbului de mărfuri : numai în prima jumătate a anului 1974, acesta a crescut cu 50-60 la sută. După părerea sa, un factor pozitiv îl constituie creșterea volumului livrărilor sovietice în R.F.G. Ca urmare a acestui fapt, comerțul devine echilibrat. Actuala sesiune a comisiei, a spus ministrul vest-german, a arătat nu numai că se dezvoltă cu succes schimbul de mărfuri, dar și că sînt făcuți mari pași înainte pe calea dezvoltării cooperării industriale.

Problema lărgirii și adîncirii relațiilor cu Republica Populară Chineză a stat în centrul convorbirilor pe care Ciao Kuan-hua, adjunctul ministrului de externe al R. P. Chineze, le-a purtat, săptămîna trecută, la Bonn cu cancelarul Helmut Schmidt și cu ministrul de externe al Germaniei federale. Vizita pe care cancelarul o va face la Pekin va reprezenta, după aprecierile presei vest-germane, o continuare a dialogului pentru dezvoltarea unor relații reciproc avantajoase.

Schimbul de scrisori dintre cancelar și personalități de frunte ale vieții politice din Republica Democrată Germană și Polonia arată că există și în domeniul relațiilor cu celelalte țări socialiste intenția de a fi folosite rezultatele obținute pînă acum în scopul intensificării legăturilor politice și economice. Nu se poate ignora, desigur, faptul că, în calea dezvoltării relațiilor economice, mai există unele obstacole datorate contingentării vamale menținute, îndeosebi în privința importării anumitor mărfuri din țările socialiste. Totuși, este un fapt de netăgăduit că relațiile economice dintre țările socialiste și R.F.G. au cunoscut o dinamică ascendentă care are toate premisele să se amplifice în continuare.

Un eveniment de seamă pentru orientările și acțiunile actuale de politică externă ale Germaniei federale îl constituie cuvîntarea recentă a vicecancelarului și ministrului de externe Genscher la O.N.U. Ceea ce a atras atenția observatorilor politici, în mod deosebit, a fost pledoaria sa la O.N.U. pentru o nouă ordine economică internațională, tendința de a se face ecoul unor poziții și interese ale țărilor în curs de dezvoltare.

De asemenea, nu poate fi ignorat faptul că guvernul R.F.G. depune eforturi — așa cum subliniază o serie de comentarii vest-europene — pentru a cîștiga „un loc mai bun" în cadrul celorlalte țări dezvoltate din lumea occidentală.

Evoluția viitoare a evenimentelor, următorii pași întreprinși de diplomația vest-germană vor arăta, desigur, cu mai multă claritate, unde se oprește propriu-zis caracterul de continuitate al politicii externe a Republicii Federale Germane și unde încep elementele noi care par a fi pregătite de unele inițiative recente ale guvernului de coaliție.

Bonn. Întîlnire între ministrul de externe al Ugandei, doamna Elisabeth Bagaya, și omologul său vest-german, Hans-Dietrich Genscher

DOCUMENTAR

PETROLUL: strategii şi restructurări

La un an de la declanşarea bruscă a crizei petrolului, se dovedeşte că principala ei consecinţă o constituie sporirea masivă a preţului acestei resurse energetice şi industriale de bază, presiunea cea mai importantă provenind — cel puţin deocamdată — nu dintr-o penurie de ţiţei (ca urmare a unor eventuale restrîngeri prelungite de producţie, care, de fapt, n-au avut loc), ci din dificultăţile financiare legate de procurarea şi aprovizionarea cu petrol. Or, din acest ultim punct de vedere, în condiţiile creşterii de 4-5 ori a preţului ţiţeiului, efectele crizei de-abia de acum încolo încep a fi puternic resimţite, tinzînd să se adîncească progresiv.

Reconsiderări necesare

Analizînd în profunzime situaţia internaţională din domeniul petrolier, evoluţiile postbelice şi cele previzibile pentru perioada următoare, precum şi structurile economice şi politice internaţionale din acest domeniu, se evidenţiază faptul că o anumită creştere a preţului petrolului era de aşteptat. Pe plan strict economic, o asemenea sporire era necesară în vederea asigurării unei corelaţii mai adecvate între preţul petrolului şi cel al altor resurse energetice fie mai abundente, fie cu valoare energetică şi cu întrebuinţări mai reduse, fie cu un cost de exploatare mai ridicat. Este cunoscut că, faţă de multiplele, largile şi economicoasele sale utilizări în raport, de pildă, cu cele ale cărbunelui, petrolul ajunsese treptat, în cursul perioadei postbelice, la un preţ comparativ mai scăzut, ceea ce a şi determinat, de altfel, relativa abandonare — acum regretată — a cărbunelui, în perioada respectivă. Dintr-un alt unghi de vedere, preţul petrolului apărea la un nivel puţin ridicat în comparaţie cu cel al resurselor energetice de înlocuire (nucleară, geotermică, solară etc.) — a căror exploatare, deosebit de costisitoare, chiar o blocase în parte. O creştere a preţului petrolului era, de altminteri, reclamată de necesitatea unei folosiri mai judicioase a resurselor petroliere, avînd în vedere atît caracterul limitat al rezervelor şi, deci, posibilitatea epuizării lor, cît şi eficienţa economică însăşi, implicînd un consum raţional şi eliminarea risipei. În aceeaşi direcţie a unei sporiri a preţului acţiona şi faptul că o tot mai mare parte din producţia de petrol provenea din zăcămintele submarine, a căror prospectare, explorare şi exploatare necesitau cheltuieli cu mult mai mari faţă de operaţiunile corespondente din cîmpurile petroliere de pe uscat.

Pe plan economico-politic, se impuneau reconsiderări în structurile economice şi politice internaţionale din domeniul petrolier, în relaţiile dintre ţările în curs de dezvoltare producătoare şi exportatoare şi marii consumatori şi importatori — statele occidentale industrializate —, relaţii în cadrul cărora, decenii la rînd, primele au fost comparativ dezavantajate, iar ultimele comparativ avantajate. Prin jocul preţurilor la materii prime şi, respectiv, la produse industriale, ţările în curs de dezvoltare producătoare şi exportatoare erau nevoite să producă şi să exporte tot mai mult petrol pentru a-şi procura, în schimb, prin import aceeaşi cantitate de produse industriale, în timp ce statele occidentale puteau să-şi asigure expansiunea lor industrială pe baza unei aprovizionări cu petrol din abundenţă şi la preţuri relativ din ce în ce mai reduse. Sporirea preţurilor la petrol se evidenţia ca unul din elementele ce puteau concura la stabilirea unui nou raport, mai echitabil, între preţurile materiilor prime şi cele ale produselor industriale — realizarea unui asemenea raport constituind parte integrantă, o componentă de cea mai mare însemnătate a reaşezării, pe baze noi, a relaţiilor economice dintre ţările în curs de dezvoltare şi cele industrial avansate, în interesul reciproc şi al progresului general.

Or, dacă toate aceste reconsiderări din domeniul petrolier se dovedeau necesare în condiţiile obiectiv existente de mai mult timp, tocmai faptul că ţările capitaliste industriale au refuzat, o perioadă îndelungată, să întreprindă măsuri concrete în direcţia efectuării acestor restructurări este considerat astăzi — în mod semnificativ chiar şi de unii economişti, oameni de afaceri din marile ţări consumatoare occidentale — cauza care a alimentat criza, acumulînd disproporţiile şi distorsiunile ce stau la baza ei şi care, astfel, a determinat, într-un anumit context politic (de altminteri cunoscut), declanşarea ei bruscă, în forme acute, incluzînd, la început, chiar unele restricţii directe asupra livrărilor de petrol şi antrenînd o creştere abruptă a preţurilor la ţiţei, ceea ce a atras după sine puternice dificultăţi în economia mondială şi mari dezechilibre în plăţile internaţionale.

Implicaţiile unei asemenea creşteri nu se rezumă nicidecum doar la faptul că unele ţări vor încasa mai mult, iar altele vor plăti mai mult. Ele sînt, de fapt, mai complexe şi mai adînci, avînd înrîuriri profunde asupra structurilor şi fluxurilor comerciale, monetare şi financiare internaţionale, asupra întregii economii mondiale. Un raport al B.I.R.D. (Banca Internaţională pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare) estimează, în acest sens, că „ajustarea economiei mondiale la majorările de preţuri la petrol va domina perspectiva economică în actualul deceniu".

Imperativul unei cooperări reciproc avantajoase

Pentru a avea o imagine asupra dimensiunii implicaţiilor internaţionale ale creşterii preţurilor la petrol, sînt suficiente chiar şi numai cîteva cifre. Potrivit raportului citat al B.I.R.D., încasările din vînzările de petrol ale ţărilor producătoare şi exportatoare de petrol, reunite în O.P.E.C. — care s-au situat, în 1973, la 22,7 miliarde dolari — urmează să se ridice, în 1974, la 85 miliarde dolari, crescînd, deci, într-un singur an, cam cu tot atît cît produce, în aceeaşi perioadă de timp, întreaga Indie, cu cei aproape 600 de milioane locuitori ai săi, sau cu de două ori mai mult decît produc, tot în decurs de un an, toate cele aproape 20 de ţări cu un venit de 100 sau sub 100 de dolari pe locuitor. Acelaşi raport apreciază încasările din 1975 la 100 miliarde, iar cele din 1980 la peste 170 miliarde dolari. Pe baza acestor date, experţii B.I.R.D. ajung la concluzia că transferul de fonduri către ţările producătoare şi exportatoare de petrol va cumula, în decurs de 10 ani, peste 1 200 miliarde dolari. Pentru a sugera semnificaţia acestei cifre, se poate arăta că ea echivalează cu produsul naţional brut actual al Statelor Unite, că este mai mare decît produsele naţionale brute din prezent ale tuturor ţărilor vest-europene luate la un loc, că reprezintă dublul produselor naţionale ale tuturor ţărilor în curs de dezvoltare, că depăşeşte de aproape două ori şi jumătate valoarea comerţului

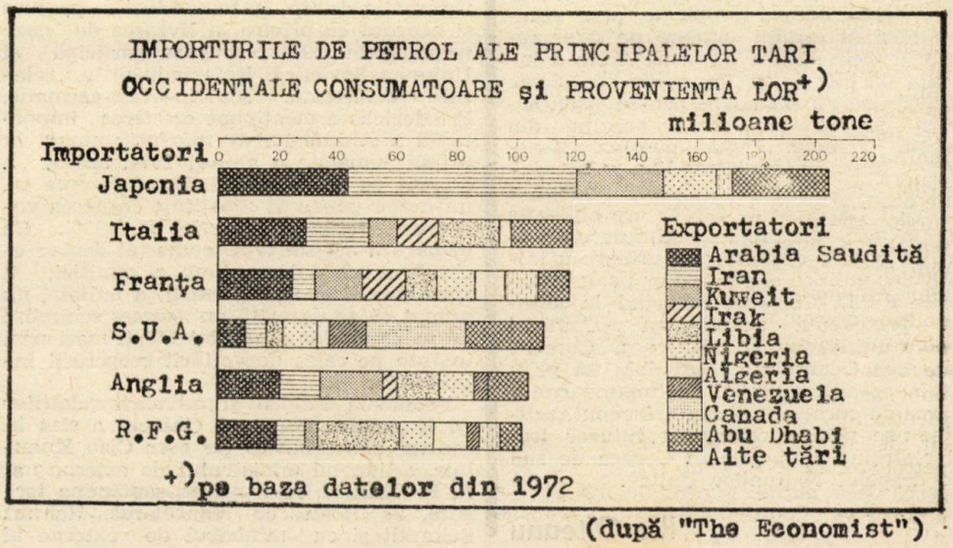

(după "The Economist")

mondial actual sau de peste 6 ori totalul rezervelor mondiale de aur, evaluate la preţul pieţei (de patru ori mai ridicat decît cel oficial).

Nota de plată aparţine, desigur, în primul rînd marilor consumatori şi importatori de petrol, în special ţările vest-europene, Japonia şi Statele Unite, determinînd apariţia unui important deficit în balanţele lor de plăţi, estimat la peste 30 miliarde dolari numai în 1974. În acelaşi timp, însă, costul suplimentar al aprovizionării cu ţiţei este suportat şi de covîrşitoarea majoritate a ţărilor în curs de dezvoltare care nu sînt producătoare de petrol şi care, în fapt, sînt cele mai afectate de creşterea preţului ţiţeiului, avînd în vedere capacitatea lor de plată mai redusă. Numai în 1974, potrivit amintitului raport al B.I.R.D., aceste ţări vor fi nevoite să plătească în plus pentru achiziţiile de ţiţei aproape 12 miliarde dolari. Aceste cheltuieli suplimentare vor „neutraliza" ajutorul financiar pentru dezvoltare acordat ţărilor respective, al cărui cuantum actual este cu 50 la sută mai mic, sau vor bloca importul unor bunuri industriale esenţiale în măsura în care reprezintă mai mult de o cincime din totalul încasărilor din exporturi ale acestor ţări.

În aceste condiţii, au apărut cîteva probleme de o importanţă deosebită pentru întreaga evoluţie a economiei mondiale, a schimburilor şi plăţilor internaţionale. Ce se va întîmpla cu uriaşele fonduri pe care, într-un timp scurt, numeroasele ţări consumatoare şi importatoare de petrol urmează a le transfera ţărilor producătoare şi exportatoare ? Cum îşi vor folosi aceste din urmă ţări excedentele comerciale şi de plăţi ? În ce fel şi cu ce fonduri îşi vor finanţa deficitele comerciale şi de plăţi ţările consumatoare ? Cum vor fi rezolvate dificultăţile economice suplimentare ale majorităţii ţărilor în curs de dezvoltare ? Aceste probleme sînt, de altminteri, într-o strînsă legătură, iar fiecare din ele, după cum se poate vedea, nu interesează numai ţările pentru care se pune în principal problema respectivă, ci ansamblul celorlalte ţări. Nici nu ar putea fi altfel în condiţiile actuale, cînd economiile diferitelor ţări şi, ca atare, interesele lor devin tot mai interdependente. Este evident, de pildă, că lipsa — cu atît mai mult în acest moment — a unor măsuri eficiente în vederea sprijinirii pe multiple planuri — şi, în primul rînd, financiar — a ţărilor în curs de dezvoltare ar agrava şi mai profund situaţia lor economică, ceea ce este în dezavantajul comerţului şi economiei mondiale, al tuturor statelor. La fel, este evident că negăsirea unor modalităţi adecvate, reciproc acceptabile, de finanţare a deficitelor comerciale şi de plăţi pe care le cunosc numeroase ţări ale lumii ar antrena puternice tendinţe de încetinire a activităţii economice în ţările respective, ceea ce, ducînd la slăbirea relativă a participării lor la schimburile internaţionale, ar fi, de asemenea, în dezavantajul tuturor statelor. Actuala situaţie reclamă, deci, poate mai mult ca oricînd, o strînsă cooperare internaţională, pe baza principiilor noi ale relaţiilor dintre state, a egalităţii şi avantajului mutual, a respectării dreptului fiecărui popor asupra propriilor resurse şi a dreptului de acces al tuturor naţiunilor la aceste resurse, solicitînd, în primul rînd, din partea ţărilor direct interesate — în beneficiul lor reciproc, al dezvoltării schimburilor economice mondiale şi al climatului politic internaţional — eforturi susţinute pe calea căutării şi găsirii, într-un spirit de colaborare şi nu de confruntare, a unor soluţii constructive la problemele menţionate. Aceasta, cu atît mai mult cu cît, deocamdată, în poziţiile şi strategiile petroliere ale diverselor ţări se pot observa încă puţine puncte de contact şi, dimpotrivă, multiple puncte de dezacord.

Poziţia ţărilor producătoare

Ţările producătoare şi exportatoare de petrol reunite în O.P.E.C. urmăresc, în esenţă, următoarele obiective : preluarea controlului naţional asupra resurselor petroliere, asupra exploatării şi, în perspectivă, asupra comercializării petrolului ; diminuarea progresivă a poziţiilor societăţilor petroliere internaţionale occidentale ; dezvoltarea unor industrii proprii de prelucrare a ţiţeiului ; menţinerea actualelor cîştiguri petroliere provenind din creşterea preţurilor, prin protejarea lor faţă de efectele deprecierii inflaţioniste a monedelor occidentale ; folosirea fondurilor obţinute din vînzarea petrolului pentru dezvoltarea lor industrială ; utilizarea unei părţi din aceste fonduri pentru ajutorarea ţărilor în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol şi afectate de sporirea preţurilor. Nu în toate aceste privinţe se poate spune că ţările O.P.E.C. afirmă aceleaşi opinii şi acţionează de pe aceleaşi poziţii. De altfel, există ţări unde petrolul se află, deja, într-o măsură sau alta, sub control naţional (Algeria, Iran, Libia, Irak), există ţări unde acest control urmează a fi preluat (Venezuela), după cum există ţări unde societăţile petroliere internaţionale deţin, încă, poziţii puternice, mai ales în ce priveşte comercializarea ţiţeiului (Arabia Saudită, Emiratele Arabe, Indonezia). Cel puţin pentru moment, unele ţări acceptă actualul sistem de comercializare a petrolului, în timp ce alte ţări (Iran, Algeria) se exprimă deschis în favoarea unor acorduri directe cu statele consumatoare privind livrarea petrolului, respectiv fără medierea societăţilor petroliere internaţionale occidentale. În ce priveşte preţul petrolului, poziţia oficială a O.P.E.C. se bazează pe concepţia că acesta trebuie să nu fie mai mic decît cel al principalelor resurse energetice de înlocuire şi să fie sporit automat, din cînd în cînd, cu un procent stabilit în raport cu ritmul mediu al inflaţiei din ţările consumatoare, creştere care să asigure compensarea pierderilor datorită acestei inflaţii. În practică, însă, pînă în prezent, s-au exprimat poziţii diferite în cadrul O.P.E.C., unele ţări fiind pentru ridicarea, în continuare, a preţului petrolului, altele fiind pentru menţinerea lui, iar altele (Arabia Saudită) opinînd pentru o anumită reducere a acestuia şi declarîndu-se gata să sporească, în acest sens, producţia pentru a determina, pe calea schimbării raporturilor dintre cerere şi ofertă, o asemenea reducere; (ca replică, alte patru ţări din O.P.E.C. au anunţat că, în cazul sporirii producţiei de către Arabia Saudită, îşi vor reduce, în aceeaşi proporţie, producţia pentru a menţine raportul dintre cerere şi ofertă şi, ca atare, preţul).

Referitor la ajutorarea financiară a ţărilor în curs de dezvoltare afectate de creşterea preţului la petrol, s-a luat iniţiativa, în cadrul O.P.E.C., de a se constitui, în acest scop, un fond al ţărilor membre, ale cărui capitaluri iniţiale nu sînt prea ridicate. De fapt, s-a lăsat la latitudinea fiecărei ţări membre în parte adoptarea poziţiilor pe care le consideră necesare şi pertinente. În această direcţie, s-au întreprins, concret, mai multe acţiuni : de către statele arabe pentru sprijinirea ţărilor africane (prin crearea unui fond şi a unei bănci avînd acest obiectiv) ; de către Iran (prin constituirea unui fond de dezvoltare Iran-F.M.I.-B.I.R.D., pentru finanţarea deficitelor ţărilor în curs de dezvoltare) ; de către Venezuela, care s-a declarat dispusă să acorde credite avantajoase ţărilor latino-americane importatoare de petrol.

În ce priveşte problema care interesează în mod deosebit ţările occidentale consumatoare — aceea a reciclării „dolarilor petrolieri" (sumele plătite în plus pentru petrol ca urmare a creşterii preţurilor) — nu există vreo iniţiativă comună a ţărilor membre ale O.P.E.C., fiecare dintre acestea urmînd a proceda potrivit unei strategii proprii. În ansamblu, conform majorităţii aprecierilor, ţările producătoare de petrol din O.P.E.C. vor încasa suplimentar, în 1974, peste 60 miliarde dolari. Este evident că ţările respective vor folosi o parte din aceste fonduri pentru achiziţionarea de pe piaţa mondială, în special din ţările economic avansate, de bunuri industriale în vederea dinamizării dezvoltării lor. Aceste achiziţii nu vor putea depăşi, însă, anumite limite, în ciuda oricăror creşteri posibile, întrucît proiecte industriale de proporţii nu se pot realiza decît în timp şi cu asigurarea nu numai a condiţiilor financiare, ci şi a condiţiilor legate de forţa de muncă necesară, de infrastructura indispensabilă etc. Ca atare, importurile acestor ţări, oricît ar creşte de mult, nu ar putea — după cum se estimează — să se ridice în plus faţă de nivelul lor actual cu mai mult de 25 miliarde dolari. Deci, pe această cale, nu s-ar recicla în circuitele economice şi monetare internaţionale decît 25-30 la sută din sumele pe care ţările consumatoare le transferă celor producătoare de petrol, la dispoziţia acestora din urmă rămînînd aproximativ 35-40 miliarde dolari. Un asemenea excedent are, desigur, corespondentul său în existenţa unui deficit, de proporţii similare, în ţările consumatoare, al căror interes este — pentru a evita frînarea masivă a importurilor şi, deci, restrîngerea activităţii economice — de a avea acces, într-un fel sau altul, la o parte din fondurile respective (plătite de ele însele), cu alte cuvinte de a obţine o reciclare a acestor fonduri în vederea finanţării deficitului şi a amînării plăţii, în speranţa unei redresări viitoare.

Care ar putea fi, însă, opţiunile ţărilor producătoare de petrol ce înregistrează excedentele de plăţi ? Una ar fi aceea de a păstra pur şi simplu fondurile, sporindu-şi rezervele monetare. Desigur, ţările respective vor proceda în acest fel, dar numai într-o anumită măsură. O asemenea soluţie nu se poate referi la întreaga masă a „dolarilor petrolieri". Aceasta din trei motive : banul stocat este iremediabil supus deprecierii monetare datorită inflaţiei ; banul care nu circulă este „ban mort", neaducător de dobîndă ; scoaterea acestor fonduri din circuitele internaţionale ar obliga ţările consumatoare, în faţa deficitelor lor de plăţi, să-şi limiteze achiziţiile de ţiţei şi, ca urmare, şi ţările producătoare ar putea pierde viitoare încasări. O altă soluţie este chiar reciclarea fondurilor, adică replasarea lor în circuitele economice şi monetare internaţionale. Modalităţile sînt diverse : împrumuturi sau credite guvernamentale, depuneri în bănci străine (ambele forme permiţînd obţinerea de dobînzi), investiţii sau plasamente industriale în străinătate (permiţînd obţinerea de beneficii), participarea la reciclajul prin intermediul Fondului Monetar Internaţional (acesta se împrumută cu dobîndă la ţările înregistrînd excedente pentru a împrumuta cu dobîndă ţările ce cunosc deficite, în special ţările în curs de dezvoltare). Deocamdată, statele producătoare de petrol au participat, în proporţii diferite, la toate aceste forme, dar, se pare, preferînd plasarea fondurilor pe termen scurt în bănci occidentale, în special americane, un astfel de plasament (pe termen scurt) asigurîndu-le retragerea, teoretic oricînd, a fondurilor, precum şi o dobîndă, în general, mai ridicată. Este de menţionat că ţările consumatoare ar prefera, dimpotrivă, plasarea acestor fonduri pe termen lung, pentru a fi în măsură să le poată folosi ca atare, mai ales în condiţiile în care băncile apusene, în actuala situaţie conjuncturală, nu-şi permit să transforme aceste depuneri pe termen scurt, oricînd pasibile de a fi retrase, în împrumuturi pe termen lung,

o asemenea acțiune putînd comporta riscul unor falimente.

Poziția țărilor occidentale consumatoare

Țările occidentale consumatoare și importatoare vizează, în principal, următoarele obiective : scăderea prețului petrolului și, dacă nu, în orice caz, menținerea acestuia la nivelul actual (deci, practic, diminuarea lui pe baza inflației) ; plasarea în țările producătoare și exportatoare de petrol a cît mai multe produse industriale, în scopul reîntoarcerii, pe această cale, a unei părți cît mai mari din sumele plătite în plus pentru achiziționarea țițeiului ; relaxarea presiunii deficitului (și, eventual, determinarea unei scăderi a prețului datorită modificării raportului dintre cererea și oferta mondială de petrol) prin reducerea aprovizionării cu țiței din exterior, în urma unei restrîngeri a consumului intern ; reciclarea în propriile circuite bancare și monetare a „dolarilor petrolieri" ; realizarea unei platforme comune a consumatorilor occidentali și a unui sprijin reciproc între aceștia în caz de accentuare a crizei ; diminuarea, în perspectivă, a dependenței de achizițiile externe de țiței, prin relansarea cărbunelui și grăbirea exploatării resurselor energetice alternative.

Dacă acestea sînt pozițiile generale, nuanțele abundă, ceea ce, pe plan practic, se traduce într-o multitudine de acțiuni și inițiative diferite ale țărilor occidentale. Comentatorii de presă apuseni au considerat prima reacție a acestor țări după declanșarea crizei petroliere ca bazîndu-se pe formula „se salvează cine poate". Gradul de dependență față de livrările externe de țiței a jucat, în această primă fază a crizei, și a continuat, de altfel, să joace și ulterior un rol important. S.U.A. — unde importurile de țiței nu reprezintă nici o șesime din totalul consumului petrolier intern, iar petrolul asigură doar jumătate din consumul energetic total — și-au manifestat, în general, în mod deschis dezacordul față de majorarea prețurilor, hotărîtă de țările producătoare de petrol, și, în special, față de restricțiile asupra livrărilor, introduse inițial de unele din acestea. În schimb, țările vest-europene și Japonia — unde petrolul acoperă peste 2/3 din consumul energetic total, iar importurile constituie între 50 și 99 la sută din consumul petrolier intern — s-au arătat reținute în aprecieri. Într-o atare situație, acea „concertare" a consumatorilor occidentali în fața producătorilor — solicitată de Statele Unite — a întîrziat să apară, în timp ce, în ciuda opoziției americane declarate, Franța, Japonia, Italia și chiar Marea Britanie loveau în sistemul comercializării petrolului prin intermedierea companiilor internaționale, încheind acorduri directe cu țările producătoare.

Cu timpul, însă, o anumită concertare a consumatorilor occidentali s-a conturat, mai ales după ce a trecut șocul inițial al izbucnirii crizei petrolului și după ce s-a observat că efectul ei principal, de durată, căruia nu i se poate sustrage de fapt nici o țară importatoare, este creșterea prețului. A fost constituit, din inițiativa S.U.A., grupul „celor 12" — S.U.A., Canada, Japonia, Norvegia și țările Pieței comune, cu excepția Franței (care a refuzat să participe la această acțiune pe care o considera că ar putea fi interpretată de țările producătoare ca un „front comun" occidental împotriva lor). După mai multe luni de negocieri, în cadrul grupului „celor 12" s-a ajuns la două rezultate concrete : declanșarea unui mecanism de repartizare, între țările membre, a rezervelor lor de petrol în caz de criză acută, paralel cu măsuri de restrîngere a consumului intern ; crearea, în cadrul O.C.D.E., a unei Agenții internaționale pentru energie, care se va ocupa de problemele resurselor energetice „clasice" și de alternativă, agenție deschisă tuturor membrilor O.C.D.E. (cuprinzînd toate țările occidentale și fiind, deci, posibilă o eventuală aderare a Franței, ca și a altor state apusene).

În general, țările occidentale mari consumatoare de petrol, în fața deficitelor antrenate de creșterea prețului la țiței (deficite care, pe ansamblul acestor țări, ar putea depăși, potrivit aprecierilor, 30 miliarde dolari la sfîrșitul anului 1974), se găsesc în situația fie de a nu le accepta (reducîndu-și în proporție însemnată importurile, în primul rînd cele de petrol), fie de a le accepta (căutînd în exterior resursele pentru acoperirea lor). Prima opțiune, care ar însemna restrîngerea substanțială a producției, o puternică depresiune economică, nu este luată în considerare, estimîndu-se posibilă, admisibilă și realizabilă doar o relaxare a presiunii deficitului, pe calea unei anumite diminuări a achizițiilor externe de petrol (prin reducerea consumului intern în proporție de maximum 10-15 la sută). A doua opțiune — admiterea deficitului — presupune, pe

Balanța comercială și de plăți a țărilor O.C.D.E. în semestrul I/1974 (în miliarde dolari) *)

	Soldul plăților curente (rezultînd din schimburile externe de mărfuri și servicii)	Soldul mișcărilor de capital (intrări față de ieșiri)	Modificări în rezervele monetare
S.U.A.	+ 0,5	— 3	— 2,5
R.F.G.	+ 5	— 4	+ 1
Canada	— 1	+ 1,5	+ 0,5
Franța	— 3	+ 2,5	— 0,5
Anglia	— 5	+ 5	0
Italia	— 6	+ 4,5	— 1,5
Japonia	— 6	+ 7	+ 1
Alte țări O.C.D.E.	— 6	+ 1,5	— 4,5
Total O.C.D.E.	— 22	+ 15	— 7

Sursa : O.C.D.E.

***) După cum se poate observa, aproape în cazul fiecărei țări (cu excepția R.F.G. și, parțial, a S.U.A.) și, oricum pe ansamblul statelor O.C.D.E., deficitul din balanța comercială a fost, în prima jumătate a acestui an, finanțat prin apel la capitaluri externe (intrările depășind ieșirile) și la rezervele monetare proprii (acestea scăzînd).**

plan practic, găsirea fondurilor pentru finanțarea lui. În principiu, din punctul de vedere al unei țări, capacitatea sa de plată ar putea spori printr-o eventuală expansiune a exporturilor. Dar problema debușeurilor nu pare a fi simplă, în condițiile în care partenerii comerciali, din motive asemănătoare, încearcă, la rîndu-le, să-și mărească exporturile și, dimpotrivă, să-și diminueze în mod relativ importurile, cu scopul de a ridica nivelul propriei lor solvabilități financiare. Folosirea rezervelor monetare nu pare a fi nici ea o soluție, întrucît actualul nivel al acestora n-ar permite aprovizionarea cu petrol decît timp de doi ani și jumătate în cazul Europei occidentale, 15 luni în cazul S.U.A. și mai puțin de un an în cazul Japoniei. Chiar în condițiile utilizării rezervelor de aur, evaluate la prețul pieței (de patru ori mai ridicat decît cel oficial), scadența epuizării tezaurelor monetare nu ar fi amînată decît cu vreo 20 de luni în cazul Europei occidentale și Statelor Unite, în timp ce, în cazul Japoniei, lipsită de rezerve de metal galben, situația nu s-ar schimba cu nimic. Ar rămîne, deci, reciclarea „dolarilor petrolieri". Se caută o formulă care, într-un fel sau altul, să permită finanțarea deficitului chiar cu fondurile ce sînt plătite în plus pentru achiziționarea petrolului. Unele calcule estimează că, pe calea achizițiilor industriale ale statelor producătoare de petrol, Occidentul poate conta pe reîntoarcerea a numai 15-20 din cele 40-50 miliarde dolari ce vor fi plătite în plus, în 1974, pentru aprovizionarea cu țiței la noile prețuri. Ceea ce se urmărește este tocmai faptul ca restul celorlalte 20-30 miliarde să reintre pe o altă cale în circuitul monetar și economic occidental, fie prin determinarea deținătorilor de a-și plasa fondurile respective în sistemele bancare din țările apusene sau de a efectua investiții în aceste țări, fie prin obținerea de împrumuturi etc. După cum s-a menționat, se încearcă, îndeosebi, ca „dolarii petrolieri" să fie replasați în aceste circuite pe termen lung pentru a putea fi folosiți ca atare la finanțarea deficitului.

În cazul reciclării capitalurilor petroliere apare, însă, problema dobînzilor, a căror presiune financiară pe termen lung este considerată deosebit de importantă. În aceste condiții, țările occidentale apreciază că este necesară o reducere a prețurilor la petrol. În discursul său la sesiunea din acest an a O.N.U., secretarul de stat american Henry Kissinger afirma că „lumea nu poate suporta actualul nivel de prețuri și, cu atît mai puțin, creșterea lor permanentă". În cadrul cuvîntărilor rostite la actuala sesiune a O.N.U. și la recenta conferință internațională asupra energiei de la Detroit, președintele S.U.A., Gerald Ford, solicitînd aceleași reduceri de prețuri și făcînd, în acest sens, un apel la cooperare din partea țărilor producătoare, a exprimat opinia că refuzul de a coopera ar fi inacceptabil, putînd genera „măsuri de retorsiune". Orice încercări ale unor țări de a-și folosi produsele exclusiv în scopurile lor — a spus Ford — „vor tenta în mod inevitabil alte țări să-și folosească produsele pentru propriile lor țeluri". Aceste declarații au fost interpretate, în presa apuseană, ca semnificînd posibilitatea unei eventuale riposte din partea S.U.A., în cazul menținerii sau creșterii prețului la petrol, ripostă ce ar putea include — după cum se consideră — restrîngerea unor exporturi de produse industriale, echipamente militare și, mai ales, produse alimentare în țările producătoare de țiței. În replică la solicitările țărilor consumatoare occidentale privind reducerea prețului la țiței, țările producătoare evocă pierderile lor prelungite, din trecut, datorită raportului inechitabil dintre prețurile petrolului (în general, ale materiilor prime), pe de o parte, și cele ale produselor industriale, pe de altă parte, precum și faptul că, în structura prețului petrolului la nivelul consumatorului final, veniturile obținute de țările producătoare, în ciuda creșterii lor, nu reprezintă decît 15 la sută, cea mai mare parte din rest constituind taxe și impozite percepute de guvernele din țările importatoare.

Pornind de la realitățile lumii contemporane, de la faptul că economia mondială devine tot mai interdependentă și că, în consecință, interesele tuturor statelor devin, la rîndu-le, tot mai interdependente, majoritatea observatorilor politici și comentatorilor de specialitate argumentează că actualele probleme petroliere internaționale nu pot fi rezolvate decît într-un spirit de colaborare și nu de confruntare, printr-o largă cooperare internațională, cu participarea și luarea în considerare a intereselor tuturor, pe baza dreptului fiecărui popor de a dispune de propriile resurse și de a le folosi în vederea dezvoltării sale independente, precum și a asigurării accesului liber — fără bariere economico-politice, discriminări sau presiuni — al tuturor statelor la sursele de materii prime și energie, la bunurile industriale și alimentare, în folosul dezvoltării fiecărei țări și al progresului general al civilizației.

Ilie Șerbănescu